

Pia Rosing Heilmann

Kalaallisut attavigiissa

3.G-nut
Ilinniarnertuunngorniarfimmi kalaallisut
ilitsoqqussarinagu oqaasilinnut atuartitsissut

KIIN 2009

Pia Rosing Heilmann

Kalaallisut attavigiissa

**3.G-nut
Ilinniarnertuunngorniarfimmi kalaallisut
ilitsoqqussarinagu oqaasilinnut atuartitsissut**

KIIN 2009

Kalaallisut attavigiissa

Pia Rosing Heilmann

Aaqqissuisoq: Eva Møller Thomassen

Ilusilersuisoq: Tegnestuen Tita v. Nina Spore Kreutzmann

Naqiterneqarfia: Naqitat A/S

© KIIIN 2009

ISBN: 978-87-585-1150-4

Siulequt	4
Aallaqqaasiut	5
Erik Aappalaartoq	6
Leifip Vinlandiliamera	21
Joorut	30
Qatanngutini annaakkai	52
Kaassassuk	57
Nutaraq Kaassassummut	72
Asannineq naasutut sikkersoq	76
Kristiaat	88
Arsaattarfiup eqqaani	106
Unnuami nipi	118
Seqinnersumi apisoq	137
Atuakkat assillu atorneqartut nalunaarsorneri	166

Siulequt

Ilinnianertuunngorniarfimmi ilinniartitsissummi “Kalaallit oqaasii kulturiallu”-mi ilikkagassatut angunia-gassami oqaasilerineq kulturimullu tunngassuteqartunik suliaqarneq tapertariissumik ingerlanneqar-nissaa piunasaqaataavoq. Kalaallit kulturiannik ilinniarnermi ilaapput kalaallit atuakkiataannik, oqaluttuarisaanerannik inuiaqatigiilerinermilu paasisaqarnissaq. Tamatumuuna siunertaavoq ilinniartut attaveqarnermut piginnaaneqalersinnissaat. Anguniagassat taakku tunngavigalugit ilinniartitsissusiat uku malittariit pingasut suliaapput.

Qutsavigerusuppavut atuakkiortut allataminnik atukkiussisimanagerat pillugu, taamatullu aamma naqi-teriviit Atuakkiorkfik, Ilinnisiorfik Nunattalu Atuagaateqarfia naqitaminnik atuisinnaatimmatigut qutsa-vigaavut.

Forord

I gymnasieuddannelsens pensum er det påkrævet, at grønlandsk grammatik og kultur i undervisningsfaget “Grønlandsk sprog og kultur” skal være en del af undervisningen som supplement. Undervisningen i grønlandsk kultur omfatter studier i grønlandsk litteratur, historie og samfund. Formålet med det er at opnå studerendes evner i kommunikation. Disse tre efterfølgende undervisningsmateriale er udarbejdet efter disse mål.

Vi vil gerne rette tak til de forfattere, der har stillet deres værker til rådighed, ligesom vi vil rette tak til forlagene Atuakkiorkfik, Ilinnisiorfik samt Nunatta Atuagaateqarfia for deres udlån af de trykte materiale.

Aallaqqaasiut

Atortussiat uku ilinniarnertuunngorniarfinni kalaallisut ilitsoqquassarinnagu oqaasilinnut kalaallisut atuartitsinermi atugassiaapput.

Siunertaavoq kalaallisut oqaasertusarnissaq ulluinnarnilu attaviginnissinnaanermut oqaatsinik piginnaanngorsarneq, imaattariaqanngitsoq kukkuneqanngivissorluni oqalussinnaanissaq angutserneqasasooq, taamaattoq paasinartumik nattaqqallisaanngitsumillu oqalussinnaalernissaq. Allatanittaaq sammisaqarnikkut kulturimut tunngasut tikinneqartassapput, nalitsinni pisut tusagassiuutilerintigit tikinneqarsinnaapput ilaatigut atuartitsissutit qallunaatoorneq, tuluttoorneq inuiaqatigiilerinerlu suleqatigalugit.

Atuartitsinerup allanngorartuunissaa anguniarneqassaaq, ilinniartitsisup aqutsineranit, atuartut ataatsimut atuartinneqarneranut, eqimattakkaarluni suliaqarnermut, marlukkaarluni suliaqarnermut, saqqummiisitsinermut, erinarsornermut, pinnguarnermut paasisassarsiornermullu. Ingerlanerni tamani ilinniartut peqataasinneqassapput, allatallu assigiinngiiaartunik suliasartalersomerisigut ilinniartut ataasiakkaat piginnaanitik naapertorlugit piginnaanngorsassapput.

Siunertaavoq atuartitsineq assigiinngiiaartumik ingerlanneqassasooq, ilinniartut amerlanerpaat suliaqarnermikkut ilikkagaqarnissaat anguniarlugu.

Indledning

Dette materiale er tiltænkt undervisning i Grønlandsk A begyndersprog og Kultur ved de gymnasiale uddannelser.

Formålet er at opbygge ordforråd samt kommunikative kompetancer i hverdagssprog, der ikke nødvendigvis tilstræber det perfekte men dog forståelig og rimelig ubesværet. Gennem teksterne arbejdes der også med kulturelle emner, der kan tages op og suppleres med aktuelle emner fra pressen og Internettet, samt i samarbejde med fagene dansk, engelsk og samfundsfag.

Der tilstræbes at undervisningen varieres så meget som muligt, vekslende mellem lærerstyret, klasseundervisning, gruppearbejde, pararbejde, fremlæggelser, sange, spil og ekskursioner. Eleverne inddrages i processerne, og ved at arbejde med mange facetter af en tekst vil hver elev opnå de færdigheder der passer den enkeltes niveau.

Formålet er at der arbejdes differentieret, således at de fleste kan få et udbytte af arbejdet på deres niveau.

Erik Aappalaartoq

Kalaallisut ilinniutit 3, Isak Heilmann, 1976

Qallunaat taasarpaat Erik Røde. Ativia tassaavoq Erik Thorvaldsøn, angutaa Thorvaldimik ateqarami.

Erik Aappalaartoq tusaamasarsuuvoq. Tusaamasaassutigaa nunarput, Grønland europamiunit al-lanit siulliulluni nunataarigamiuk. Oqartarput Erik Aappalaartup Grønland nassaarigaa.

Kalaallit Nunaat

Erik Aappalaartoq inooqqajannikkallarmalli nunarput eskimuunik inoqartarsimavoq. Ukiorpasuar-ni eskimuut puisinik, aavernik, tutunik, umimmannik, aalisakkanik timmissanillu inuussuteqarlutik inuusimapput, tassa piniartuullutik. Ilisimatuut assaanertigut paasivaat Kalaallit Nunaat inoqariarluni inueruttarsimasoq. Silaannaq nillertikkaangat taamalu piniagassat ajornarsigaangata piniartuinnartut inuuneq ajornarsisarpoq. Taava nunarput inueruttarpoq.

Gunnbjørnip Qeqertai

Ukiut 1000 matuma siornagut nunarput inuerukkallarsimagunarpoq. Aamma europamiunit ilisimane-qanngilaq. Oqaluttuarineqarporli norgemiu Gunnbjørn umiarsuuartilluni anorersuurtumi Tunup Sineri-aanuugunartoq pitsiarsimasoq. Ikkarluit tikitani atsersimavai Gunnbjørnsskær.

Tunup sineriaata ilaaniissimassapput, immaqa Ammassallup eqqaani.

Gunnbjørnip nunamik nutaamik tikitaqaraluarsimanera Islandimi tusaamaneqalerpoq. Islandimiut naasorissaasusut imminnut oqalungusiuttarsimapput.

Islandimiut norgemiullu umiartortut angalaartillutik misigisaat Islandimi naasorissaasut ilaminnut oqaluttuaareqattaartarpaat. Taamaattumik islandimiut oqaluttuaaterpassuaqarput. Aamma Gunnbjør-nip misigisai taamalu ikkarluit takusimasai oqallisigineqartarsimapput.

Tamatuma nalaani nunamik nutaamik nassaarusunneq pilerigineqartaqaaq. Nuna nassaaq naggo-rippat nassaartoq tusaamasanngussaaq, kiisalu angisuumik nunaateqalissaaq taamalu pisuunngus-salluni.

Islandimi naasorissaasut ilaat imminnut ima oqallittarsimapput: Gunnbjørnip Qeqertaasa nunataat immaqa nunassatsiarsuaq, immaqa naggorissulitsiarsuaq nersutaatit ivigartorfigisimaasaannik. Taama oqallikkaluarlutik nipangiinnararaat. Nunami eqqartugaa qanoq ittuusoq kialluunniit naluaa.

Taama oqallitoqartillugu Erik Aappalaartoq ilaanni ilaasarsimassaaq.

Erik Aappalaartoq Norgemi inunngorpoq

Ukioq 950-ip missaani - tassa ukiut 1000 sinnitsiarlugit matuma siornagut - Erik Norgemi inunngor-poq. Tusaamasanik ilaqutaqarluni alliarporpoq. Taamanikkut tusaamasat imaannaanngitsuugajupput. Aamma Eriup angutaa taamaassimavoq. Oqaatigineqarpoq toqutsinini pillugu malersugaalerami Norgemit aallarsimasoq. Ernini Erik nassarlugu Islandimiit nunarsiartorpoq. Tamatuma nalaani Erik qulit missaannaanni ukioqarpoq. Meeraallunili toqutsineq tamatumalu kinguneri misigilereerpai.

Eriup Aappalaartup aataqqiutaata qatanngutaata Island nassaaralugu nunasiffigimmagu kingor-natigut norgemiorpassuit Islandimut nunasiartukaapput. Sivitsunngitsoq nunap naggorinnersaa nuna-sisunik ulikkaarpoq.

Thorvald erninilu allamik nunassaqqannginnamik Islandip issinnersaanut naggorluttumut nunasip-put. Allanut ungaseqalutik Islandip avannamut-kimmut isungajaani Drangalandmik atilimmi nunaqa-lerput. Allatummi ajornaqaaq inuarsimasoq malersugaasorlu naammagittaannartariaqarpoq.

Eriup angunni najortariaqarpaa suli meeraagami immikkut qanoq iloriusissaqqannginnami.

Erik nularpoq

Taava Erik Aappalaartup inuunerata ingerlaneranut allannngortitsisoq nalliuppoq: angutaa Thorvald to-quoq. Taava najugartik najoruminarinngisani pilertortunik qimappaa.

Ukiut atoruminarnerusunik nassataqartussat aallarnerlugillusooq Erik nuliarpog arnamik isuma-
tuumik ilaqutarissumillu, Thodhild-imik atilimmik.

Pisuunik, ataqqineqartunik. pissaaneqartunillu ilaqutaqalerami nuliami angutaata nunaateqarfiani
naggoreqisup eqqaanut nuuppoq. Haukadalimi nersutaateqarfissani Erikstadimik taasani sanavaa.
Narsaateqarfissaat ujaraajarneqarpoq. Suliassat nukersornartut inussiaataasa sularisarpaat.

Erik inunnguutsiminit uteriitsuvoq akiuukkumatuullunilu. Eriup taamaannini iluaqutigisarlugulu ajo-
qutigisarsimavaa, pingaartumik utoqqaanerulernermini. Nalunanngilaq angunni Thorvald assigalugu
isummaminik aalajangiussinikkaajusimasog.

Nuliani Thodhilde ikiortigilluarterpaa. Pingasunik erneqalerpoq ateqartunik: Leif, Thorvald aamma
Thorstein. Erneri tamarmik islandimiut oqaluttuatoqaanni aamma eqqartorneqartarput. Kiisalu Erik
uersakkaminik paneqarportaaq Freydis-imik atilimmik.

Erik eqqartuussaavoq

Erikstadimi najugaqartillutik Eriup nunaammimi sanilini akerlerilerpaa. Isumaqatigiinngiinnaraluarlutik
kiisa sakkulerlutik akiuutilerput. Eriullu akeqqani marluk toquppai. Taamaammat eqqartuunneqarpoq
nunaqarfimminit peersitaalluni. Qimaatitaagami qeqertamut Hvamsfjordimiittumut nunassippoq. Tas-
saniilliinnarunilu aamma marlunnik toqutsisimaqaaq-aasiit. Eqqartuussinermi pisuutinneqarpoq,
eqqissiviitsunngortitaallunilu: ukiut pingasut ingerlaneranni kimilluunniit toqunneqarsinnaalerpoq.
Erimmik toqutserusuttut ikittuussagunangillat.

Qujanartumik ikinngutaasa tigesaripallappaat ikiorlugulu umiarsualiaallugu utaqqisumut. Ikinngutini
qimaleramigit angalaarnissami siunertaanik oqaluttuuppai. Oqarpoq Gunnbjørnip Qeqertaasa nuna-
taat ujaarissallugu. Immaqa neruussimavoq nunassaqqissumik nassaarumaarluni. Ikinngutinilu nerior-
sorpai qaquguluunniit qanoq ilillutik ikiortariaqalissagaluarpata ikiorumaarlugit.

Erik nunamik nutaamik nassaarpoq

Kimmukaramik, kimmukaramik erseriallaraqat qaqqarsuit aputitartuut sineriallu nunataqarpiangitsoq,
naggorluttorlu. Isigisaq alutornartorsuugaluarluni nunagissallugu nuannersuinnaagunangilaq, pi-
ngaartumik nersutaatiliulluni. Takusaasa siulliit Erik nakeriallatsikkunarpaat.
Ingerlallaramik nuussuaq uiarpaat avannamullu ingerlalerlutik. Kangerloqarpoq qinngortuunik, ilalu
takusat kajungernarnerulingaaramik. Eriup takusani Islandimi nunagisaminut naleqqiutinngitsoorsin-
naangilai. Nuna tikitaat nersutinut ivigartorfissarippoq. Imaq piniagassanik uumasorpassuaqarpoq
timmiarpassuaqarluni. Islandimi inooriaatsimut assingoqisumik inuuneq ajornarunangilaq.

Erik Aappalaartoq ukiuni pingasuni nunami nassaamini misissuivoq. Paasivaa nunaqarfissaqqis-
sut ikittuunngitsut. Pingaartumik Qaqortup Narsallu eqqaanniittut kangerluit qeqertallu angalaarfi-
givai. Ukiut eqqissiviitsuutitaaffini tamakkerlugit angalareerluni Islandmut uterpoq. Eqqartuussaasi-
manera qaangiuppoq. Kimilluunniit toqunneqarsinnaanera atorunnaarpoq. Kingumut »eqqissilluni«
piumaguni Islandimi inuusinnaalerpoq.

Nalunanngilarli nuna nassaani pilersaarutimi ilaannut tunulequtarilereersimagaa. Oqaluttuarineqar-
poq Islandimut utereermermi kingornagut Eriup qanga akeratoqqami ilaat aasiit isumaqatigiunnaarsi-
magaa. Eqqartuussinikkut isumaqatigiinngissutaasup aalajangerniarneqarnerani Erik ajorsaqqippoq.
Taamaariamat qularnaatsuniik pilersaarutigilersimavaa nunamut nassaaminut nunasiniarluni.

Grønlandimut nunasineq

Taamaalinerani islandimiut nuna nutaaq oqalliseralugu pisarnemissut siaruartipallappaat: nunagooq
naggoringaamat nersutaatinullu ivigartorfissaringaarmat »nunamik-qorsummik« - Grønlandimik Eriup
atserpaa.

Ila Grønlandimukarusuttut tassanilu nunassikkusuttut ikinngikkaluaqaaq. Nunasiartussagaannili
nammineerluni umiarsuaqartariaqarpoq, taamanikkummi ilaasartaatinik umiarsuaqanngilaq. Nuna-
siartorusullutik pilerilersut ilaannanngui kisimik Erimmut malinnaasinnaapput.

Aarimmi, ilumut nipisiassaqarpoq, meeqqat qiarpalui, puulukit, hestit nersussuillu savallu inikillio-
qisut nipiliorneri, angutit oqallillutillu naalakkersuerpalui, arnat meeqqaminnik saammarsaarpalui. Vi-

kingit umiarsuaat 25-usut ataatsikkut sanileriaarlutillu siuleriaarsimasut Islandimiit Grønlandimut nunasiartortunik nassataannillu useqarlutik aallakaaginnaqaat. Kia Eriup umiarsuaa ungasinniassavaa?

Imaq aqputigisassa at ulorianartulissuuvoq anorlerajuttorsuullunilu. Anorersualiussaallutik malissuarnit umiarsuit ilaat umiutinneqarput, inui ajunaarlutik pigisaallu tammarlutik. Umiarsuit ilaat toraagartik tunuinnarlugu aallarfirminnut utiinnarput. Sinneri umiarsuit 14-it peqqavillutik Grønlandimut anngupput.

Aallartinnerliuipput.

Grønlandimut Erik ilagalugu nunassittut Islandimi nunaatitik tunereeramikkimmi tamarmik immik-kut nunaateqarfissaminnik aalajangiipput. Herjolfip nunataani Herjolfsfjordimiittoq Herjolfsnæsimum atserpaa. Einar Einars-fjordimut pivoq. Eriulli Aappalaartup nammineq nunassaqqinnerpaaq qangali aalajangiutereersimasani Eriksfjordiniittoq Brattalidimik taasani nunataaraa.

Taamaalilluni Erik Aappalaartup nuna nassaava ukiut ingerlanerini tikinneqartualerpoq. Grønlandimiittut amerlasiartuinnarput.

Erik Aappalaartuq toqunini tikillugu nunasinnerminniit ukiut 23-t tikillugit innuttaminut pisortaavoq.

Nunasisut kinguaavi – qallunaatsiaanik taasartakkavut - ukiuni 500-t missiliorlugit amerlassusilinni inuiattut namminersortutut Grønlandimi najugaqarsimapput, ukiulli 1500-p missaani assigiinngitsut pissutigalugit nungussimallutik.

Qallunaatsiaat pillugit islandimiut oqaluttuaaterpassuaqarput. Uagut suaasatta eskimuut qallunaatsiaat pillugit oqaluttuaataat ilisimavavuttaa.

Eriup Thodhildillu ernerini

Eriup nuliatalu Thodhildip ernerini tusaamaneqarnerisaavoq Leif den Lykkelige, Leifi iluanaarajooq. Leifip Erik Aappalaartup erneratut ilisimaneqarnermi saniatigut tusaamaneqaatigiligai marluupput.

Siullermik: Kristumiussuseq Grønlandimut eqqukkamiuk. Oqaluttuarineqarpoq Leif palasimum ilaasoqarluni Norgeminngaanniit Brattalidimut tikimmat angutaata, Erik Aappalaartup, iluarisimannigikkaa. Arnaali Thodhild erninnaq kristumiunngorpoq oqaluffinnguarlu – qallunaatsiaat oqaluffiisa siullersaat - sanatissimallugu.

Aappasaanik: Vinland nassaarigamiuk. Taamaalilluni Leifip Amerika Avannarleq nassaarigaluar-paa, kingornali sumerpiaq innersoq ilisimaneqarunnaarpoq. Eriup ernerini alla Thorvald Vinlandimiitillu-ni indianerit pisinneqarluni toqunneqarpoq. Qatannugutaata Thorsteinip tamanna tusaramiuk timaa Vinlandimut aavaa Grønlandimullu oqqullugu.

Suliassaq A

Oqaatsit qallunaatuunngortikkit

1. Ativia _____
2. Nassaarigaa _____
3. Kimmukaramik _____
4. Ajornarsisarpog _____
5. Matuma siornatigut _____
6. Tunup sineriaanuuqunarpog _____
7. Ikkarluit _____
8. Pisuunngussalluni _____
9. Siaruartipallappaat _____
10. Toqutsinini pillugu _____
11. Avannamut kimmut isungajaani _____
12. Ilioriusissaqannginnami _____
13. Isumatumik _____
14. Uersakkaminik _____
15. Akeqqani _____
16. Nakeriallatsikkunarpaat _____
17. Kinguaavi _____
18. Siuaasatta _____
19. Sumerpiaq _____
20. Narsaat _____
21. Tusaamasarsuuvoq _____
22. Inooqqajanngikkallarmalli _____
23. Assaanertigut _____
24. Inueruttarpog _____
25. Pitsiarsimasog _____
26. Naasorissaasutut _____
27. Naggorippat _____
28. Qeqertaq _____
29. Imaannaanngitsuugajupput _____
30. Malersugaalerami _____
31. Naammagittaannartariaqarpog _____
32. Pilertortumik _____
33. Uteriitsuuvog _____
34. Akerlerilerpaa _____
35. Eqqissiviitsunngortitaallunilu _____
36. Kajungernererulingaaramik _____
37. Qallunaatsiaat _____

38. Oqqullugu _____
39. Tunulequtarilereersimagaa _____
40. Pilerigineqartaqaaq _____
41. Peqqavillutik _____

Suliassaq B

Oqaatsit kalaallisut nassuiakkit

1. Nersutaatit _____
2. Inuussutissarsiut _____
3. Eqqartuussaavoq _____
4. Neriussimavoq _____
5. Alutornaq _____
6. Qallunaatsiaat _____
7. Akiuuppoq _____
8. Angutaa _____
9. Tusaamasaq _____
10. Nunasineq _____
11. Eqqissiviitsoq _____
12. Ilisimatuut _____
13. Uersagaq _____
14. Iluarinngilaa _____
15. Oqaluffik _____
16. Kinguaavi _____

Suliassaq C

Akerlii allakkit

1. Angutaa

2. Kitaa

3. Itsaq

4. Ikinngut

5. Siullermik

6. Angalavoq

7. Inunngorpoq

8. Ilisimatoq

Suliassaq D

Oqaaseqatigiit nutsikkitt

1. Erik Aappalaartoq inooqqajanngikkallarmalli nunarput eskimuunik inoqartarsimavoq.

2. Taamaattumik Islandimiut oqaluttuaaterpassuaqarput.

3. Takusaasa siulliit Erik nakeriallatsikkunarpaat.

4. Kimilluunniit toqunneqarsinnaanera atorunnaarpoq.

5. Kiisalu Erik uersakkaminik paneqarportaaq Freydis-imik atilimmik.

6. Erik inunnguutsiminit uteriitsuuvoq akiuukkumatuullunilu.

7. Eriup nuliatalu Thodhildip ernerini tusaamaneqarneraavoq Leif den Lykkelige, Leifi luanaarajooq.

8. Isumaqatigiinngiinnaraluarlutik kiisa sakkulerlutik akiuutilerput.

9. Ingerlaleramik nuussuaq uiarpaat avannamullu ingerlalerlutik.

10. Erik Aappalaartoq tusaamasarsuuvoq.

Suliassaq E

Her er en række udsagnsord.

1. Oversæt ordet

2. Anfør:
- måde
 - personendelse
 - stamme
 - eventuelle tilhæng

1. Qimappaa

2. Taasarpaat

3. Inoqartarsimavoq

4. Nillertikkaangat

5. Oqallittarsimapput

6. Taamaariarmat

7. Suliarisarpaat

8. Peersitaalluni

9. Qimaleramigit

10. Ikiortariaqalissagaluarpata

11. Neriorsorpai

12. Ingerlalerlutik

13. Inueruttarsimasoq

14. Malersugaalerami

15. Nassarlugu

Suliassaq F

1. Find stammen på ordet
2. Udskil tilhænget/tilhængene
3. Skriv tilhængenes betydning hver for sig
4. Prøv at bruge så mange tilhæng som muligt i et ord

1. Inoqartarsimavoq

2. Akerlilerpaa

3. Nassaarigaluarpaa

4. Anorlerajuttorsuullunilu

5. Tikinneqartualerpoq

6. Oqaluffinnguarlu

7. Ukiorpassuarni

8. Ikittuussagunangillat

9. Toqutsiinnaqaaq-aasiit

10. Oqallisigineqartarsimapput

Suliassaq G

Apeqqutit akikkitt

1. Erik Aappalaartoq qanoq ateqavippa?

2. Illit Islandimiutut naggateqartuuguit qanoq naggateqassagaluarpit?

3. Eriup ataataa qanoq ateqarpa?

4. Erik Aappalaartoq sooq tusaamasarsuua?

5. Eskimuut suut inuussutissarsiutigaa?

6. Grunnbjørn Islandimut utermat susoqarpa?

7. Sooq Islandimiut nunamik nutaamik nassaarnissaq pilerigisarpaat?

8. Erik Aappalaartoq qanga sumilu inunngorpa?

9. Eriup angummi najugaa qimallugu nunaateqalerneranut suna patsisaava?

10. Erik Islandimut pigami qassinik ukioqarpa?

11. Island kimit nassaarineqarpa?

12. Thorvaldi erninilu sumi nunassippat?

13. Haukadal Drangalandimut naleqqiullugu qanoq ippa?

14. Erik inunnguutsiminit qanoq ittuaa?

15. Eriup Thodhildillu erneru qanoq ateqarpat?

16. Sooq Erik eqqartuunneqarpa?

17. Eriup Islandi qimappaa, sooq?

18. Eriup nuussuaq uiaramiuk suna takuaa?

19. Eriup Kalaallit Nunaannik paasisai qanoq ittuuppat?

20. Eriup Kalaallit Nunaat sooq "Grønland"-imik atserpaa?

21. Erik Islandimut utermat susoqarpa?

22. Umiarsuit qassit Islandimit aallarpat?

23. Umiarsuit Kalaallit Nunaannut nunasiartortut qassit apuuppat?

24. Thorsteinip tusaramiuk Thorvaldi toqutaasimasooq sua?

25. Erik Aappalaartoq ukiut qassit Braddalidimi najugaqarpa?

26. Nunasisut kinguaavi qanoq taasarpavut?

27. Qallunaatsiaat ukiut qassit Kalaallit Nunaanniippat?

28. Braddalid ullumikkut qanoq taaneqartarpa?

Suliassaq H

Arlaat toqqarlugu oqaluttuarissavat

1. Island ilisaritiguk.
2. Gunnbjørnip Qeqertai Gunnbjørnsfjeldilu oqaluttuarikkit.
3. Drangaland oqaluttuariuk.
4. Thodhild ilaqutaalu oqaluttuarikkit.
5. Eriksstad oqaluttuariuk.
6. Ukiumi 1500-mi susoqarnersoq oqaluttuariuk.
7. Freydis oqaluttuariuk.
8. Leif oqaluttuariuk.
9. Umiarsuarmi inuuneq oqaluttuariuk.
10. Thorvaldip toqunera oqaluttuariuk.
11. Islandimi niviarsiaqqat naggataat –dottir-imik naasarput, nukappiaqqallu –son-imik, sooruna?
12. Vesterbygden oqaluttuariuk.
13. Ilisimatuut assaanertigut suut paasivaat?
14. Vinland oqaluttuariuk.
15. Ukioq 2000-mi Braddalidimi kunngikkormiut inuppassuillu tikeraarput, sooq?
16. Kristumiussutsip Grønlandimut eqqunnera oqaluttuariuk.
17. Qassiarsuk ilisaritiguk.

Oversættelse af Erik Den Røde

Erik Den Røde

Danskerne kalder ham Erik Den Røde. Hans rigtige navn er Erik Thorvaldssøn, fordi hans far hedder Thorvald.

Erik Den Røde er en stor berømt. Han er blevet berømt på vort land, Grønland, da han var den første europæer der tog ophold i landet. Vi plejer at sige at det var Erik Den Røde der fandt Grønland.

Grønland

Endnu før Erik Den Røde blev født, boede der eskimoer i vort land. I mange år har eskimoerne levet af sæler, hvalrosser, rensdyr, moskusokser, fisk og fugle, de var nemlig fangere. Forskere har ved udgravninger fundet ud af at Grønland først var befolket og derefter affolket. Når klimaet blev koldere og fangsten problematisk, var det svært at leve som fangere. På den måde blev vort land affolket.

Gunnbjørns øer

Det menes at vort land blev affolket for 1000 år siden. Det (landet) var heller ikke kendt af europæerne.

Men det er blevet fortalt, at nordmanden Gunnbjørn under sejlads i stormvejr anløb Øst-Grønlands kyst. De skær han ankom til døbte han Gunnbjørnskær. De skønnes at være ved Øst-Grønlands kyst, måske i nærheden af Ammassalik. Det rygtedes i Island at Gunnbjørn var ankommet til nyt land. De islandske bønder snakkede indbyrdes om det. Der blev snakket blandt bønderne i Island om de islandske og norske søfolks opdagelser. Derfor har islændingene så mange fortællinger (sagaer). Og Gunnbjørns opdagelser og det at havde set skærere blev flittigt fortalt.

På den tid var det meget attraktivt at opdage nyt land. Hvis det fundne land var frugtbart, blev finderens meget berømt, og endelig ville denne få et stort landområde og på den måde blive rig. Nogle af bønderne i Island har således snakket om følgende:

Gunnbjørns nye øer er måske et stort landområde, måske er det meget frugtbart hvor der er masser af græs til kvæget. - Men snakken forstummede. For ingen vidste noget om hvordan det omtalte land var. Det er sikkert at Erik Den Røde har været med i samtalerne.

Erik den Røde bliver født i Norge

Ca. år 950 - altså omkring 1000 år siden, blev Erik født i Norge. Han voksede op i en berømt familie. På den tid var de berømte absolut ikke uden betydning. Også Eriks far var sådan en. Det blev sagt at det var på grund af mord at han blev fordrevet fra Norge. Han tog sin søn Erik med til Island og slog sig ned. På det tidspunkt var Erik omkring 10 år.

Allerede fra barnsben kendte han til mord og dets følger

Erik Den Rødes oldefars søskende havde opdaget Island og taget ophold der, og efterfølgende havde en masse nordmænd også taget ophold. Inden længe var det frugtbare land befolket af emigranter.

Da der ikke var land til Thorvald og hans sønner tog de ophold i det koldeste og mindst frugtbare sted. De fik landsted yderst og nord-vestligst i noget der hedder Drangaland. Der var ikke andet for, at en morder og fredløs måtte stille sig tilfreds med det. Erik var nødt til at bo hos sin far fordi han jo stadig var et barn, det var der jo ikke andet at gøre.

Erik får en kone

Så oprandt tiden, der skulle forandre Erik Den Rødes liv: Hans far Thorvald dør. Han skyndte sig at forlade det sted som han ikke kunne lide.

De kommende nærmere år startede med at Erik fik en kone, betænksom og med rig familie, hendes navn er Thodhild.

Da hans nye familie var rig, agtværdig og magtfuld flyttede han hen i nærheden af sin kones fars frugtbare landbesiddelse. I Haukadal bygger han sin kvægstald som han kalder Erikstad. Hans landområder bliver rensset for sten. Det hårde arbejde bliver gjort af hans slaver / trælle.

Erik var født stædig og hævngherrig. Dette var både Eriks styrke og svaghed, især da han blev gammel. Det er tydeligt at han ikke ligesom sin far Thorvald glemmer.

Han har god hjælp / støtte af sin kone Thodhild. Han får 3 sønner der hedder: Leif, Thorvald og Thorstein. Alle sønnerne bliver nævnt i de islandske sagaer. Endvidere får han en datter udenfor ægteskab, hun hedder Freydis.

Erik bliver dømt

Mens de bor i Erikstad, bliver Erik uvenner med sine naboer. Da de ikke kan blive enige griber de til sidst til våben. Erik slår to af sine fjender ihjel. Derfor bliver han dømt og taget væk fra sin landbesiddelse. Da han blev flygtning, flytter han til en ø i Hvamsfjord. Efter kun en kort tid her, slår han atter to ihjel. Han blev kendt skyldig ved rettergangen og erklæret fredløs: Han kan slås ihjel af hvem som helst i de kommende to år. De var nok ikke få, der gerne ville slå Erik ihjel.

Heldigvis blev han fanget af nogle venner der hjalp ham ned til et ventende skib. Da han skulle forlade sine venner fortæller han om formålet med sin rejse. Han sagde han ville finde Gunnbjørns Øer. Han havde måske håbet at finde frugtbar jord. Han forsikrede endvidere sine venner at de til enhver tid med hans hjælp i hvis de fik brug for det.

Erik finder nyt land

Han drog langt langt mod vest, og pludselig kommer nogle store sneklædte fjelde næsten uden land til syne, der var goldt. Selvom det var et betagende syn, ville det ikke blive rart at bo der, når man havde kvæg. Erik var uden tvivl betænkelig ved dette syn. Da de sejlede videre kom de udenom et stort næs og begynder at sejle mod nord. Der er dybe fjorde, og nogle af synene var ret tiltrækkende. Erik kan ikke lade være med at sammenligne hvad han ser med sit hjemland Island. Det land de kommer til er et godt græsningsområde for kvæget. Havet er fyldt med mange fangstyd og masser af fugle. Det var ikke usandsynligt at få en levevis ligesom i Island.

I 3 år undersøger Erik Den Røde det land han har fundet. Han fandt ud af at der ikke var så få steder man kunne slå sig ned. Især i fjordene og på øerne omkring ved Qaqortoq og Narsaq hvor han rejste rundt. Han rejste i alle de 3 år, han var erklæret fredløs og returnerede så til Island. Hans dom var ovre. Nu kan han ikke slås ihjel af hvem som helst.

Hvis man kan leve "fredeligt" kan man leve i Island.

Men det er tydeligt at han allerede har planer med det nye land han har fundet.

Det er blevet fortalt at lige da han returnerer til Island er han allerede raget uklar med sin tidligere fjende. Og i forbindelse med rettergangen taber Erik igen under forhandlingerne. Og derfor er det sandsynligt at han har planer med det nyfundne land.

Bosættelsen i Grønland

I den forbindelse begyndte islændingene som sædvanlig at sprede nyt om det nye land: Da landet var så frodigt og der var masser af græs til kvæget, havde Erik navngivet det "det grønne land" - Grønland.

De var bestemt ikke få der gerne ville rejse til Grønland og bosætte sig. Men for at emigrere var det nødvendigt at have sit eget skib, dengang var der ikke passagerskibe. Kun få af de ivrige emigranter kunne følge med Erik. Og så, sikke lyde, barnegråd, svin / grise, heste og kvæg og får der giver lyd fra sig på grund af pladmangel, kommanderende diskuterende mænd kvinder der beroliger børn. 25 vikingebåde på rad og række, tungt lastede, sejlede på én gang af sted fra Island til Grønland. Hvem tør komme langt væk fra Eriks skib?

Det hav de skal over er farligt og med kraftige storme. Da de kom i en kraftig storm var der nogle af skibene der forliste, folk druknede og deres ejendele forsvandt. Nogle af skibene vendte om kort efter de var sejlet ud (hjemmefra). De resterende 14 skibe ankom med nød og næppe til Grønland.

De får en dårlig start.

Alle der var draget med Erik til Grønland havde vendt deres hjemland ryggen og havde hver især

besluttet at få et nyt hjemland. Herjolf navngiver sit landområde i Herjolfsfjord for Herjolfsnæs. Einar kommer til Einarsfjord. Erik Den Røde havde forlængst udset sig det bedste landområde i Eriksfjord, nemlig det han kalder Brattalid. Siden dengang er mange kommet rejsende til Erik Den Rødes nyfundne land. Der bliver flere og flere bosiddende i Grønland.

Erik Den Røde var lige til sin død 23 år efter sin ankomst, leder for sine bofæller. Emigranternes efterkommere – vi kalder dem for nordboerne. I år 1500 er de af forskellige årsager udryddet.

Islændingene har mange sagaer om nordboerne. Også vi kender vore forfædres - eskimoernes og nordboernes sagaer.

Erik og Thodhilds sønner

Blandt Eriks og Thodhilds sønner er Leif den Lykkelige den mest kendte. Leif er som søn af Erik Den Røde kendt for to ting.

For det første: Han indførte kristendommen til Grønland. Det er blevet fortalt at hans fader, Erik Den Røde ikke var tilfreds med, at Leif medbragte en præst fra Norge til Brattalid. Men hans kone Thodhild blev straks kristen, og han byggede hende en kirke, den første nordbo-kirke.

For det andet: Han fandt Vinlandet. På den måde fandt Leif Nordamerika først, men siden er det uvist nøjagtig hvor det er.

En anden af Eriks sønner, Thorvald blev ramt af en pil og slået ihjel af indianerne mens han var i Vinlandet. Da hans bror Thorstein hørte dette bragte han liget hjem fra Vinlandet til Grønland.

Leifip Vinlandimukarnera

Kalaallisut ilinniutit 3, Isak Heilmann, 1976

Leifip Vinlandimukarnera

Bjarne Herjolsønip Grønlandimut anngutereermermi kingornagut kingumut Norgemut Erik Jarl tike-raaqqippaa, Jarlillu ilassilluarppaa. Bjarnep siullermik Grønlandimukartilluni misigisani nunallu takusani oqaluttuari. Tusarnaartullu ilaat isumaqarput Bjarne alapernaangippallaarsimasooq nunat takusimasani misissorsimanngimmagit. Bjarne Jarlimi sakkutooqqinninngortitaavoq, aasallu tulliani ataataninut Grønlandimiittumut uterluni.

Grønlandimiut nunanik nutaanik nassaarnissamik eqqartuisaqaat. Leifip - Erik Aappalaartup Brattalid-imi najugallip ernerata – Bjarnen Herjolsøn ornippaa nunamik takusaannik erseqqissumik paasinaaffigalugu, kiisalu umiarsuaa pisiaraa. Umiarsuartaani 35-nik inuttaleriarlugu angunni Erik qinnuigaa nunamik nutaanik nassaarniarluni angalanissaminut pisortaaqqullugu. Erilli pinaaserpoq, oqarluni inuusukkunnaarami taamaalorsinnaanani aamma angalapilunnerit ilungersornartut qangatut atorsinnaajunnaarlugit. Leifilli ilungersorfigaa, oqarluni ataatani allanit tamanit iluanaarnernik pissarsisinnaa-nerpaasoq.

Taamaalluni Erik angalaqataajumalluni akuersiinnarpoq. Piareeramik hesterluni umiarsuarmut ungasinngitsumiittumut aallariartorpoq. Hestiali tutinerliorpoq. Erillu nakkarpoq isikkamigullu ajoquserluni. Taava oqarpoq: »Nunamik allamik nassaaqqinnissara siunertaasimangilaq, taamaattuniik angalaqatigiissinnaangilagut«. Taamalu Erik Brattalid-imut angerlarpoq. Leifilli innuttani 35-t peqatigalugit piareersarnini ingerlatiinnarppaa. Umiarsuarmiut ilagaat tyskeq Tyrker-imik ateqartoq

Ineramik imaannarsuarmut avalapput Bjarnellu nuna takusaa kingulleq nassaaralugu. Nuna tiki-serpaat, sineriaanullu kisareeramik umiatsiamik nunaliarput. Ivikkanik naasoqanngilaq. Nunap timaa sermiinnarsuavoq, soorlumiuna immap sermillu akornat qaarsuinnaviusoq, nuna taamaattoq najugasatut piukkunnangeqaaq. Taava Leif oqarpoq:

»Bjarne nuna takugamiuk misissunngikkaa uagut niuffigaarput. Nunalu atertaartinniarpara Helleland-imik (t. i.: Nuna qaarsuusoq imaluunniit nuna ujaraasoq)«, taava umiarsuarminnut ikaarput.

Imaannarsuarmut avalaqqipput, ingerlariillarlutillu nuna alla nassaaraat. Ornippaat kisarlutillu. Umiatsiamik nunaliaramik niuffigaat. Nuna pukkitsukujuinnaavoq orpippassuarnillu qallersimalluni. Sissai manissut sioraasut qaqortuinnaapput. Leif oqarpoq:

»Nuna taanna ajunngequtini atsiullugit ateqassaaq Markland (t. i.: Nuna orpippassuartaooq)«. Taava tuaviinnaq umiarsuarminnut uterput.

Tassanga imaannarsuarmut avalaqqipput avannamik tunusissumik anoreqarlutik. Ullut marluk ingerlareerlutik nuna nutaaq takuaat, qanillattoramikkulu qeqertaq nunaviup avannaatungaaniittoq nigguigaat nasiffiniarlugu.

Silageqaaq, malugaallu ivikkat isugutserneqartut. Isugutsernerit assamminnut nippusimasut qanerminnut tutsikkamikkit isumaqalerput sionatigut taama tungusunngisigisunik ussersimanatik. Taava umiarsuarmut ikaaqqipput ikerasakkullu qeqertap nunaviullu nuuata akornanniittukkut ingerlalerlutik. Nuuk sarsullugu kimmukarput. Tininngaqqimmat ingerlavigisaat ikkaqaaq, taamaattumik ikkarlipput. Nunamut ikaarusoqigamik umiarsuarmik uligunnissaa utaqeqqaarnagu kuukkoorlutik nunamut ikaarput. Umiarsuartilli uligummat ikaarfigaat kuukkullu majorlutik tatsimut pillutik. Tassa kisaramik sinngup puutik amiusut nunamut ikaaruppaat sinittarfissaminnillu qarmaalutik. Tamatuma kingorna ukiinissartik aalajangiukkamikku angisuunik arlalinnik illuliorput.

Kuuk taserlu eqaloqaqaat, sionatigullu eqalunnik taama angitigisunik takusimannngisaannarput. Nunataavat najugassatut piukkunnaqaaq, isumaqarpullu nersutaatimik nerukkaatissaannik ukiussamut katersisariaqaratilluunniit, tassami ukiumi issilerneq ajorpoq ivikkallu toqunerluunniit ajungajapput...

Illuliatik ineramikkitt Leif angutitaminut oqarpoq: »Marlungorlula avittariaqarpugut nunalu misissuiffigalugu, affaat illutsinni angerlarsimallutik sulisillugit affaat paasisassarsiorlutik angalaartassapput. Ungasiliartoqartassanngilaq, unnuillu tamaasa angerlarsimasassaagut«.

Sivisuumik taamatut iliorput. Leif ilaanni angerlarsimasuniittarpoq ilaannilu angalaqataasarluni. Leif angisoorsuuvoq nukittoq assullu isigiuminartuulluni. Angutaavoq silassorissiq tamatigullu tamanut ajunngitsunik iliortartoq.

Unnuit ilaanni angalaartut ilaat angerlanngitsoorpoq, tassa tyskeq Tyrker. Tamanna Leifip aliatsaa-tigisorujussuuaa. Tyrkerimi sivisuumik imminermini ataataminilu najugaqarsimavoq, meeraagallaramilu assut ajunngitsuliortigisarsimavaa. Leifip angutitani avoqqaareriartugit aqqaneq marluk qinerleriartortillugit aallartippai. Illuminnit nigungaaratik Tyrker naapilerpaat. Leifip erninnaq malugaa »angutisiani« nuannaaruteqartoq. Tyrker qaakkaavoq, isai uniffeqanngillat soqutiginarpallaanngitsumillu kiinaqarluni. Mikisuuvoq tuattuulluni assassornermullu pikkorissuulluni.

»Sooruna taama kingusinaartigaat«, »ataatassara«, Leif aperivoq, nangillunilu: »Sooruna ilatit angerlaqatiginnginnakkit?«

Siullemiik tyskisuinnaq sivisuumik oqaluppoq isini kaajalukaartiitigalugit kiinnilu eqissiorpillugu, ilaasali paasinngivippaat. Sivitsortoq aatsaat norskisut oqarpoq:

»Ilissinnit ungasinnerusumut pinngikkaluarpunga, kisianni nutaarsiassassinnik oqaluttuassaarpunga. Viinnissat paarnaat naasortaalu nassaaraakka«.

»Ataatassara«, ilumoornerputimmi?«, Leif aperivoq.

»Soorunami ilumoorpunga, tassami nunami inunngorfinni viinnissarpasuit naasarput«, Tyrker akivoq.

Unnukut sinereerarnik aqaguani ullaakkut Leif angutitaminut oqarpoq: »Maannamiit iliuusissavut marlunngorput. Viinnissat paarnaannik katersuillutalu viinnissat orpiinik killuigaangatta aqaguani orpiit timitaannik killuisassaagut, taamaaliortassaagullu umiarsuup usissaasa naammatsinnisaasa tungaanut«. Taamaaliornissartillu aalajangiuppaat. Oqaluttuarineqarpoq umiatsiaartik viinnissat paarnaannik ulikkaarlugu immersimagaat.

Orpinik killukkanik umiarsuaq usilersorneqarpoq. upernarmallu aallarnissaminut piareersareeramik Grønlandimukarlutik aallarput, Leifillu nuna najugartik peqassusia tunngavigalugu atserpaa Vinlandimik...

Suliassaq A

Oqaatsit qanoq isumaqarpat? Eqqortoq ataatigut titaruk.

1. Tassannga

- a) Derfra
- b) Herfra
- c) Pludselig

2. Nunavik

- a) Nyt land
- b) Landsted
- c) Fastland

3. Ikerasak

- a) Et sund
- b) Lavland
- c) Et skær

4. Ukiivoq

- a) Det er vinter
- b) Det er blevet vinter
- c) Overvintre

5. Pinaaserpoq

- a) Vægrer sig
- b) Tager af sted
- c) Får noget

6. Umiatsiaq

- a) Konebåd
- b) Skindbåd
- c) Robåd

7. Nunap timaa

- a) Landsted
- b) Indland
- c) Yderste land

8. Qaarsoq

- a) Klippe
- b) Stor sten
- c) Klippeflade

9. Qaarsuik

- a) Grundfjeld
- b) Stort fjeld
- c) Fjeldknold

10. Nasiffik

- a) Hvilested
- b) Spisested
- c) Udkigspunkt

11. Sakkutooqqinneq

- a) En ridder
- b) En soldat
- c) En general

12. Kimmukarput

- a) De drager mod øst
- b) De drager mod vest
- c) De drager mod syd

Suliassaq B

a) Oqaatsit nutsikkitt

b) Akerlii allattukkit

c) Oqaatsit atorlugit oqaaseqatigiilliorit

1. Tuappoq _____

2. Tinippoq _____

3. Kingumut _____

4. Tammaavaa _____

5. Mikisuuvoq _____

6. Silageqaaq _____

7. Silassorippoq _____

8. Aallarpoq _____

9. Aasaq _____

10. Avannaa _____

Suliassaq C

Oqaatsit qallunaatuunngortikkit

1. Ilungersornartut	11. Akuersiinnarpoq
_____	_____
2. Qangatut	12. Niuffigaarput
_____	_____
3. Siunertaraa	13. Ikaarput
_____	_____
4. Ilassilluarpaa	14. Tatsimut
_____	_____
5. Piukkunnanngilaq	15. Orpippassuit
_____	_____
6. Iluanaarut	16. Peqatigalugit
_____	_____
7. Misigisani	17. Kuukkoorlutik
_____	_____
8. Tikiserpaat	18. Tunngavigalugu
_____	_____
9. Nerukkarpaa	19. Iliuusissavut
_____	_____
10. Avoqqaaraa	20. Usilersorneqarpoq
_____	_____

Suliassaq D

1) Oqaatsit qallunaatuunngortikkit

2) Uiguutit immikkoortikkit

3) Uiguutit qallunaatut allakkit

4) Uiguutit atorlugit nutaanik oqaaseqatigigilliorit

1. Tikeraaqqippaa

2. Akuersiinnarpoq

3. Illuliorput

4. Inuusukkunnaarami

5. Avittariaqarpugut

6. Atertaartinniarpara

7. Angalapilunnerit

8. Nasiffiginiarlugu

9. Alapernaangippallaarsimasoq

10. Aallariartorpoq

11. Qaarsuinnaviusooq

Suliassaq E

Apeqqutit akikkitt

1. Leif Den Lykkelige kalaallisut qanoq taaneqartarpa?

2. Leifip ativia tassaavoq: Leif Erikson, sooq?

3. Leifip anaanaa qanoq ateqarpa?

4. Leifip Vinlandi qanga nassaarivaa?

5. Kiap Erik Jarl pulaarpaa?

6. Erik Jarlip Bjarne qanoq ilassivaa?

7. Bjarne Herlufsønip suna oqaluttuarivaa?

8. Bjarne suna pillugu assuarineqarpa?

9. Bjarneq ataataa sumi najugaqarpa?

10. Leifi sumi najugaqarpa?

11. Leifip umiarsuaa qassinik inuttaqarpa?

12. Sooq Eriup angalanissaraluani taamaatiinnartariaqarpaa?

13. Umiartortoq tyskeq qanoq ateqarpa?

14. Nunat assigiinngitsut pingasut Leifip tikitai qanoq ittuuppat?

15. Nunat assigiinngitsut pingasut qanoq atserneqarpat? – Sooq?

16. Markland qimakkamikku ullut qassit ingerlappat?

17. Markland qimammassuk suminngaanniit anorlerpa silalu qanoq ippa?

18. Ivikkat oqaluttuarikkit

19. Angutit sinngup-puui sunit sanaajuppat?

20. Ukiissallutik aalajangeramik sunik sanappat?

21. Kuuk taserlu soqarpat?

22. Ukiiffitsik qanoq isumaqarfigivaat?

23. Illuliatik ineramikkit suppat?

24. Leif qanoq ittuunersoq oqaluttuariuk.

25. Tyrkeri qanoq ittuunersoq oqaluttuariuk.

26. Leifip Tyrkerip utinngitsoornera aliasuutigaa, sooq?

27. Qujanartumik Tyrkeri uterpoq, uternera oqaluttuariuk.

28. Tyrkerip paarnat nassaami viinnissaanerat sooq taama nalornisiginngitsigivaa?

29. Sinereeramik Leifi angutitaalu sunersooq oqaluttuariuk.

30. Leifikkut upernaakkut suppat?

31. Vinland sooq taamatut ateqarpa?

Dansk oversættelse af "Leifip Vinlandiliarnera."

Leifs rejse til Vinland

Efter at Bjarne Herjolsføn var nået til Grønland, rejste han til Norge for at besøge Erik Jarl igen, og Jarl tog godt imod ham. Bjarne fortalte for første gang om sine oplevelser i Grønland og de lande han havde set.

Nogle af tilhørerne mente midlertidigt ikke at Bjarne havde været nysgerrig nok og ikke undersøgt de lande han havde set. Bjarne blev gjort til ridder i Jarl, og den næste sommer rejste han tilbage til sin far der var i Grønland. Beboerne i Grønland drøftede meget muligheden for at finde Brattalid - tog hen til Bjarne Herjofsøn for at hente nøjagtige oplysninger om de lande han havde set, og endelig døbte han et skib. Han bemandede sit nye skib med 35 mand/personer, og bad sin far om at være leder af rejsen på jagten efter nyt land. Men Erik vægrer sig, og sagde at han ikke kunne gøre det, da han ikke var ung længere, og lange rejser var anstrengende og at han ikke som tidligere kunne bruge dem til noget. Men Leif gjorde sig umage overfor ham, og sagde at hans far af alle var den der har størst mulighed for at få et godt udbytte.

Således accepterede Erik at tage med ud at rejse. Da de var klar, red ham på hest til skibet der lå ikke så langt derfra for at tage afsted. Men hesten trådte forkert, og Erik faldt af og beskadigede sin fod. Så sagde han: "Det var ikke tilsigtet at jeg skulle ud og finde noget igen, derfor kan vi ikke tage med ud at rejse". Og således tog Erik hjem til Brattalid. Men Leif fortsatte forberedelserne sammen med sine 35 mand. Blandt søfolkene var der en tysker der hed Tyrker. Da de var færdige drog de ud på havet og fandt det land som Bjarne sidst havde fundet. De nærmede sig land, og efter at havde kastet anker ved kysten tog i land i en robåd. Der er ingen græs og blomster.

Indlandet/landet er kun is, det er som om at hav og is er ren klippe (grundfjeld), at bo i sådan et land er absolut ikke lovende. Så sagde Leif:

"Vi steg i land på det land som Bjarne ikke undersøgte. Jeg vil navngive det Helleland ((t.i. = tassa isumalik) som betyder landet der er ren klippe eller stenlandet.)". Så tog de ombord på deres skib.

De sejler igen ud på det store hav, da de havde sejlet noget, fandt de et andet land. De tog derhen og ankrede op. De sejlede ind med en robåd og gik i land på det. Landet er meget lavt og dækket af skov. Strandene var flade og sandet helt hvidt. Leif sagde:

"På grund af det gode skal landet hedde Markland (betyder: landet med megen skov)". Og så skyndte de sig tilbage til deres skib. Derfra sejlede de igen ud på det store hav med en nordøstlig vind. Da de havde sejlet i 2 dage så de nyt land, da de kom tættere på, så de en ø nord for fastlandet, de drog sydvest om den for at bruge den som udkigspunkt.

Det var meget flot vejr, og de kunne mærke det fugtige græs. Da de fornemmede fugten der klæbede til hænderne, og førte dem til munden, mente de bestemt at de aldrig før havde smagt noget så sødt.

Så steg de igen ombord på skibet og sejlede gennem sundet mellem øen og fastlandets næs. Da de var kommet forbi, sejlede de mod vest. Da det var meget lavvande var der meget lavt, og derfor gik de på grund.

De ville så gerne i land og ville ikke vente på højvande, så de gik i land ad den store flod. Men da skibet kom fri af grunden sejlede de op ad floden og kom til en sø. Her ankrede de op og gik i land med soveposer af skind og opbyggede (murede) nogle sengepladser. Og da de siden besluttede at de ville overvintre her, byggede de adskillige huse.

Der var mange ørreder i floden og søen, de havde aldrig før set så store ørreder. Deres nye land var meget lovende sted at bosætte sig, og de mente at de endda ikke behøvede at indsamle foder til kvæget, for det blev ikke frost om vinteren og græsset næsten ikke gik ud...

Da de havde bygget deres huse færdige sagde Leif til sine folk: "Vi burde dele os i to og undersøge landet, den ene halvdel bliver i husene og arbejder og den anden halvdel drager ud og undersøger. Ingen skal drage langt væk, og om aftenen skal vi alle være hjemme".

Længe gjorde de således. Nogle gange var Leif samme med dem der blev hjemme og nogle gange med dem, der drog ud. Leif var stor og stærk og så godt ud. Han var en klog mand og var altid god overfor andre.

En aften var der en af de opdagelsesrejsende der ikke kom hjem, det var tyskeren Tyrker. Dette blev Leif meget ked af. For Tyrker havde længe været hos både ham og boet hos faderen, og han har siden barnsben lavet en masse godt sammen med ham. Leif bebrejdede først sine folk, og så sendte han 7 afsted for at lede. Da de var kommet fjernt fra deres huse mødte de Tyrker. Leif kunne straks mærke at "hans mand" havde en god nyhed. Tyrker har mange vabler, der er ingen ro i hans øjne og han har et ikke alt for interessant udtrykt i ansigtet. Han er lille og spinkel og er god til håndarbejde.

"Hvorfor er du så forsinket "min far", spurgte Leif og fortsatte: " Hvorfor kom du ikke hjem sammen med de andre?"

Først talte han længe udelukkende på tysk mens hans øjne rullede rundt og han fik mere ro over ansigtet, men de andre forstod ham ikke. Først efter et stykke tid sagde han på norsk: "Jeg kom ellers ikke meget længere væk end jer andre, men jeg har en nyhed at fortælle. Jeg har fundet vinstokke og vindruer".

"Min far", mon du taler sandt?" spurgte Leif.

"Selvfølgelig taler jeg sandt, for i mit findeland gror der mange vindruer". Svarede Tyrker.

Da de havde sovet om natten sagde Leif om morgenen til sine folk: "Nu har vi to gøremål fra nu af. Vi skal samle vinstokke og skære vindruer og næste dag skal vi beskære vinstokkene, og det gør vi indtil skibets last er fuld". Og dette besluttede de så at gøre. Og det forlyder at de fyldte robådene med vinstokke og vindruer.

Skibet blev fyldt med afskårne vinstokke, og da de om foråret var klar til at sejle drog de afsted til Grønland, og på grund af hvad de havde fundet i landet navngav Leif landet Vinland...

Ulloq alianartooq. Joorup ilaqutai qanigisaalu oqaluffimmiipput Joorut naggataasumik inuulluaqqussalugu. Palasi oqaluussisoq tamarmik nipaallutik tusarnaarpaat. Oqaluffik nipaappoq inoqaraluaqaluni, inuillu qullilisut ikinngegaat.

“Tupannartaqaaq aammalu annilaarnartaqaaq inuusuttunnguaq siunissaqarluartooq nammineq qinikkaminik qimagussimagaangat. Annierneq annertooq kiserliuumernerlu angisooq uummatitsinni pinngortinneqartarput, sualummik qanigisaasoq naggammik inuulluaqqussallugu.

Pisimasup taama ittuup kingomagut “nipangersimaneq” pinngortarpoq, ilukkut anniarnissap anner-tuup misigeqqinnissaa nuannarineq ajoratsigu.

Kingusinaarluta paasilerparput inuusuttunnguit arlaat naalliuuteqartarsimasooq, allaat inuunerup toqullu akornanni akiuuttariqartarsimalluni. Ikinngutigigaluarutsigu qanigisarigaluarutsigulu takusin-naasimangilarput naalliuutilik, ilumini naalliuutigisani toqqortariuarsimammagit. Naggataagullu inuunini qimattariaqalertutut misigisimavoq.

Ilaqutai, ikinngutai allallu qanigisai naalliuinnermik aliasunnermillu tunineqartarput. Aliasunneq naalliunnerlu qaqugumorsuaq atasussat. Aliasunnerli misigisaajuaraluartooq nunarsuaq inuuneqartuarpoq. Naalliunnerlu uummamiittuaraluartooq inuit ullaat tamaasa suliarortuarput, qimillu qiluttuarput. - Inuuneq ingerlaqqittarmat!

Ajornartorsiutit suqaluartulluunniit akiornartariaqarput, inunnguilli ilaat akiuukkalarlutik nakkar-toorlutik tunniutiinnartarput, sunali tamarmi tamaanga killeqartariaqanngilaq! Immitsinnut ikioqatigiil-luta inooqatigiinniarsarisariaqarpugut. Ajornartorsiutigut oqaloqatigiissutigalugit ataqatigiinniarsara-lutalu!

Ilissi maani najuuttusi, minnerunngitsumik inuusuttut. Oqaluffimmit anigussi neriuppunga ilissinnut oqaaserisakka eqqaamajuarumaarisi. Neriuppunga uummatissinnut ilisimassagisi, ilissimi meeqqasi ikinngutisilu paasitissinnaavasi inuuneq sooq pigiuminartartooq!

Ilaanneeriarluni inuuneq ajorluinnartumik ingerlasarpoq, ilaannili aamma atoruminartarpoq. Ajor-nartorsiuteqaruit akiukkit! Nalussanngilammi inuuneq nuannersoqanngitsoq nukersoqqaartigani!

Inuusuttuuvusi! Inuuneq aatsaat aallartilaaqinnarpoq. Inuuneq nuannersuuvoq, naak ilaanni ajor-nartorsiuteqarfiusaraluarluni. Inuuneq atorluaniarsiuk periarfissaqarnissinni, nuannersuinnaanngilaq aammaana Guutimit inunnut tunissut silarsumi sumiluunniit tamanit akisunerpaaq.”

Inuusuttut atuaqatigiit nikallungallutik nikorfapput. Tamarmik eqqarsaateqarpasipput. Upperisin-naanngilaat ilumut Joorut taamaaliorsinnaasoq, naluaammi qanoq misigisaqarsimasooq.

Avi allanit tamanit immikkuullaarittutut isikkoqarpoq inuit akornanniikkalarluni. Pisarnermisut kusanarpoq. Nipaappoq qullilul nakkaarusaarput, ikinngutigisimasani asasani eqqaamajuaannarumal-lugu.

Joorup anaanaa assorsuaq uummatimigut eqqugaasimasutut isikkoqarpoq. Joorummit inuuner-mini puigunngisaannagassaminik artorsaatissinneqarsimavoq. Qullii kuupput, kiinaa aliasuppaseqaaq inuunermullu neriuutaarussimasutut isikkoqarpoq. Uiata saniani eqillugu tuppallersarniarsaraa. Nam-mineq aliasunnini qaffakaatinngilaa, naak ernini asagaluaqalugu. Pitsaanerusoraa pisimasooq alianar-toq tupannartorlu puiguinnaapallallugu, ilisimangilaali aliasunneq tamaat anisillugu pitsaanerusooq noqinnemiit.

Qatanngutai soorunami aamma tamaani najuupput. Angajulleq nipaaqaaq aliasuppaseqalunilu, nukarlerli paasisimasaqarpallaarani inuit aliasuttut akornanniippoq, tassami sulit toqu iluammi “ilisarisi-masarilersimangilaa” tallimaannarnik ukioqarami.

Angajuni nuannarisimavaa, ukiukkummi aneeqatigisarsimavaa apusereqatigisarsimallugulu. Maan-nalu naluaa timaa naggammik takullugu, namminemi isumaqaannarpoq angaju sinittoq.

Joorup ilaqtai tamarmik takkussimapput, pisimasup annilaamartup kingornagut. Tamarmik alia-supput, misigisimappullu angajoqqaajusut arlaatigut ikiortariaqarlugit, taamaattumillu tamarmik takkussimallutik. Tamarmilli nalunngilaat inuup kialuumiit angajoqqaat qimagaasimasut anniAmerat alia-sunnerallu tammartissinnaanngikkaat, sualummik anaanaasup naalliuutai.

Sila tujorminakujujppoq, ullumikkummi pueqqortitalereersimavoq silalu pujukujuppoq. Aasaajun-naalereersimasoq malugineqarsinnaavoq, tassami sila pueqqortilaareersimammat. Silap pissusiler-sornerata takutinniartutut ippaa ullumikkut ulloq alianartuusoq.

Ikinngutigii, ilaqtariit, ikinngutaasut ilaqutaasullu arriitsunnguamik pisullutik aallarput Joorut inis-sisimaffissaanut qaniussallugu. Tamarmik aliasullutik paasinnissimarpalaarlutillu ingerlaarput. Paa-sivaammi arlaatigut ikiuussimasinnaagaluarunik pissutsit allat ullumikkut aqquusaarsimasinnaallugit.

Aliasunnerat imminnut pisuutinnermik tupannermillu imaqarpoq, taakkulu aliasunneq aqqusaartoq minnerulersinngilaat. Imminnullu pisuutinnermik misigisaqaraluarlutik tamarmik nalunngilaat pisima-soq taanna annilaarnartoq qaqugukkulluunniit aqqusaagassaasartoq, naak nuannerpallaartorsuun-gikkaluartoq.

Takoqqaarnera eqqaamajuarpa. Taamanikkulli suli naluaa kinaasoq, suli naluaa qanoq ilagiumi-nartigisoq aammalu suli naluaa qanoq inussiarnertigalunilu pinnertigisoq.

Illaqattaarluni, nuannisarpaseqaluni atuarmiup tummeraasigut takoqqaarsimavaa. Qungujulalluni qi-viarnera Joorup taamanikkut takoqqaarsimavaa, kisiannili taamanikkut ittoorsimavoq, nalugamiummi kinaanersoq. Timaa kusanarpoq salullunilu, Joorullu taamani asannilerinnermik misigisaqarsimanngilaq aammalumi naluaa asannilerfigiumaarlugu naalliuutigeqisaminik.

Marluinnaallutik pisuttuarput. Sila taarpoq pueqqulaarlunilu, kisiannili qiiangillat, tamarmimmi ati-salersorluarsimapput. Apereersimavoq ukiummi apisarfia nallereersimavaa: Novembari.

Tamarmik oqarpiassanatik timmisartoqarfimmut aqququt pisuttarfigisartik naaleramikku Joorup sa-pinngisani tamaat atorlugu oqaasissani aninnialerpai.

- Avi ... Naluara qanoq ilillunga oqarfigissallutit! Naapeqqaarattali eqqarsaatigisarpakkit ...! Qangali eqqarsaatigisaraluarpara oqarfiginissat, kisiannili suli maannakkumut piffissaq eqqortoq naammat-toorsimanngilara. Nalunngilara allamik asasaqartutit uannullu tamanna artornaraluaqisoq soorunami pinngitsaalillutit qimatsissinnaanngilara.

Illoqarfiup tungaanut utilereerlutik suli illoqarfitsik nuinagu tamarmik unipput imminnullu qiviarlutik. Sulilu Aviaaja arlaannik oqaaseqanngimmat Joorup isigilaariarlugu oqaatiginiakkami oqaatigisinnaa-nerani Avi pilerpaa:

- Avi ... Asavakkit!

Avi tupaallatsinneqarsimasutut kiinaa allanngorpoq. Namminermi naluaa qanoq iliussalluni, isu-maqartuaannarsimagamimi Joorullu ikinngutigiiinnarlutik.

- Joorut ... Uanga allamik asasaqarpunga, ilinnullu asannileraluaruma tamatsinnut iluaqutaajun-nanngilaq! Uangami asasannik aappaqarpunga, aapparmalu asavaanga. Aamma illit tamanna nalunngilat. Ajuusaaraluaqaanga... Massakkummi allamik asasaqarpunga... Naluara ... Immaqa siu-nissami... Kisianni naluara... !

Unnuk taanna Joorut pakatsisimaqaaq, ikinngutigiittulli angerlaleramik avissaarsimapput. Nam-mineq Avi asalersimavaa, Avilli oqaasiisa neriuutaarutsippaat. Asanninnini kiisami sapiillisaarluni nas-suerutigigamiuk suna pissarsiaraa?

Joorup Avip akissutigisimasai eqqarsaatigiuallerpai, tamannalu qarasaata artulertarpa. Ilaanni sapilerluinnaleraangami akissutaasimasut uummatiminiititani minnerunngitsumillu qaratsaminiititani sumiginnarniartarpei, nunarsuarlu inuuffigisani qimakkusullugu eqqarsaatigisarpa.

Angajoqqaavi qatanngutaalu angajulleq asanninnermik tunniussaqaarneq ajorput. Marlunnik qatan-nguteqarpoq: Nukarleq Lars, tallimanik ukiulik angajullerlu Piitaq, 17-inik ukiulik.

Illup iluani torersaasoqassagaangat Joorut misigisimasarpoq kiserluinnarmi naalakkerneqartarluni, arlaannillu pisaartoqassagaangat kingulliunneqarajuttarpoq. Pilerigisaminik pisaassaguni aatsaat sulil-luaqqaarluni! Joorup taamak pineqarnini qatsuttarppaa, ullullu ilaanni qasulluinnaraangami arni oqa-luunniartaraluarppaa, kisiannili arnaa tusarnaanngisaannarpoq, oqartarporlu: "Meeqqat eqiasunneq ajorput!"

Ullut arlaanni Joorut eqiasulluni suliaqarsimangikkaangat ataataa kamattarpoq: “Qaatunniarit, meerarsuit naalagaaneq ajorput! Eqiasunnak suliassatit sulariniakkit!”

Joorup taama pissutsit qatsulluinnarsimavai. Ilaanneeriarlunilu ilumigut neriuttaraluarpoq allamiik-kusulluni, kisiannili tamanna nalunngilaa iluarsivallaarunnanngitsoq. Inuup aqcutissai atortariaqartar-lugit misigisimavoq minnerunngitsumillu imminut aqquasaagassaataitasut.

Iniminiilluni siniffimmi nalavoq. Qulleq qaminngatippaa nipilersuullu tusarnaarlugu. Inuusuttoqatimi akomanni aneerneq ajorpoq aammami anigaluaruni kina aneeqatigissavaa?

Ukiup affaa sinnerlugu inimini mattusimalluni inuusimavoq, angajoqqaavisalu malugisimangilaat kiserliortoq. Tamannalu pillugu Joorup assorsuaq kamaattarpei, naak kamannini malugitinngikkaluar-lugu: “Sooruna uanga angajoqqaakka taamaattut? Eqqarsaatigisarnerpaannga?”

Imminnuinnarsuit eqqarsaatigisut!”

Ullut ingerlaneri assigiittut isikkoqartuarput. Joorut inimini kisimi inuuvoq, inuusuttorpassuillu “silataani” kammaginerpaasaminnik aneeqateqarlutik nuannisarput. Ullut ilaanneeriarluni kiserliuum-mernerujussuaq misigisarpaa, taamaaligaangallu aqerluusaaq pappiarlaru tigoriarlugit eqqarsaatini taallanngorlugit pappiaqqamut tunniuttarpei. Inuusuttorpassuit ikinngutiginerpaasaminnut anikkusu-taminnik oqaatsiminnik anitsisarput, Joorullumi tamanna nalunngilaa. Namminermermi pappiarraq ima-qanngitsoq immertarpea eqqarsaatini nammatarisani annertuallaaleraangata.

Taamaalillunilu uummammiorisani inuunngikkaluartumut anittuuttarpei.

Taallioartarnerup saniatigut atuakkanik atuattarpoq. Atuakkanik atorniartarfimmut iseraangami pif-fissaqarusulluuttarpoq, atuakkanimmi nuannerunartitaminnik atorusunnerusarami. Taamaattumillu nalu-naaqquttap akunnerata ataatsip ingerlanerani bibliotekimiit anigallameq ajorpoq. Atuagaq nutaaq ator-simasani atualeraangamiuk inuttai pisullu tamaasa takorloortut ittarpei. Misigisaaq nassuarneqarsin-naanngitsoq misigisarpaa, namminermermi atuakkami inuttaasup ajornartorsiutai, naalliuutai misigissu-saalumi paasisarpei. Tamakkulu atuakkamiit pissarsiarisartakkani pissutigalugit atuakkat filmiiniit nuannarinerulersimavai. Allaat atuattarneq ima nuannaritigilersimavaa: Atuagaq ataaseq hundredit sinnerlugit quppernilik ullormut naasinnaalersimallugu.

Inuusuttut akomanni inuunerisimasaralua oqaluttuaannanngoreersimavoq, atuarfilla kisiat inuuner-ilersimavaa. Atuagaataasa malugisimavaat aniissaarsimasooq, aperigaangatalu akilluarniartarsimavai: “Kinami aneeqatigissavara?”

Ilaannikkullu misigisarpooq oqaannartariaqarluni aneernissani nakerisarnagu.

Atuagaqatigiullutik ammasuupput, ukiunimi qulini ilinniartitsisoq ataaseq klasselærerisimavaat, taa-maattumillu imminnut qanillisimapput ulluinnarni inuunitik oqaluttuarisinnaanngorsimallugit. Joorup qiimmaallaatigisaqaa atuagaqatiminik apersorneqaleraangami sooq aneerneq ajornerluni, kisiannili assorsuaq anniaatigisaminik uummammioqarpoq: Angajoqqaavisa tappiitsutut iliornerat. Takusin-naannginnerpaammi kiserliortoq?

Joorup atuarfimmi ingerlallurnera ilinniartitsisuisa tulluusimaarutigisarpaat, Joorullumi nersualaar-neqarunnaassanngilaq. Atuarfimmi malinnaajuannarsimavoq, tamannalu nammineq nuannaarutigi-sarpaa. Namminermermi misigisimasarpoq oqarsinnaalersimalluni taallioartameq, atuakkanik atuattameq kiisalu atuarfik inuunermini ikinngutiginerpaasarilersimallugit.

Tiimini tamani malinnaasarneq nuannarisarpaa, angerlarsimaffimmilu suliassiissutigineqartartut ilinniagassat tamatigorluinnaq sularisarpai. Allanit tamanit angusarissaarnerusarpoq unnuarsuarmut aneernani suliassani sulariuartaramigit.

Atuarfimmi piumasarineqartartut tamaasa sapinngilai, “silarsuarmiilli” mattussaasimasutut misigisi-masarpoq. Namminermermi asanninneq, nuannaarneq ikinngutigigiinnerlu maqaasisarpai, taakkulu maqaa-sisai ajoraluurtumik taallioartarnerup atuattarnerullu tamakkiisumik tunniussinnaanngilaat.

Ulluni kingullerni nakkaqqajaasutut sanngiitsutullu misigisalersimavoq. Avimi nivarsiaq asangaak-kani “pissinnaanagu” isigiinnartussaallugu eqqarsaataasa artulivissimavaat. Nuannaarunnaarsitsisartul-lu ilagaat Joorup ilimasunnerisimagalua Avip asanninnissaanik. Aneeqatigiittaleqqaaramillimi Avi inussiamisaartuaannarsimavoq asannippasittumillu Joorummut pissuseqartarsimalluni. Unnuillu ilaan-ni saagorsuaq saaguerneqarmat suna tamarmi inissamisut inissititerneqarpoq,

Joorut Avip misigissusai paasinerlussimasani paasilluarpei. Kingornalu nikalluallaatigeqisaminik

imminut oqarfigiinnartariaqartarpoq Avi asanninngisaannassasoq. Taannarpiarlu maanna niaquani kaavittualersimavoq.

Tallimangornermi atuaqatigiullutik festersimapput. Atuaqatimi ataatsip angajoqqaavi aallarsimammata aatsaallu ataasinngornermi tikittussaallutik, tassaniissimapput. Inuit allat Joorup ilisarisi-masarinngisai ataasiakkaat ilaasimapput. Unnuup ingerlanerani Avi takkussimavoq angummik allamik ilagisaqarluni. Joorup ilimagisimannikkaluarpaa takkunnissaa. Takkutissappallu ilimaginerusimagaluarpaa aappani ilagissagaa.

Atuaqatigiullutik festernertik aallartissimavaat, festilu aallartimmat Joorut nuannaarsimaqaaq. Tamarmik imigassaminnik tigummiarlutik eqqissillutik oqaluttuaqattaassimapput. Malugilaalersimariarlugulu nuannersorpassuit illarnartorpassuillu misigisarsimasatik eqqartulersimavaat. Joorut nuannaarsimaqaaq, maannami misigisimavoq nunarsuarmi inuusuttut akornanniilluni.

Nuannisaruttulerneratali nalerpiaani Avi festertunut isersimavoq. Isernera eqqaamajuarpaa: Ittoor-pasilluni nuannaarpasilluni, qungujulalluni tamaasa ilassiorpai. Assammini angutip assaa tigummivaa, kisiannili angut taanna sivirusumik aapparismannngilaa, ippassaammalliuna asannileqqaareersimalluni sammilersimagaa aappani imminiiginnarlugu.

Joorut amaalersimavoq, kisiannili suli qaatusimavoq. Eqqarsaatai aserorneqarsimasutut ipput, nuannaarsimagaluarlunilu massakut nikallorluni imerusaaginnersimavoq, Avimi eqqarsaataanut pulasimavoq nikallortillugulu. Joorup ilimaginnngilaa Avip akissutigisimasani ukiup affaata matuma siorna eqqaamassagai. Oqarsimavormi allamik asasaqarami iluaqutaajunnannngitsoq allamut asannile-ralaruni. Taakku oqaatsit Joorup puigunngisaannarsimavai. Eqqarsaataaniittuarsimappummi Avi asagamiuk.

Misigisimavoq tamanit illaatigineqarluni, minnerunngitsumik Avimit. Taamani asuli oqalussimaner-poq allamut asannilerusunnani Joorummiit qimagunniannarluni? Joorup eqqarsaatini amerliartuin-nartut angerlarluni anisimavoq.

Atuaqatiminik aperitikkami akisimavoq qasunerarluni, naak ilumuunngikkaluartoq, Avimik salloqit-tagaasimasutut misigisimavoq, nikallungaqalunilu angerlarsimaffimmi tungaanut pisorusaarsimavoq.

Angerlamut pisutsilluni silap alianaannera misigaa. Seqinersuaq kaaviinnartuusimagaluaq maanna tarrittalersimavoq, silali suli taartumit nallerneqartalersimannngilaq. Inuit ataasiakkaat nipaata tusarsaal-lattaasarpit pinngortitarsuarmi kusanangaaqisumi tammaannartussaallutik. Imarsuaq qatsunngaari-vissoq, qilaallu aappalualartup qalipaataa seqernup tarrereersimasup qalipaata pilersissimasaa imma-mut "nuunneqarsimavoq".

Pisorusaartilluni pinngortitaq qimerloortillugu inuuneq ungagiummertaraluarpaa. Immaqami inuun-narsinnaagaluarpoq pinngortitap ikinngutigissappani, pinngortitap qatanngutigissappani asasarissap-panilu, kisiannili tamanna ajornaqaaq. Inuuneq Joorummut naakkiginninneqannngilaq, Joorullu taman-na eqqarsaatigileraangamiuk nuannaarunnaartarpoq. Suna tamarmi inuunermini aqqusaagaa ajortu-aannarpoq, maannalu suna tamaat naammagilersimavaa.

Angerlarsimaffimminut iserami nipaarsarpoq. Ilai tamarmik sinilereersimapput. Kamini jakkinilu peeriarlugit aalajangersimalluartunik allorneqarluni iggavimmiittoq allunaasaq tigoriarlugu iniminut iserpoq. Qullii kuulersimapput, kisiannili maanna iliuuserisassaanit unitsinngilaat.

Maanna iliuuserinialikkani qangarsuaaniilli eqqarsaatigisarsimagaluarpaa, uniinnartarsimavorli nalunnginnamiuk ajornartorsiutit qimaguttartut. Maannali inuuneq ajortuusutut isikkoqarpoq. Nipiler-suut nuannaringaakkani naggammik nipikitsunnguamik tusarnaassallugu appippaa. Taanna appinnerit tamaasa nukkanilu nuannisartarnerminut eqqaanartittarpaa: Ukiumi kaperlattumi, issingaartumi mar-luinnaallutik aneerlutik. Ullorissat arsarnerillu nunamut innariarlutik isiginnaarusarlugit. Nukanngua assut tupigusuttarsimavoq, apeqquaterpassuarnillu apersortarsimalluni.

Allunaasaq tigummiaani arriitsunnguamik qilorsorusaalerpaa, nukanguani eqqarsaatigiutigalugu. Marluullutik nuannisartarsimapput. Ukiuugaangat silami sioraqatigisarsimavaa apusereqatigisarsi-mallugulu, naak nammineq inuusuttunngulereeraluarluni. Tassami nukaa aneeqatissaqarneq ajorami.

Qulliiisa kuunnerat uninngisaannartussatut ipput. Ikinngutiginerpaasaminik naapitsisimannngilaq. Asanerpaasassaminik "inoqateqarsimannngilaq". Nukannguaniliuna kisiat asangaakkani ungagalugu qullii kuuttut. Kiammi peerukkuni ilagissassavaa? Klap Joorutut asatigissavaa? Nalunngilaalu qimak-

kuniuk silarsuarmi tamani maqaasinersaajumaarlugu. Ujamini uummataasamik nooqutalik nukkaminiuk pisimasani pappiaqqap allaffigineqarsimanngitsup qaanut ileriarlugu allappoq:

“Asasannut nukkannut! Paarilluassavat!
Qaqugumulluunniit asajuassavakkit!”
Naggammillu pappiaraq nutaaq immissallugu tiguaa.

“Nunarsuara aserulermat
oqaannarlanga naammaleqaaq
Silarsuara tammalermat
oqaannarlanga ingasaleqaaq.

Nunarsuara aserussammat
ungagivassi qimallassi
Silarsuara tammassammat
tamassi maqaasilassi

Inuunera ilungersornerusoq
allat nuannaarnerusoq
Maaniinnera kiserliornerusoq
allat ataqatigiinnerusoq

Pinngortitaq pigissagukku
oqarit uninngaannarit
Inuuneq aalajangissagukku
oqarit maaniiginnarit

Nunarsuara aserulissammat
naggammik oqaaserisat
Silarsuara tammalissammat
naggammik iliuuserisat”

Qullini kuuttuartut manittortuinnaalluni qiavoq. Allunaasaq piareersimallugu naatiffimmut qutsinaakkamut qilersulerpaa. Eqqaamavaa ataatami qutsinaarlugu inississimagaa, namminerlu atsinnerusumut inisseqqusimagaluarpaa, kisiannili ataataata nuukkusussimanngilaa, kikiattorluarsimagaamiuna qajan-naatsunngorlugulu.

Eqqarsaatai qaarsimasutut ipput, nalunngilaalu nunarsuaq inuuffigisani naggammik najorlugu. Kialluunniit ikiussappani kingusinaareerpoq. Qianera kaannermik qanorlu iliuusissaarunnermik ima-qarpoq.

Allunaasaq piareersimasani qungatsiminut atitippaa. Nukkani takorloorpaa ilisisuni susoqarsimanageranik ilisimasaqarani najuuttoq, ukiullu arlaqanngitsut qaangiuppata puigorumaaraani eqqarsaati-gaa. Nukkaminiuk asaminik puigorneqarnissani kissaatiginngikkaluaqaa, maannali uteriaqqiffissa-qanngilaq. Pisussaataasussaasimasooq nalliutilerpoq.

Inuuneq nuannersumik atorussukkuaqaa, kisiannili sulii massakkumut pilluarneq, asanninneq nuannaarnerlu annertunerusumik misigisimanngilai. Nukkani ilagigaangamiuk taakku misigissutsit misigisaraluarpai, kisianniliuku taakku allaasut.

Siniffimminut nikuippoq. Allunaasaq qimiffiusinnaanngortillugu takissuseqalersippaa, erniinnarlu nissuni natermut tummariartillugit.

Kisiannili Joorup niui natermut tummaqpinngisaannarput. Nukannguata kiinaa nuannaartoq uummataaniittuarpoq. Qungujunera illarneralu qaqugumorsuaq taarsuarmi qaammarsaasuujumaarlutik. Ukiorsuaq issittoq nuannersuusarsimasooq misigeqqinngisaannarpaa, kisiannili isaaniittuarput eqqaa-masai. Joorut 15-inik ukioqalerpoq, ukioereersimagaluarpalli 16-inik ukioqassagaluarpoq.

Joorup nukaata Larsip naluaa susoqarnersoq. Inuit aliasuttut akornanniippoq, Joorullu inissisimaf-fissaanut pigamik aatsaat iluamik isigillualerpa. Nikissanani karsip iluani sequnneqqalluni inna-ngaannarpoq. Inuit karsi akiaraat takusimavai, kisiannili naluaa Joorut nunap ataanut ilinialeraat.

Niaqua aappilleqqasoq malugalugu tungaanut aallarpoq. Inuit nipaatumik qissapput, namminerli sumik isumaqanngilaq. Tikikkamiuk niaqua aappilleqqasoq takullugu annilaangalerluni itersalerpa.

“Joorut ... ! Joorut ... ! Iterniarit ... !”

Kisiannili Joorut tamatumuuna itinngilaq. Nikissanani uninngaannarpoq. Larsip ullaakkut iteraanga-mi itersartarsimavaa, Joorullu nuannaarpassilluni uernarpassillunilu itertarsimavoq, massakkulli itinngi-laq. Anaanaata annilaaqqunngikkaluarlugu kissumissiuppaa, Larsili qialerpoq.

Inuit qissattut nipaarupput, Larsillu qianera kisimi tusarsalerpoq. Inuit qissakkunnaarsimasut paa-silerlugu Joorup tungaanut qiviarmoq. Takuaa nunap ataanut ilineqalersoq, paatsiveerullunilu nipini tamaat suaartalerpoq.

“Jooruut!! Jooruut ... ! Naamik ... ! Jooruut ... ! Anaanaa!!”

Anaanaami pakkuteqqagaani manittorluni qiaannalerpoq. Qullii unganermit kuutsitaapput. Paasi-vaami Joorut assiinnaasigut takusinnaalissallugu. Paasivaami Joorut qaquguluunniit inuutilluni paku-teqqissanagu!

SULIASSAT

Suliassaq 1

Oqaatsit qanoq isumaqarpat?

1. Alianartog

2. Annilaarnartaqaaq

3. Qanigisaalu

4. Nikallungallutik

5. Tujorminakujuppoq

6. Imminullu pisuutinnermik

7. Qaatunniarit

8. Nalavoq

9. Qimagaasimasut

13. Tupannartaqaaq

14. Ilaqutai

15. Naalliunnermik

16. Upperisinnaangilaat

17. Sualummik

18. Pakatsisimaqaaq

19. Minnerunngitsumillu

20. Pilerigisaminik

21. Akiorniartariaqarput

10. Kingusinaarluta paasilertarparput

11. Misigisaqarsimangilaq

12. Eqiasunneq ajorput

22. Pisarnermisut

23. Avissaarsimapput

24. Mattusimalluni

Suliassaq 2

Uiguutit qallunaatuunngortikkit

1. -juarpaa _____
2. -qqippoq _____
3. -sinnaavoq _____
4. -kujuppoq _____
5. -lluinnarpoq _____
6. -saannarpoq _____
7. -tariaqarpoq _____

Suliassaq 3

Apeqqutit akikikkit

1. Oqaluttuaq kimit allanneqarsimava?

2. Oqaluttuaq qanga saqqummerpa?

3. Joorup ilaqtai qanigisaalu sumiippat?

4. Sooq oqaluffimmiippat?

5. Kina oqaluussiva?

6. Oqaluffik inoqaraluarluni qanoq ippa?

7. Inuit oqaluffimmiittut qanoq ippat?

8. Joorut qanoq ililluni toquva?

9. Pisimasup taama ittup kingorna soqartarpa?

10. Ajornartorsiuteqarutta susariaqarpugut?

11. Inuit oqaluffimmit anigunik suna eqqaamajuassavaat?

12. Inuuneq ilaannikkut qanoq ingerlasarpa?

13. Palasi inuusuttunut qanoq oqarpa?

14. Kikkunuku nikallungallutik nikorfasut?

15. Avi qanoq isikkoqarpa?

16. Avi qanoq misigiva?

17. Joorup anaanaa qanoq isikkoqarpa?

18. Joorup ataataa qanoq misigiva?

19. Joorup qatanngutai qanoq misigippat?

20. Joorup ilaqutai qanoq misigippat?

21. Sila eqqartorneqarpoq. Oqaluttuariuk.

22. Aliasunneq qanoq imaqarpa?

23. Joorup Avi sumi takoqqaarpaa?

24. Joorup Avi takoqqaaramiuk suna suli misiginikuunngilaa?

25. Qaammammi sorlermi naapippat?

26. Avi Joorullu suup tungaanut pisuttuarpat?

27. Pisuttuarneranni sila qanoq ippa?

28. Pisuttuartillutik sooq qiiangillat?

29. Illoqarfimmut uteramik Joorup Avi qanoq oqarfigivaa?

30. Avip Joorut qanoq akivaa?

31. Joorut unnuk taanna qanoq misigiva?

32. Joorup ilaqtai ilisaritikkit.

33. Joorut ilaanni eqiasummat ataataa qanoq oqarpa?

34. Joorut illumi torersaasarneq pillugu qanoq isumaqarpa?

35. Joorut ilaannikkut qanoq misigisarpa?

36. Joorup inimini nalalluni suna eqqarsaatigivaa?

37. Joorut qanoq sivisutigisumik inimini mattusimava?

38. Joorup angajoqqaani sooq kamaattarpai?

39. Joorup angajoqqaani pillugit qanoq eqqarsarpa?

40. Joorummut ullut qanoq isikkoqarpat?

SULIASSAT

Suliassaq 4

Kalaallisuunngortikkit

1. Et digt

12. Følelser

2. Forestiller sig, fantaserer

13. Plage, pine

3. Er kommet nærmere, er nær

14. Sammen med en anden

4. Genert

15. Han binder rebet

5. Lykke, salighed

16. Han hulker

6. Komplet forvirret

17. Han omfavner hende

7. Er svag, kraftesløs

18. Taler om det, omtaler det

8. Savne

19. Forklarer det, fortolker det

9. Syntes godt om ham, kan godt lide ham

20. Ens

10. Kan ikke undvære ham

21. Denne gang

11. Tager det på armen (f.eks.om et barn)

22. Kun på sig selv, kun sig selv

6. Joorut lånte en ny bog og fantaserede om personer.

7. Han hentede rebet i køkkenet.

8. Der var stille i huset, hans forældre og søskende sov.

9. De har haft den samme klasselærer i 10 år.

10. Han føler sig svag.

11. Joorut er meget glad for naturen.

12. Da Joorut festede med sine klassekammerater følte han sig meget glad.

13. Joorut var fuld men klar i hovedet.

14. Joorut er meget ensom.

15. Da Joorut tænkte på sin lillebror, blev han ked af det.

16. Joorut hængte sig i sit værelse.

17. Joorut blev kun 15 år.

18. Det sidste han tænkte på, var sin lillebror.

19. Jooruts lillebror tror at Joorut sover, men han er død.

20. Til sidst forstår Lars at han aldrig skal se Joorut igen.

Suliassaq 7

Eqqorpoq / eqqunngilaq

	Aap	Naamik
1. Joorut 16-nik ukioqarluni toquvoq		
2. Joorut imminortinnani Avimut taalliorpoq		
3. Joorup atuakkanik atorniartarfimmiinneq nuannarinngilaa		
4. Joorut atuaqatini ilagalugit festerput		
5. Joorut amaarluni meriarpoq		
6. Avi festimut takkupperpoq		
7. Avi angummik allamik ilaqalersimavoq		
8. Joorup pinngortitaq nuannarisorujussuuaa		
9. Allunaasaq inimiittoq tiguaa		
10. Joorut Piitarlu marluullutik nuannisartarsimapput		
11. Joorut atuarfimmi ingerlalluarpoq		
12. Arfininngornermi atuaqatigiillutik festersimapput		
13. Joorut tallimannngornikkut imminorpoq		
14. Joorup Larsimit puigorneqarnissani eqqarsaatigaa		
15. Joorup ataataata Larsi kissumissiuppaa		
16. Atuaqaaq 200-t sinnerlugit quppernilik ullormut naasinnaavaa		
17. Atuarfimmi piumasarineqartartut tamaasa sapinngilai		
18. Joorup inuuneq nuannersumik atorussukaluarpaa		
19. Joorup nukaata Larsip naluaa susoqarnersoq		

Suliassaq 8

Suliassaq 7-mi eqqunngitsut iluarsikkit

6. Larsip Joorup toqunera paasivaa

7. Festi

8. Joorup imminornera

9. Oqaatsit ikittut atorlugit taallaq oqaluttuariuk

10. Joorut pinngortitarlu

11. Joorup angajoqqaaminut isiginninnera

Ordtest

1 Alianartoq	2 Kingornatigut	3 Qiluttuarput	4 Inuuneq	5 Nipaappoq
6 Inussiarnertiga- lunilu	7 Akornanni	8 Sinnerlugit	9 Ammasuupput	10 Sualummik
11 Maqaasisarpai	12 Amaalersima- voq	13 Pinngortitaq	14 Qullii kuuttut	15 Nooqatalik
16 Unitsinngilaat	17 Susoqarnersoq	18 Allunaasaq	19 pakkuteqqis- sanagu	20 Itersalerpaa
21 Manittortuin- naalluni	22 Qissapput	23 Assinnaasigut	24 Akornanniippoq	25 tappiitsutut
26 Kiserliortoq	27 Tigummivaa	28 Sammilersi- magaa	29 Tunissut	30 Tupannartorlu
31 Akiuukkaluar- lutik	32 Aneeqatigis- savara	33 Oqaluussivoq	34 Naalliunnerlu	35 Pueqqortittalereer- simasoq

Oversættelse af Joorut

Det er en sørgelig dag. Jooruts familie og venner er i kirken for at sige et sidste farvel til Joorut. De lytter alle i tavshed til præstens ord. Der er stille i kirken selvom der er mange mennesker, og ikke så få mennesker har tårer i øjnene.

”Det er altid skræmmende og forfærdeligt når et ungt menneske med en fremtid for sig, selv vælger at forlade denne verden. Smerten er enorm og ensomheden stor i vore hjerter, når vi skal sige et sidste farvel til én vi holder af. Efter sådan en hændelse er der altid en ”tavshed”, for vi ønsker ikke igen at skulle føle en sådan stor smerte.

Alt for sent opdager vi at et ungt menneske bærer på så stor en lidelse at personen har kæmpet mellem liv og død. Hverken familien eller vennerne har kunnet se den lidelse som personen har båret på og gemt i sit indre. Og til sidst har følt at måtte forlade livet.

Familien, vennerne og andre bekendte gives en smerte og sorg. En smerte og sorg der vil vare længe. Men selvom der er meget sorg til i verden er der altid mennesker på jorden. Selvom smerten altid er i hjertet står folk op hver morgen og går på arbejde og hundene gør. – Livet går videre!

Lige gyldigt hvad problemet er, bør det løses, men selvom nogle mennesker bliver hjulpet overgiver de sig og falder i, men alt behøver ikke at ende sådan! Vi bør alle leve sammen og hjælpe hinanden. Vi bør snakke om vore problemer og have sammenhold! I der er forsamlet her, ikke mindst I unge. Jeg håber at I vil huske mine ord når I har forladt kirken. Jeg håber at I har bragt det ind i jeres hjerter, I kan fortælle jeres børn og venner at livet har en mening! Nogle gange er livet ikke let, men andre gange går det godt. Har du problemer så løs dem! For du skal vide at modgang i livet gør dig stærk!

I er unge, livet er først lige begyndt. Livet er dejligt, selvom det engang imellem er problematisk. Brug livet nu hvor I har muligheden, det er ikke altid lykken men det er en gave fra Gud til folk og hvor end man er på jorden er det det dyrebareste man har.”

De unge klassekammerater står og er mismodige. De har alle deres tanker. De kan ikke tro at Joorut har kunnet gøre det, men de ved jo heller ikke hvad han har følt.

Avi ser fuldstændig anderledes ud selv når hun er blandt andre mennesker. Hun er som altid smuk. Hun er stille og tårerne løber, hun tænker kun på sin kære kammerat.

Jooruts mor ser ud som om hun er ramt lige i hjertet. Fra Joorut har hun fået en stor sorg som hun aldrig i livet kan glemme. Hendes tårer løber, hendes ansigt er meget sorgfuldt

Og hun ser ud som en der helt har mistet troen på livet. Hendes mand står ved siden af hende og holder om hende og prøver at trøste hende. Han vil ikke vise sin egen sorg, selvom han jo også elskede sin søn. Han anser det for bedst at glemme det sørgelige og overraskende der er sket, han ved ikke det er bedst at komme ud med sorgen i stedet for at undertrykke den.

Hans søskende er selvfølgelig også fremmødte. Den ældste er meget stille og ser ud til at være meget ked af det, men den yngste der står mellem alle de sørgende folk og forstår ikke ret meget, for han ved endnu ikke rigtigt hvad død er, han er kun 5 år.

Han var glad for sin storebror, for om vinteren var de sammen ude og lege i sneen. Og nu ved han ikke at det er sidste gang han skal se ham, for han tror nemlig at hans storebror bare sover.

Hele Jooruts familie er kommet efter den sørgelige hændelse. De er alle kede af det, og de føler at de på en eller anden måde må hjælpe forældrene, derfor er de alle kommet. Men de ved også alle sammen at intet menneske kan få efterladte forældres smerte og sorg til at forsvinde, og slet ikke en mors store sorg.

Vejret er barsk, i dag blæser vinden og det er tåget. Man kan mærke, at det ikke er sommer længere, for det er begyndt at blæse en del.

Det er som om vejret i dag vil vise at det er en sørgelig dag.

Venner, familie, ja alle vennerne og hele familien begynder langsomt at gå hen imod Jooruts hvilested. De går alle mærket af sorgen.

De ved alle at hvis de på nogen måde kunne havde hjulpet til, kunne de gennem en anderledes dag end dagen i dag.

Deres sorg indeholder også selvbekyndelse og forskrækkelse, og den sorg er der ikke det mindste vej udenom. Selvom de alle føler skyld, ved de også godt at det forfærdelige, der er sket er der på intet tidspunkt nogen vej udenom og det er ikke spor morsomt.

Hun husker den første gang hun så ham. Lige siden dengang har hun ikke vidst hvem han er, og hun ved endnu ikke hvor behagelig han vil være at være sammen med og hun ved endnu ikke hvor venlig og flot han er.

Grinende og glad så hun ham første gang på skolens trappe. Joorut havde set hende første gang hvor hun smilede, men dengang var hun genert, for hun vidste jo ikke hvem han var. Han havde en flot krop og var tynd, og Joorut havde dengang aldrig været forelsket og vidste ikke at kærligheden også skulle blive hans sorg.

De gik kun de to. Det er mørkt i vejret og blæser en smule, men det er ikke koldt, for de har begge godt med tøj på. Det har sneet, for det er tiden for sne: November.

De gik uden at sige noget, og da de var ved at være ved vejs ende mod lufthavnen tog Joorut sig sammen og fik endelig sagt hvad han ville: - Avi...jeg ved ikke hvordan jeg skal sige det til dig! Lige siden jeg mødte dig har jeg tænkt på dig...! Jeg har længe tænkt at jeg ville sige det til dig, men der har ikke været noget passende tidspunkt før nu. Jeg ved godt at hvis du har en anden kæreste kan jeg ikke tvinge dig til at forlade ham.

De har vendt og er på vej tilbage til byen, men inden de nåede byen stopper de begge to og ser på hinanden. Før Aviaaja har sagt noget ser Joorut indgående på hende og siger så de ord han så gerne vil sige og siger til Avi:

- Avi...jeg elsker dig!

Avis ansigtsudtryk ændrer sig over overraskelsen. Hun ved ikke hvad hun skal gøre, for hun havde hele tiden troet at hun og Joorut bare skulle være venner.

- Joorut... jeg har en anden kæreste, hvis jeg skulle forelske mig i dig nytter det ikke noget! For jeg har en kæreste jeg elsker, og min kæreste elsker mig. Og dette ved du godt. Jeg er ked af det... men jeg har en anden kæreste nu...jeg ved ikke...måske i fremtiden...men jeg ved det ikke...!

Den aften var Joorut meget skuffet, men de går hjem og skiller som venner. Han var selv forelsket i Avi, men Avis ord havde frataget ham alt håb. Hvad fik han ud af at sige at han elskede én ?

Joorut tænker hele tiden på Avis svar, og hans sind kan ikke klare det. Nogle gange når han ikke kan lade være med at tænke på hendes svar forsømmer tankerne ikke at gå i hans hjerte og sind, og han begynder at overveje at forsvinde fra livet på jorden.

Hans forældre og ældre søskende kan ikke give ham kærlighed. Han har to søskende: Den yngste Lars er 5 år og den ældste Piitaaq er 17 år.

Når der skal ryddes op i huset føler Joorut det kun er ham der bliver bedt om det, og når nogen skal have noget nyt er han altid den sidste. Når han gerne vil have noget han ønsker sig, skal han først arbejde meget! Joorut er træt af den behandling, og en dag prøver han ellers at snakke med sin mor om det, men hans mor lytter ikke til ham og siger: "Børn skal ikke være dovne!"

Når Joorut nogle dage ikke har lavet noget fordi han er doven, bliver hans far vred: Tag dig nu sammen, børn bestemmer ikke! Lad være med at være doven, lav dit arbejde!"

Joorut er træt af alt det. Nogle gange ønsker han inderst inde at han var et andet sted, men han ved godt at det ikke vil ændre så meget. Livet er ikke altid let og ikke mindst det han skal gennemgå.

Han ligger på sin seng i sit værelse. Han ligger og lytter til musik med lyset slukket. Han er aldrig ude sammen med de andre unge og hvem skulle han også være sammen med hvis han gik ud?

Han har levet indelukket på sit værelse i omkring et halvt år, hans forældre har ikke lagt mærke til

at han er ensom. På grund af dette er Joorut meget vred på dem, men han viser dem ikke sin vrede: "Hvorfor er mine forældre sådan? Mon de overhovedet tænker på mig? De tænker kun på sig selv!"

Alle dagene ligner hinanden. Joorut lever alene på sit værelse, og "udenfor" er en masse unge venner med hinanden og er ude sammen og har det dejligt. Nogle dage føler han en enorm ensomhed, og når det sker, tager han blyant og papir og nedskriver sine tanker som digte. Det de andre unge venner gerne vil have ud, siger de som ord, Joorut er godt klar over det. Selv udfylder han bare et stykke tomt papir når de tanker der tynger ham bliver for voldsomme.

Ved siden af sin digtskrivning læser han bøger. Han bruger god tid når han kommer på biblioteket, for han vil gerne låne nogle rigtig gode bøger. Derfor bruger han ikke under en halv time på biblioteket. Når han har lånt en ny bog lever han sig helt ind i historiens handling og personer. Han føler han ikke kan forklare sine følelser, men han forstår udmærket personernes problemer og sorger. Og på grund af dette kan han bedre lide bøger end film. Han er blevet så glad for at læse at han kan læse en bog på en dag selvom den har over hundrede sider.

Hans liv blandt unge er blevet fortid, han lever kun for skolen. Hans klassekammerater har bemærket at han ikke går ud mere, og når de spørger ham, har han altid et svar klar: "Jamen, hvem skal jeg være ude sammen med?"

Nogle gange føler han dog at han burde svare, at han ikke længere var glad for at være ude. Hans klassekammerater er åbne overfor hinanden, de har haft den samme klasselærer i 10 år, og derfor er de alle kommet tæt på hinanden og kan snakke om livet i hverdagen. Joorut bliver glad når hans klassekammerater spørger hvorfor han ikke vil med ud, men han bærer på en stor smerte i sit hjerte: Hans forældres blindhed. Kan de dog ikke se at han er ensom?

Jooruts lærere er meget tilfreds med hans skolegang, og de holder aldrig op med at rose ham. Han følger altid godt med i skolen, og dette er han også selv glad for. For han føler nemlig at de allerbedste venner, er hans digtning, at læse bøger og livet i skolen.

Han holder af at følge med i alle timer, og hjemme laver han altid alle de lektier han får for. Han kan mere end mange af de andre, for han er ikke ude hele aftenen, men laver sine lektier.

Han kan alt hvad der bliver bedt om i skolen, han føler han er den eneste i verden der er lukket inde. Men han savner kærlighed, glæde og venskab, og desværre kan hverken digtning eller det at læse bøger give ham.

De sidste par dage har han følt sig deprimeret og afkræftet. Han kan ikke længere bære at han ikke kan få den unge pige Avis kærlighed. En af de ting der har taget hans glæder er blandt andet at der for Joorut ikke længere er håb for at få Avis kærlighed.

Da de var begyndt at være ude sammen var Avi ellers altid den mest imødekommende og havde opført sig som om hun var forelsket i Joorut.

En aften var det så som om at nogle store gardiner var trukket fra og alt var faldet på plads, Joorut havde forstået hvordan Avi følte for ham. Derefter havde han indset og sagt til sig selv, at Avi aldrig ville blive forelsket i ham. Og alt dette kørte rundt i hans hoved.

Om fredagen havde klassekammeraterne festet. Da en af klassekammeraternes forældre var bortrejst og først kom tilbage mandag havde de festet der. Der var nogle enkelte personer i blandt som Joorut ikke kendte. I løbet af aftenen var Avi dukket op sammen med en anden mand. Joorut havde ellers ikke troet hun ville dukke op. Og hvis hun skulle være dukket op havde han troet at det ville være med sin kæreste.

Klassekammeraterne havde startet festen, og Joorut var rigtig glad da den begyndte. De havde alle sammen noget at drikke i hånden og snakkede sammen stille og fredeligt. De var en smule påvirkede og alle var glade og grinede af de oplevelser de fortalte hinanden. Joorut var rigtig glad, for nu følte han at han var i de unges verden. Lige da det var allermest hyggeligt var det at Avi var dukket op til festen. Han vil altid huske hendes ankomst: Hun virkede glad men generet, hun hilste glad på alle. Hun holdt manden i hånden, men hun havde ikke været kæreste med den mand længe, for det

var først lige i forgårs hun var blevet forelsket i ham og begyndt at komme sammen med ham og forladt sin kæreste.

Joorut var blevet fuld, men havde endnu ikke fuldstændig gået væk i druk. Det var som om hans tanker var smadret, og nu var han ellers lige så glad, men nu drak han og var langt nede, for Avi var krøbet ind i hans tanker og det gjorde ham deprimeret. Joorut regner ikke med at Avi kan huske sit svar som hun gav ham for over et halvt år siden. For hun havde jo sagt at hun elskede en anden og det derfor ikke nyttede noget hvis hun blev forelsket i en anden. Netop de ord kan Joorut ikke glemme. Han elsker Avi og det er hele tiden i hans tanker.

Han føler han bliver grinet af, ikke mindst af Avi. Havde hun bare dengang for sjov sagt til Joorut at hun ikke kunne forelske sig i en anden for at slippe for ham? Da tankerne kørte rundt i Jooruts hoved gik han hjem.

Da klassekammeraterne spurgte, svarede han bare at han var træt, selvom det ikke passede. Han følte at Avi havde løjet overfor ham, deprimeret gik han hjemad.

På vej hjem lagde han mærke til at vejret var godt. Der var ellers midnatssol men nu var den begyndt at gå ned, men det var endnu ikke begyndt at blive mørkt. Ude i den smukke natur kunne man høre enkelte stemmer her og der. Havet er blikstille, solens nedgående stråler havde farvet himlen lyserød og det spejlede sig i havet.

Mens han gik og betragtede naturen længes han efter livet. Måske kunne han leve med naturen som ven, måske kunne han elske naturen og være dens søskende, men det er jo umuligt. Livet har ingen medlidenhed med Joorut, og når Joorut tænker på dette bliver han ked af det.

Alt hvad man møder i livet er dårligt, og han er utilfreds med alt nu.

Da han kommer hjem er alt stille. Da han har taget sine støvler og jakke af, går han med beslutomme skridt ud i køkkenet og tager en snor og går ind på sit værelse. Hans tårer er begyndt at løbe, men dette får ham ikke til at stoppe med det han er i gang med.

Det han er i gang med har han tænkt på i lang tid, men han er som regel stoppet igen fordi han ved at problemerne løser sig. Men nu har livet kun dårlige udsigter. Stille spiller han for sidste gang den melodi han så godt kan lide. Den melodi minder ham og hans lillebror og andre glæder: vintermørket om vinteren når de to alene var ude sammen i frosten. De lagde sig ned og kikkede på stjernerne og nordlysene. Hans søde lillebror var altid så forbavset, og spurgte altid en masse spørgsmål.

Han laver langsom en løkke på snoren mens han tænker på sin lillebror. De to har haft det godt sammen. Om vinteren har de stået på ski sammen og leget i sneen, og det selvom han var ældre. For hans lillebror har ikke nogen at være ude sammen med.

Det er som om der ingen ende er på hans tårer der bare løber og løber. Han har aldrig fået en bedste ven. Han har aldrig oplevet den store kærlighed. Det er udelukkende på grund af hans kære lillebror at hans tårer løber. Hvem skal nu være sammen med ham når han er væk? Hvem vil elske ham lige så højt som Joorut? For han ved jo at han vil være den der savner ham allermost når han er borte. Han tager sit smykke som er formet som et hjerte og i kæde og lægger på et blankt stykke papir og skriver:

"Til min kære lillebror! Pas godt på den! Jeg vil altid elske dig!"
Han tager et stykke papir som han for sidste gang skal udfylde.

"Min verden er ved at gå i stykker
lad mig bare sige det er nok
mit univers forsvinder
lad mig bare sige det er for meget nu.

Da min verden skal gå i stykker
Jeg må skilles fra jer og forlade jer
Da mit univers skal forsvinde
Vil jeg savne jer alle sammen.

Mit liv er anstrengende
Andre har det bedre
Jeg er meget ensom her
Andre har fællesskab.

Hvis du vil beholde naturen
Så sig du skal stoppe
Hvis du beslutter dig for livet
Så sig du skal blive her.

Da min verden skal gå i stykker
Er dette mine sidste ord
Da mit univers skal forsvinde
Er det den sidste handling”

Hans tårer løber nu i en strøm og han græder. Rebet der er klargjort sætter han fast på en knage øverst oppe og binder den. Han husker at hans far har sat den højt oppe, selvom han selv ville have sat den længere nede, men hans far ville ikke flytte den, og han havde hamret den fast godt og grundigt.

Det er som om hans tanker er sprængt. For han ved at det er sidste gang han er på jorden. Hvis der var nogen der ville hjælpe ham var det for sent. Hans gråd er som en sult der er fyldt med fortvivelse.

Det klargjorte reb lægger han om sin hals. Han ser sin lillebror for sig der er til begravelse uden at vide hvad der foregår, og tænker at han vil have glemt ham om nogle år. Han vil ellers ikke have at hans lillebror skal glemme ham, men nu er der ingen anden udvej. Tiden er ved at være inde til det der skal ske.

Han vil ellers gerne bruge sit liv på en god måde, men indtil nu har han ikke oplevet lykke, kærlighed og glæde i større stil. Han har ellers følt de følelser når han var sammen med lillebroderen, men det er jo noget andet.

Han stiller sig op i sengen. Nu har rebet en længde hvor det kan kvæle ham, og om lidt vil hans fødder ramme gulvet.

Men Jooruts fødder rammer ikke gulvet. Hans lillebrors glade ansigt er i hans tanker. Hans smil og latter vil som altid lyse op i mørket. Han vil aldrig igen opleve vinterens dejlige kulde, men det er i hans øjne og han husker det. Joorut bliver 15 år, og i denne vinter ville han være fyldt 16.

Jooruts lillebror Lars ved ikke hvad der er sket.

Han står mellem de sørgende mennesker, det er først da han kommer hen til Jooruts leje at han ser rigtigt på Joorut. Han ligger bare der i kassen uden at røre sig og med lukkede øjne. Han kan se at folk bærer kassen, men han ved ikke at de vil lægge Joorut i jorden.

Han kunne mærke han blev rød i hovedet og går derhen. Folk begynder at græde stiltfærdigt, men det har slet ingen betydning.

Da han så at han er rød i hovedet kommer han derhen og prøver at vække ham.

”Joorut...!Joorut...! Vågn op...!

Men Joorut vågner ikke. Han ligger helt stille uden at bevæge sig.

Når Lars vågnede om morgenen plejede han at vække ham, og Joorut var vågnet glad op selvom han var søvnig, men nu vågnede han ikke. Hans mor løfter ham op og siger han ikke skal være bange, men Lars begynder at græde. Folk holder op med at græde, det eneste man kan høre er Lars der græder.

Da han fornemmer at folk er hold op med at græde, kikker han hen mod Joorut. Han ser at de er ved at lægge ham i jorden, fortvivlet og forvirret over det skriger han alt hvad han kan.

Jooruut!! Jooruut...!Nej...!Jooruut...! Moar!!”

Hans mor omfavner ham og græder hulkende. Tårerne løber ned. Han indser nu at han kun kan få Joorut at se på billeder. Han indser at han aldrig mere i livet skal omfavne ham!

Qatanngutini annaakkai

Marlunngorneq 5. marts 2002 ATUAGAGDLIUTIT

PAAMIUT - Nukappissap 14-inik ukiullip Steen-Marius Josefsen-ip ungasinngitsukkut ilaqutariit illuat ikuallammik qatanngummi mikisut pingasut qalianiittut annaannissaat kisiat eqqarsaatigisimavaa. Tamaasa ammu-kaassimavai, qatserullu tigoriarlugu qatserilersimalluni, qatserisartut tikiunnissaasa tungaannut.

Qatanngutaasa mikisut ikittaammik pinnguarnarat arfininngormat ullup-qeqqani ikuallannermik annertuumik pilersitsivoq. Ikit-taammik pinnguartillugit qummoroortartoq ikinneqarsimavoq illumillu ikuallatsitsilerluni.

Meeqqat arnaat 14-inillu ukiulik isersimasimapput, 14-inik ukiulik qaliani inimini, arnaalu ataani sinngusarsimalluni.

Inneq ingerlaannaq siaruaassimavoq, ataani inimi igalaaq ammasimammata silaannalersuilluni, qaliani matut tamarmik ammasimammata igalaarlugu qilaamiittoq ammasimal-luni. Ikuallannerup Steen-Marius Josefsen itertissimavaa. Iniminit arpaannaq anigami ataanukarlunilu qatanngutini mikisut pingasut sulii qalianiittut eqqaasimavaa, inimillu ikual-lattumit annissimallugit.

Qatanngutini mikisut pingasut annareermata nukapissap qatserut tigoriarlugu qatserilersimavoq, taamalu qatserisartut tikiunnissaasa tungaanut siaruartinnaveersaarsimallugu.

Steen-Marius Josefsen 2.grademik uuti-tersimavoq assammigut illuttut, qinngamigut pukutsumigullu.

Illu annertuumik ajoquseraluartoq 14-inik ukiullip qatserinera pissutigalugu annaanne-qarsinnaasimavoq, kisianni najugaqarfigine-qaqqissaguni annertuumik iluarsaanneqarta-riaqarluni.

Suliassaq 1

Qallunaatuunngortikkitt

1. Ungasinngitsukkut

2. Ammukaassimavai

3. Ikittaammik pinnguarnarat

9. Qalianiittut

10. Qatserullu tigoriarlugu

11. Qummoroortartoq

4. Siaruaassimavoq

5. Meeqqat

6. Eqqaasimavai

7. Annertuumik ajoquseraluartoq

8. Iluarsaanneqartariaqarluni

12. Inneq

13. Silaannalersuilluni

14. Uutitersimavoq

15. Toqqorsivimmeersoq

16. Pukutsumigullu

Suliassaq 2

Nutsikkit

1. Ild

2. Brandvæsen

3. Ildebrand

4. Forbrænding

5. Pingaarneq

6. Silaannarissaavoq

7. Brandfolk

8. Røgalarm

9. Skumslukker

10. Ildpåsættelse

11. Ikiueqqaarneq

12. Ikualaneq

13. Pinerlunneq

14. Assak

Suliassaq 3

Nutsikkitt

1. Der var store flammer

2. Brandfolkene forsøger at undgå forbrændinger

3. Den unge mand blev anholdt for ildpåsættelse

4. Kender du telefonnummeret på brandvæsenet?

5. Alle burde kunne give førstehjælp

6. Har du en skumslukker?

7. Det kan være farligt at lege med ild

8. Det er vigtigt at bevare roen under ildebrand

9. Brandfolkene luftede ud efter branden

10. Ildpåsættelse er en ny forbrydelse

11. Røgalarmer kan redde liv, har du én?

12. Han havde fået 2. grads forbrændinger på hænderne

Suliassaq 4

Apeqqutit akikkit

1. Sumiuna ikuallattoqarsimasoq?

2. Nukappiaraq qassinik ukioqarpa?

3. Nukappiaraq qanoq ateqarpa?

4. Steen-Marius qassinik qatannguteqarpa?

5. Ikuallanneq qanoq piva?

6. Ikuallanneq ulloq sorleq piva? Qassinullu?

7. Ikuallanneq aallartimmat Steen-Marius sumiippa, sulerivalu?

8. Ikuallanneq aallartimmat meeqqat anaanaat sumiippa, sulerivalu?

9. Sooruna inneq ingerlaannaq siaruaassimasoq?

10. Steen-Mariusip qatanngutini qanoq annaappai?

11. Steen-Mariusip qatanngutini annaatereramigit sua?

12. Qatserisartut tikiunnissaasa tungaanut Steen-Marius suleriva?

13. Steen-Marius sutigut 2. gradimik uutitersimava?

14. Ikuallannerup kingorna illu qanoq ippa?

15. Illu najugaqarfigineqaqqissaguni suneqassava?

16. Illit sillimmasernikuuit?

17. Ikuallanneq paasigaanni suut pingaarpat?

18. Uunermi ikiueqqaarnissaq suua?

19. Siatsisillutit uulia atorlugu ikuallalissagaluarpap qanoq iliuuseqassavit?

14-årig redder sine søskende

AG Tirsdag 5. marts 2002. Af Poulina Møller

PAAMIUT – Den 14 årig dreng, Steen-Marius Josefsen, tænkte kun på at redde sine tre, små søskende, da han forleden løb op på første sal i familiens brændende hus. Det lykkedes ham at få dem alle sammen med ned, hvorefter han greb en brandslukker og gav sig til at bekæmpe ilden, indtil brandvæsenet kom.

Det var de tre mindre søskendes leg med en lighter, der endte med den voldsomme brand lørdag middag. Under legen gik der ild i en nytårsraket, som satte ild på huset.

Børnenes mor og den 14 årige befandt sig ligeledes i huset, broderen på sit værelse på samme sal, mens moderen fik sig en lur nedenunder.

Flammerne bredte sig hurtigt, fordi der var gennemtræk fra stueetagen, hvor et vindue stod åbent, og alle dørene på første sal og et

loftslem var ligeledes åbne. Branden vækkede Steen-Marius Josefsen. Da han styrtede ud af sit værelse og kom nedenunder, kom han i tanke om sine tre mindreårige søskende og hentede dem ned fra det brændende værelse.

Da de tre mindre søskende var i sikkerhed, tog den modige dreng en pulverlukker for at hindre ilden i at sprede sig til resten af huset, og det lykkedes ham at holde ilden nogenlunde i ave, indtil brandvæsenet ankom til stedet.

Steen-Marius Josefsen fik 2. grads forbrændinger på begge hænder, på næsen og i nakken. Selvom huset blev slemt beskadiget, kan det takket være den 14-årige reddes, men skal igennem en gennemgribende renoivering, før det igen er beboeligt.

Kaassassuk

Aaqqissuisoq: Tupaarnaq Rosing Olsen, Atuakkiorfik, 1994

Itsarooq aappareqarpoq qitornaqanngitsunik, tassa qitornartaartaraluarlutik toqusoortuaannaramik. Ilaanni ernertaaramik aasiit erniunnaq toqussammat Kaassassummik atserpaat. Kiisa pisuttalerpoq sulii ajorani, angajoqqaavisalu qujageqaat, qanorlu piillaatinngui tamaasa pilliutigalugit.

Taamatut ingerlaniarlutik, angajoqqaavi ataatsikkut napparamik tulleriiginnarlutik toqupput. Kaassassuk angajoqqaaveruppoq.

Angajoqqaaverummat illoqataasa pilernguppaat. Piniarluarnersaasa ilaata ernersiartaaraa, angajoqqaarsiartaavisa tigummeqqaaleramikku asaqaat. Kisianni Kaassassuk timmilluni ingasappallaaleqimmat maajugilerlugu igiinnarpaat. Iginniariaraat illoqataasa ilaata qujaruppaa ernersiartaaralugulu. Taannaqami pilersuup, allat tigugalarlugu igikkaat allat tigugaat. Kiisa kingulliup paamut igimmagu igalermiorsuata nivarsiatoqarsuup naakkigilerlugu tigugamiuk ernersiartaaraa.

Neriartoqqusillutik suaartallaraangata neriartortut isaareersullu Kaassassuk kingullerpaalluni iseriartukasikkaangami katammit nuiinnarluni uniinnartarpoq, tassa katak portungaarmat Kaassassuup mikinermik nammineq qaqsinnaannginnamiuk. Anguterpassuit pilerngukkaangamikku qaqqinniullugu. Allakkut qaqqinneq ajorpaat kisianni sorlussuisigut, assatik peqillugit sorluinut mangullugit. Taamaasillutik Kaassassuup sorlussui kisimik alliartorput.

Nerillillaraangata akuamininnguaq neqitaqanngingajattoq nerillaaraa. Nungullugulu allamik tigusini-alerpat arlaataa appiuttaraa:

- Kaassassuk aqqalavallaqaaq, misissoriarsiuk, immaqqaasiit kigutitaarsimavoq! Ornikkaangamikku aatsarteriarlugu aarimmi: - Kigutitaareersimagamiaasiit! Taama kigutaartaraat.

Kigutikasini peeraangassuk nerisani tamuagaluarlugu nungunneq ajuleraangagu asasiata, angutip Kaassassummik naakkiginnittup savimmik tunisaraa, aatsaallu iluamik nerisinnaangortarpoq.

Meeraqatini ilagalugit aniileraangat meeraqataasa eqqissitinneq ajorpaat naalliutsillugu. Nilliasorsuullutik ornikkaangamikku tikillugulu nunamut uppitillugu, ilaasa kivileraat, ilaasa sorlussui annanik immeraat. Ipilivissuni qimakkaanganni meriarsarluni sorlussuani saleriarlugit angerlaannartarpoq.

Meeraqatinilu naaligaleraangata usoruppallaaleraangat asasiata naalikkiortarpaa. Aniniariartorli meeraqataasa arpaannaq ornikkaangamikku naaligaa nallorlugu, kiisa asasiata sanaatissaarpaa.

Ilaanniaasiit angutip utoqqarsuannngortup ikinngutaata Kaassassuk meeraqatiminit naalliutsitaasoq isigereerlugu naakkigilerlugu qimammassuk ornillugu oqarfigilerpaa: - Uummaannguakasiingaa, naalliutsitaavallaaqaatit, angusinnaagukku pisuttuarniarna pavunga Talorsuarnut. Imangaa suaartarumaarputit: - Pissaap Inua qaali, maaniippunga!" Pissaap Inuata ornikkaluarpatit ersinaveersaarumaarputit. Taamak oqarfigimmani angerlarami puigunngilaa.

Aqaguani ullaakkut iterami Talorsuarnukarniarluni pikilerpoq. Arnarsiarsuata isigigaluarpaa pikerujoortoq, sumilli oqarfiginngilaa.

Tappavunga ingerlaatigaluni orpigannugit aminnersiorlugit nusunnialuaraangamigit, ujarannguillu minnersiorlugit kivinnialuaraangamigit, artorpai. Taamak nukeqanngitsigaaq.

Talorsuarnut pigami kangimuinnarsuaq suaartalerpoq: - Pissaap Inua qaali, maaniippunga! Pissaap Inua qaali, maaniippunga!

Tassani suaartarniarloq erseriallarami qimmerujussuaq, soorlumi nunamut tunnganngitsoq. Inuttut kiinalik nersutitut uppatalik. Tikeriarlugu asuuna oqallartoq: - Qangali taamatut qaaqquneqarama, aat-saat qaaqquneqaratarpunga. Pamiorsuannut nermunniaqiit, manngertillutit, issugiukkaluttuaqaakkit!

Kaassassuup ersigiusartunnguamik sajuttuinnaalluni allatut ajornaqimmat ornikkamiuk pamiorsuanut nermuppoq. Meqqorsui tigullugit piareerniarloq issugiuppaa. Kaavilerpoq, kaavilerpoq, nagga-taagullu erfagiussaalluni. Kaassassuk nikuimmat Pissaap Inuata oqarfigaa: - Kingumut qiviaqiit! Kingumut qiviariallarami, pinnguaaqqat amerlassusii. Asuuna Pissaap Inua oqallartoq: - Tamassa allineq ajuutitit!

Aappasaanik qaaqqummani aamma pamiorsuanut nermukkami tamatumuuna manngertinniarluni issugiutillarmani orlunani naggataatigut nikorfareerpoq. Massakkut pinngussat katatai ikileriamsallutik. Pissaap Inuata oqarfigaa: - Aqagu aggeqqinniarna!

Kaassassuk aterluni utimut aallarami soorluuna oqilisimalluni. Arpalersoriarluni ujarakasiit isimmikkaangamigit paffa-paffa. Pallersuit illuinarninik nusukkaangamigit, oqigingaaramigit soorlu ivigannguit.

Aqaguani tappavunnarami aasiit Pissaap Inuata pamiorsuanut nermukkami erfagiutitippoq, orlunanilu isuatigut nikorfareerpoq. Kingumut qiviariallarami qaqutigut tamaana pinnguaqarluni. Aappasaanik issugiutillarmani kingumut qiviarmani pinngussanik katataqarsimanngilaq.

Aapparsua asuuna oqallartoq: - Tassa inuinnarni pisassaajunnaarputit. Kingorna ornissanngilarna. Nukitit isertuutissavatit, aatsaallu piffissarititara nallerpat saqqummiukkumaarpatit. Ukiaru nunaqqatitit qisorujussuarmik qissisikkumaarpackka, illit suliassat. Aamma ukioru sikuppat nanorsuit pingajoq-qat atissinnut tulakkumaarput, illit suliassatit.

Nunaqarfimmi ullut taamak ingerlapput. Kaassassuk pisarnermisut mittatigisaalluni igalermi ineqartuarpoq, qanorlu ajortigisumik pineqaraluaruni nalligineqassanani.

Taamaalluni ukiallartoq silagissorsuugaa qajarpasuit nuileriallartut qisussuaq kalillugu, takingaarami aajanna isua. Tulaateriarlugu qujamasuttuatsianngorput: - Umiassaq, qajassaq, qissiareqaarput!

Tulaateriarlugu alerpassuarnik pituttoriarlugu pilerput:

- Aqagu sularissavarput, qisuk taamak angitigisoq ullup ilaannaa suliassaannngilaq.

Unnummat sinngutilillarmata Kaassassuk makiterami arnarsiarsuani itertinnaveersaarlugu anigami sissamat aterpoq. Qissiarsuaq ornikkamiuk alerpassuit pituutai nusukkaangamigit soorlu asuli nutsat, tassali oqigingaaramigit. Imaanit qaqikkamiuk ersukkiukkamiuk qummut aallaruppaa. Apuukkami illu-mik tunuanut kappuppaa. Iserami innarsimalereertoq taamak qanngorpallassuaq, sunaaffa uppillar-toq.

Ullaakkut taqqama uitsappaluttorsuannngorput. Qissiarsuaq sumik anoritaqanngitsoq saavissimaa-

qaaq, alerpassuit kittoraasimallutik. Inuit tassa taamak isumaqarput. Taamaallutik aamma uitsappalu-
leqaat: - Aajuna illup tunuani! Kiammi taamak majuussimaaqaa, pissartaqaleqaagut! Imminnut pisuu-
teqattaatilerput, tamarmillu pisussaqsaratik. Paasinagulu qissiarsuaq kia majuussimananeraa agguin-
naqaat.

Ukiorluni sikuvoq. Ullut ilaanni Kaassassukkut arnarsiarsuanilu suli sininniartut taqqama illup ilulii
aniniarpalullutik uitsappaluttorsuanngorput: -Takanna atitsinni iluliarsuup qaani nanorsuit pingajoqqat
qaqsimapput!

Kaassassuup arnarsiarsuani itersalerpaa: - Anaanassuaq, uangalu nannerisorsuit isiginnaariak-
ka kamissuatit atillugit. Arnarsiaata kamissuani Kaassassuup tungaanut miloriuppai oqallaatigaluni:
Alleqtassarseqalungalu qipissarseqigingaa! Kaassassuk arnarsiarsuarmi kamissui atillugit sukateriar-
lugit qiimmaallariarluni taamak anivoq.

Anigami takuai tasamani iluliarsuup qaavani nanorsuit pingasut. Inuppassuit iluliarsuup saavani
sullutik palligutissappat, pisussaaruttut. Kaassassuup isiginnaalertoriarlugit taamak aterfigai. Atertoq
arlaata takullugulu oqarpallappoq: - Nerisassatsiarsuagut asuli mingutsiinnassaqa. Tassaasiit Kaas-
sasuk maajugalugu oqarput. Taamak oqaluttoq tusaallugu ingalluni Kaassassuk sukaammerami.
Inuit allamut isikkukkunnaarput, Kaassassuk kisiat isikkutilerpaat. Inuppassuit tikikkamigit qupperar-
tiinnarlugit uniiminani iluliarsuaq orniinnaqaa.

Tikikkamiuk assani peqillugit tummeqquutigaluni majualerpoq. Ataani inuit tupigusunnermit aat-
saannarlutik. Qaqinialersoq nannup angussuup nipini illugalugu saateramiuk, Kaassassuup taamaal-
laat tunuteramiuk. Nannullu Kaassassuk tunuatigut patippaa, Kaassassulli qanorluunniit iliallangilaq.
Kaassassuup saateramiuk kingulleersuisigut illuttut tiguutigalugu iluliarsuup qaanut anaarluppa
toqullugu.

Nannup arnaviarsuup saaterpaa, aamma taannarsuaq taamatut anaarluppa, piarakasiillu illuin-
narminik tigullugu niaqquni qulaallugu kaaviteriarlugu inuppassuit tungaannut naloqaa oqallaatigaluni:
- Ilissi aana pissarsi!

Sikumut aqqarami nannuttarsuani illuttorlugit aallaruppai. Inuit Kaassassummut qujanarnialeramik:
- Kaassassunnguarngaa, nukkiorpallaarnak, talinnguatit nukkiliseqinavatit. Tamaanga iliinnakkit uagut
majuutissavagut. Soorlu Kaassassuk tusaasaqanngitsaq. Majuukkamigit paamik killinganut ileriarlugit
iserlunilu arnarsiarsuani suaarpaa: - Alleqtassarseqalutillu qipissarseqaakkit! - Arnarsiarsua tupaal-
langaarami taamak nilleraluanngilaq.

Nannuttarpassuani pilareermata erniinnaq iggaserput. Qalammata neriarloqquseqaat. Anguterpas-
suit isereermata Kaassassuk aasiit kingulerulluni iseriarlorluni katakkut nuiinnarluni uniinnarpoq,
anguterpassuillu qanoq iliussisaarullutik imminnut qissimigaaginnarput. Kaassassuk asuli qeqaan-
nalermat asasia nikuikkami orneriarlugu kisimi nipaalluni oqarpoq:

- Sooruna Kaassassuk qaqinneqarneq ajortoq! Aasiit sorlussuinut inussani peqillugit mangoriarlu-
git kataap qaanut qaqippaa, taannami inigisarmagu. Anguterpassuit iluusaartuatsiannngorput:

- Kaassassuujunnguaarngaa, tamanna suertukasivoq, manna kialaarpoq tiffarlutit. Kaassassuup
soorlu tusaanngikkai, inuillu qanoq iliornissartik nalulerpaat, Kaassassuk neqinik tiguseqqaartussatut
utaqqigamikku. Kiisa ilaat oqarpoq:

- Kaassassuujunnguaq savissaanik tuniniarsiuk! Saviit puuguttamat ilioralerpaat. Kaassassuup
savippassuit peeramigit asasimi savia tigugamiuk akuamininnguaq kapillugu nerileraa ilarpassui ner-
risilerput, tassami Kaassassuk aallartitssiinnaramikku.

Kaassassuup nerisani nungukkamiuk allamik tiguserluni oqarpoq:

- Massakkut saveqariarama aqqalangaarama. Anguterpassuit ingallutik ajunngisaarfigileraanga-
mikku:

- Takanna naammatsillutit neriniarit, tupinniaqinak! Kaassassummut ajorniakujuttartut ajunngisaar-
tuatsiannngorput.

Neqit nungummata qattaq qiviarlugu Kaassassuk pilerpoq:

- Immaqa imeraanni. Niviarsiarannguit marluk angajoqqaavisa pilerpaat:

- Kaassassuujunnguaq imertaanniarsiuk nutaamik nillertumik saneqanngitsumik, arpanniaritsi!

Tuaviungaaramik qangali qattaq ulikkaarlugu akiarlugu eqqutereerpaat. Kaassassuk imereerlunilu
oqarpoq:

- Anersalunnguiniuku, nutaatsiarsuarmik imertingusarpaannga. Aappanngua qaariarli aqassukkal-larlara. Suli oqalunniarluni, - hee, aatsaakasik, qaarpoq. Angajoqqaavi soorlu sunngitsut:

- Uumaak suiunguna, imertartuinnakasiuvoq; qaariannguarli! Niviarsiaqqap aappanngua piuman-ngitsunnguaq qaaqqugamiuk aamma taamatut. Illup ilulii illerup kiluanut qimarrapput kinaana qalliu-niassava. Taannaqami Kaassassuk qaaraalerpoq, nunaqqatini nungungajallugit.

Takulerpai اساسini nulialu arnarsiarsuanilu qimarrattunut ilaasut.

Oqaluffigilerpai:

- Ilissi pissanngilassi, uannut ajunngisaartartutuaagassi. Ilissi arnarsiaralu sussanngilassi!

Akiniaalluni nunaqqatini nunungajakkamigit, اساسini nulialu arnarsiarsuanilu kisiisa nunaqqatigiler-pai. Qajarpassuillu inuerummata Kaassassuup اساسini oqaluffigilerpaa:

- Immaqa qaannamut sungiusarniaraluallaraanni. Asasiata akueraa:

- Naammagisassarsiorlutit sungiusarniaraluarniarna.

Qaannat ilaat atorlugu avalattalerpoq, kigaatsumillu sungiussiartorluni.

Kaassassuk qaannamik sungiussigallaruni saperfeeruppoq. Taamaaseruttorluni Kaassassuup tusaleriallaramiuk:

- Avaniqooq avannatsinni Ususaarmiarsussuup ernera Ususaarmiarsunnguaq pissartarsuaq kikkut tamarmik sapigaat. Tusakkani puigunngilaa unammiartorumanermit.

Aasarmat unammiartorluni avannamuinnarsuaq aallarpoq. Ingerlagami, ingerlagami, aqutimini sumut ingerlanissani apeqqutigisarlugu kiisaana apuuttoq. Tupertoreerluni naammassigami angutit ataatsimoortut nalinginnaq oqalualarlutik akuuffigalugit nipangiimeriarmata Kaassassuk kisimi nipaalluni oqarpoq:

- Asuliunngitsoq tamaannarnarujooq, Ususaarmiarsussuup ernera Ususaarmiarsunnguaq tusaa-masara pingaartorsuaq unammiartorlugu tamaannarpunga!

Anguterpassuit nillersoqanngitsut ilaat asuuna oqarmioq:

- Ilimanangitsorlu taannannguakasik taamak pisaramikku. Ususaarmiarsunnguaq pillugu taama oqallarmat qinerniararluni takuleriallaraa angutit eqqaannaanni angutinnguakasik talluni annoraami qaqerluanut pulatillugu, ittoortoq tunuarsimaartorlu. Sajuttuinnaavoq, kiassuarmik ippullugu, sunaaf-fagoq unammiartormani qunugitsaakkaa.

Suli nillerianngitsoq angussua oqarpoq:

- Aqagu ullaakkut unammiumaarpusi, massakkut ulloq naalereerpoq.

Kaassassuk unnuua sininngingajappoq, unamminissani qilanaarinermit. Aqaguani ullaakkut aneri-allarami inuppasuit isiginnaariat tasersuup sinaanut eqiterutereersimasut.

Kaassassuk majuarpoq, erngerlunilu paasassani tigullugu. Pigaluaramiuk, pigaluaramiuk, kivika-sikkaluaraangamiuk soorlu tassa eqaluk quasartooq, tigullugulu peerlunilu. Suli paagaluarlugu kiisa ulloq ingerlareerluni seqinersuaq tarrikiartulerpoq. Taamaalluni angutit akornannit suaartoqarpoq:

- Qaa, piffissanngorpoq, nukisi tamaasa atorlugit!

Taamatut suaarniartooq Ususaarmiarsunnguup niui nunamut tunngaleramik nikisitassaajunnaar-lutik. Taamaaseriannnguarluni Kaassassunnguakkuluk kivippaa nunamut tunngatikunnaarlugu. Kaa-vikajaarteriarlugu tasersuarmut igikkamiuk qangami pujunnguarsu.

Kaassassuk mululertorluni nueriallarami issuatsiaarsuarnik ersigani. Avaallakkamikku qangami silaannaq ittunnguarsu.

Kaassassuk tuperminut iserami kingornalu aninani, tassali kanngusunnermik. Aqaguani ullaakkut pikigami kujammukarluni aallarpoq.

Tikikkami kingornalugooq Kaassassuk unammigaluarminari, artorsarallaruni.

Suliassaq A

Oqaatsit qallunaatuunngortikkit

1. Uitsappaluttuunngorput

2. Ersukkiukkamiuk

3. Qanngorpallassuaq

4. Alerpassuit

5. Piallaatingui

6. Iliarsuk

7. Katammit

8. Naaligaleraangata

9. Pissaap inua

10. Orpigannguut

11. Inorroortoq

12. Issugiukkaluttuaqaakkit

13. Isertuutissavatit

14. Pisarnermisut

18. Qissiarsuaq

19. Kappuppaa

20. Saavissimaaqaaq

21. Itsarooq

22. Pilliutigalugit

23. Igaleq

24. Sorluinut

25. Naalikkiortarpaa

26. Pikilerpoq

27. Kangimuinnarsuaq

28. Nermunniqaqit

29. Erfagiussaalluni

30. Tulakkumaarput

31. Mittatigisaalluni

15. Nersutitut

16. Asasiata

17. Ernersiartaaraa

32. Asuuna

33. Appiuttaraa

34. Qujaruppaa

Suliassaq B

Oqaatsit kalaallisut nassuiakkit

1. Uppitillugu

2. Atserpaat

3. Minnersiorlugit

4. Ikileriasimallutik

5. Pisuuteqattaatilerput

6. Portungaarmat

7. Nivarsiatoqaq

8. Nermuppoq

9. Isimmikkaangamigit

10. Kiammi

Suliassaq C

Oqaaseqatigiit qallunaatuunngortikkit

1. Kaassassuk angajoqqaaveruppoq

2. Kaassassuk aqqalavallaaqaaq, misissoriarsiuk, immaqasiit kigutitaarsimavoq!

3. Allakktut qaqinneq ajorpaat kisianni sorlussuisigut, assatik peqillugit sorluinut mangullugit.

4. Ipilivissuni qimakkaanganni meriarsarluni sorlussuani saleriarlugit angerlaannartarpoq.

5. Ullaakktut taqqama uitsappaluttorsuanngorput.

6. Nukitit isertuutissavatit, aatsaallu piffissarititara nallerpat saqqummiukkumaarpatit.

7. Pamiorsuannut nermunniatit, manngertillutit, issungiukkaluttuaqaakit!

8. Tamassa allineq ajuutitit!

9. Inuttut kiinalik nersutitup uppatilik.

10. Pissaap inuata ornikkaluarpatit ersinaveersaarumaarputit.

Suliassaq D

Oqaasilerineq (grammtik)

Her er en række ord –

- 1) Oversæt ordet*
- 2) Anfør måde og personendelse*
- 3) Udskil eventuelle tilhæng*
- 4) Stammen af ordet*

1. Isumaqarput

2. Ornikkamiuk

3. Sajuttuinnaalluni

4. Oqarfigaa

5. Aggeqqinniarna

6. Angerlarami

7. Pilerngukkaangamikku

8. Atserpaat

9. Tigugaluarlugu

10. Kivinniaraluaangamigit

Suliassaq E

Apeqqutit akikkit

1. Kaassassuk kimit kimut oqaluttuarineqarsimava?

2. Kina suliareqqiillunilu aaqqissuisuua?

3. Kaassassuup angajoqqaavi oqaluttuarikkit.

4. Kaassassuk iliarsunngorami sumi najugaqalerpa?

5. Niviarsiatoqarsuup Kaassassuk sooq ernersiartaarivaa?

6. Kaassassuup peroriartornera oqaluttuariuk.

7. Angutit paasigaangamikku Kaassassuk kigutitaarsimasooq qanoq iliortarpaat?

8. Kaassassuk savimmik pivooq, kimit? Sooq?

9. Kaassassuup meeraqatiminit suneqartarnera oqaluttuariuk.

10. Kaassassuup naaligaa oqaluttuariuk.

11. Angutip utoqqarsuanngortup Kaassassuk Talorsuarmukaqquaa, sooq?

12. Pissaap Inua oqaluttuariuk.

13. Kaassassuup qanoq ililluni Pissaap Inua qaaqquaa?

14. Pissaap Inuata Kaassassuk suaa?

15. Pissaap Inuata Kaassassuk issuttuukkaangamiuk susoqartarnera oqaluttuariuk.

16. Kaassassuk qasseriarluni Pissaap Inuanukarpa?

17. Pissaap Inua ukiamut ukiumullu pisussat eqqartorpai, susoqassagami?

18. Qissiarsuaq oqaluttuariuk.

19. Qissiaq sumut atorneqarsinnaava?

20. Nunaqarfimmiut qissiaq suaat?

Suliassaq F

Oqaatsit qallunaatuunngortikkit

1. Illup ilulii

2. Mingutsiinnassaqai

3. Nipini illugalugu

4. Iliallangilaq

5. Nukkiorpallaarnak

6. Suertukasiuvoq

7. Saneqanngitsumik

8. Kiluanut

9. Tupertoreerluni

10. Avaallakkamikku

11. Erngerlunilu

12. Akuuffigalugit

13. Nannerisorsuit

14. Uniiminani

15. Qupperartiinnarlugit

16. Illutterlugit

17. Qissimigaaginnarput

18. Aqqalangaarama

19. Aqassukkallarlara

20. Qaannat

21. Mululertorluni

22. Pikigami

23. Nalinginnaq oqaluaarlutik

24. Saperfeeruppoq

Suliassaq G

Qallunaatuunngortikkit

1. Nerisassatsiarsuagut asuli mingutsiinnassaqai.

2. Qaqinialersoq nannup angussuup nipini illugalugu saateramiuk, Kaassassuup taamaallaat tunuteramiuk.

3. Anguterpassuit ilusaartuatsianngorput.

4. Taannaqami Kaassassuk qaaraalpoq, nunaqqatini nungungajallugit.

5. Naammagisassarsiorlutit sungiusartaraluarniarna.

6. Ususaarmiarsussuup ernea Ususaarmiarsunnguaq tusaamasara pingaartorsuaq unammiartorlugu tamaannarpunga.

7. Kaavikajaarteriarlugu tasersuarmut igikkamiuk qangami pujunnguarsi.

Suliassaq H

1) *Oqaatsit qallunaatuunngortikkit*

2) *Oqaatsit kalaallisut nassuiakkit*

1. Artorsarpoq

2. Akiniaavoq

3. Pissartarsuaq

4. Qalliuppaa

5. Iggaserpoq

6. Akuamininnguaq

7. Aqqalavoq

8. Saaterpaa

9. Sukaammerami

10. Uitsapput

Suliassaq I

Oqaasilerineq (grammatik)

1) *Oversæt ordet*

2) *Anfør måde og personendelse*

3) *Udskil eventuelle tilhæng*

4) *Anfør stammen af ordet*

1. Uitsappaluttorsuanngorput

2. Isikkutilerpaat

3. Tikikkamigit

4. Toqullugu

5. Pilareermata

6. Ajunngisaarfigileraangamikku

7. Oqaluffigilerpaa

8. Sungiusarniaraluarniarna

9. Unammiumaarpusi

10. Iserami

Suliassaq J

Apeqqutit akikkit

1. Kinaana ima oqartoq: "Allequtassarseqalungalu qipissarseqiginga!"?

2. Kaassassuk iluliarsuup eqqaanut pimmat inuit ilaat qanoruna oqartoq?

3. Iluliarsuup qaani nannut qassiuppat?

4. Kaassassuk qanoq ililluni iluliarsuup qaanut piva?

5. Kaassassuup nannullu akornanni susoqarnerseq oqaluttuariuk.

6. Kaassassuup nanoq sorleq nunaqqatiminut tunniuppaa?

7. Nerinerup kingorna Kaassassuk imerusuppoq, oqaluttuariuk.

8. Kaassassuup nunaqqatini qanoq ililluni toqorarpai?

9. Kaassassuup اساسini nulialu arnarsiarsuanilu qanoq pivai?

10. Kaassassuk toqutseriarluni anivoq, suna sungiusariartorpaa?

11. Sungiusarnera oqaluttuariuk.

12. Aasarmat Kaassassuk sumunnarpa?

13. Ususaarmiarsussuaq Ususaarmiarsunnguarlu oqaluttuarikkit.

14. Kaassassuk unnuami sininngingajappoq, sooq?

15. "Soorlu tassa quasartog", qanoq isumaqarpa?

16. Kaassassuup Ususaarmiarsunnguullu paanerat oqaluttuariuk.

17. Illit oqaluttuaq Kaassassuk qanoq igiviuk?

18. Oqaluttuaq qanga siullerpaamik tusarpiuk?

19. Illit isummat malillugu oqaluttuaq nalunaarutissaqarpa?

Suliassaq K

Kaassassummik oqaluttuaq eqikkaruk.

Nutaraq Kaassassummut

Taalliortoq: Ole Kristiansen, CD "Pop Uummataaruffimmi", 1991

Nutaraq Kaassassummut

Kaassassorujunnguarooq qanga ernersiaasimasooq
Pissaap Inussuata perlukuniit qaqeqaa
Kalaallit Nunarsualliaasiit sulii panissiaajusaarmat
qitornarsui ulapputtariaqaleqaat
Nutaraq tullinnguupputit
Nutaraq nangitsisusussaagavit
Yeaah

Pissutsit qanganitsikatalereersut
Utaqqinaviangikkaatigullu paasikatareersimaleqaarput
Itilersaraagummi nunatsinni ulapputikatalereersut
Tikisitagut suliiartortitagut tamaanga
Nutaraq tullinnguupputit
Nutaraq nangitsisusussaagavit
Yeaah

Kaassassorujunnguarooq qanga
sukasagaareerluni
pingajorarsuit suutinngaqai
Nutaraq tullinnguupputit
Nutaraq nangitsisusussaagavit
Nutaraq tullinnguupputit
Nutaraq nangitsisusussaagavit
Yeaah

Suliassaq A:

Oqaatsit qanoq isumaqarpat? Eqqortoq ataaticut titaruk

1. Nutaraq

- a) Ny
- b) Ung og uerfaren
- c) Splinterny

3. Nangitsisusussaagavit

- a) Det er dig, der skal skifte ble
- b) Det er din tur nu
- c) Det er dig der skal føre an

5. Panissiaajusaarmat

- a) Det er da ikke en datter
- b) Spiller steddatter
- c) Da hun er en steddatter

2. Perlukunit qaqeqaa

- a) Reddede ham fra ulykker
- b) Løftede ham op af affald
- c) Rejste fra det dårlige vejr

4. Itilersaraagummi

- a) Når vi vågner
- b) Når vi går i dybden
- c) I havbugten

6. Tikisitagut

- a) Vore katalogvarer
- b) Vore tilkaldte
- c) Vore tilrejsende

7. Pissutsit

- a) Tilstande
- b) Ejendele
- c) Væremåde

9. Tamaannga

- a) Denne vej
- b) Her
- c) Hertil

8. Pingajorarsuit

- a) Trillinger
- b) Hunbjørn med to unger
- c) Den tredje

10. Ernersiaasimasoq

- a) Som var en rigtig søn
- b) Som var en stedsøn
- c) Som var en sønnesøn

Suliassaq B

Oqaaseqatigiit qallunaatuunngortikkit

1. Kaassassorujunnguarooq qanga ernersiaasimasoq.

2. Pissutsit nutaat qanganitsikatareersut utaqqinavianngikkaatigullu paasikatalereersimaleqaarput.

3. Tikisitagut suliartortitagut tamaanga.

4. Kalaallit Nunaarsualliaasit suli panissiaajusaarmat qitornarsui ulapputtariaqaleqaat.

5. Nutaraq tullinnguupputit, Nutaraq nangitsisuusussaagavit.

6. Kaassassorujunnguarooq qanga sukasagaareerluni pingajorarsuit suutinngesai.

7. Pissaap Inussuata perlukuniit qaqeqaa.

Suliassaq C

Erinarsuut tusarnaajutigalugu oqaatsit (a-m) amigaataasut allattukkit

Nutaraq Kaassassummut

1. Kaassassorujunnguarooq _____ ernersiaasimasoq

a) panissiaajusaarmat

2. Pissaap Inuata perlukuniit _____

b) Nutaraq

3. Kalaallit Nunarsualliaasit suli _____

c) nutaat

4. _____ ulapputtariaqaleqaat

d) paasikatareersimaleqaarput

5. Nutaraq _____

e) qanga

6. _____ nangitsisuusussaagavit
Yeaah
7. Pissutsit _____ qanganitsikatalereersut
8. Utaqqinavianngikkaatigullu _____
9. Itilersaraagummi _____ ulapputikatalereersimasut
10. Tikisitagut suliarortitagut _____
Nutaraq tullinnguupputit
11. Nutaraq _____
Yeaahay
12. Kaassassorujunnguarooq qanga _____
13. _____ suutinngeqai

- f) pingajorsuit
- g) sukasagaareerluni
- h) qaqqaa
- i) qitornarsui
- j) nangitsisuusussaagavit
- k) tullinnguupputit
- l) tamaanga
- m) nunatsinni

Nutaraq tullinnguupputit
Nutaraq nangitsisuusussaagavit
Nutaraq tullinnguupputit
Nutaraq nangitsisuusussaagavit
Yeaahay

Suliassaq D

Oqaasilerineq (grammatik) Find 6 udsagnsord (verber) -

1) Oversæt ordet

2) Anfør måde, personendelse og stamme

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Suliassaq E

Uiguutit (tilhæng) Her er nogle ord fra teksten - 1) Udskil tilhængende
2) Oversæt tilhængene
3) Skriv nye sætninger med tilhængene

1. Paasikatareersimaleqaarput

2. Kaassassorujunnguarooq

3. Nangitsisuusussaagavit

4. Ulapputtariaqaleqaat

5. Ernersiaasimasoq

Asannineq naasutut sikkersoq

Allattoq Poul Nielsen, *Asannineq, Atuakkiorfik, 1991.*

Timmisartorsuarmut ilaallunga Amerikap kujalliup ilaanut suliarlorluna ingerlaarpunga. Ukiup ataatsip aappaa avillugu matuma siomatigut atorfinnik ilinniarluna naammassinnissimavunga. Amerikap kujalliup nunaata ilaanut tikikkama silaannaq assut isugutappoq, tipilluni assullu kialluni. Ingerlaannaq inigisassannut ingerlanneqarpunga, Skandinaviamiut arlallit ineqatigisussaavakka.

Sapaatip akunnera taanna sulinngilanga, ataasinngomerminngaanniilli aallartillunga ukiup affaa sinnilaarlugu sulisussaavunga. Sapaatip akunneri siullit marluk suligaluarpunga, inuunilunnermilli ajorluinnarpunga. Silaannaap allangoriasaarnerata inuunilussitippaanga, sivitsunngitsorlumi napparsimavimmut illoqafimmit avinngarusimalaartumut inissinneqarpunga. Napparsimavik qaqqat qaanga-jaaniippoq assullu illoqafimmit silaannaginneroqaluni aammalu isikkivigilluni. Ullut siullit innangaanavippunga, sivitsunngitsorli makittalerpunga. Napparsimavik angisuujuqaluarluni suffissaaleqinartarmat meeqqat immikkoortortaqaftat omittarpara, meeqqat qiimallutik pinnguartut nuannarisarakkitt, pinngortitarsuarluunniit isiginnaarusaartarlugu.

Unnuit ilaanni napparsimasunik paarsisoq arnaq meeqqanik marlunnik paarsisoq naapippara. Meeqqat inequgiummeriarakkitt aappaa tigulaarniarlugu aperaara, akueraangalu. Nukappiaaraq isikkorissuvoq assullu tualluni, takuinnavillugu 10-it missaani ukiulittut isikkoqarpoq. Nukappiaqqap tigu-ganni assut eqitaarpaanga, assullu sammineqarnini nuannarerpasillugu. Apersoranni atiminik oqalut-tuuppaanga, tassa Gestavomik ateqarnerarpoq. Nukappiaqqap apersorpaanga qanoq ateqarner-sunga suminngaanneernersungalu. Akunnerup affaata missaani ilagereerakku qimappara, neriorsorlugu-li napparsimavimmit angerlartinnanga pulaaqqikkumaarlugu.

Aqaguani alakkaqqippara, napparsimaviullu aneersuarterfianeeqatigalugu. Assut tupannartumik nalunaarfigaanga: - Uanga qilammut Guutip naalagaaffissuanut aallassaanga.

Siullermik qanoq isumaqarner-soq paasinngikkaluarpara, oqarfigeqqimmangali:

- Nappaateqarama toqusussaagama.

Aatsaat paasilerpara suna pineraa. Assut eqqarsaallappunga, qanorlu sivistiginersumik nipanger-simatsiareersunga nukappiaqqap isiminik kissalaartunik nakkullunga oqarfigaanga:

- Ajunngilaq eqqarsaatigissanngilat, paasitikkusuinnarigaana.

Nangaasunnguamik angerpara, misigaaralu qamuuna eqqarsaaterpassuit kaaviialersut. Apersor-sukkaluarpara, innimigilerakkuli nuannaarneralu kipsisinnianninnakku imminut nangartaannarpunga. Aneersuarterfimmi seqinnisaarluna issiarusaarpunga nukappiaaraq siuninni pinnguaruusaartoq nak-kullugu. Arnaq napparsimasunik paarsisoq takkummat qaaqquara, aperlugulu nukappiaqqap nalu-naarutai qanoq isumaqamersut.

Arnap nassuiaappaanga nappaammik illersorneqarsinnaanngitsumik nappaateqartoq. Nassuiaa-tereermanga apereqqippara inuunnarnissaanut qanoq periafissaqartiginersoq. Paarsisup nukappia-raq qiviarpa, nipangersimatsiarlunilu qiviarpaanga ammullu sikiitigaluni oqaaseqarani naaggaarluni. Nukappiaaraq qiviarpara, eqqarsaatikkalu assut kaavipput.

Apereqqippunga: - Qanormi sivistigisumik suli piffissa ... ? Suli apeqqutigita naanngikkigaluunniit nukappiaqqap qiviarluna oqarfigaanga:

- Qaammatit 5-6 missaani suli piffissaqarpunga. Nukappiaaraq tupinnaannartumik eqqissisimarpasippoq, soorlu arlaannik pisussarnik ilerasuuteqanngitsaq. Assut tuppallerpunga, oqaaseqaaqqinnangalu. Neriffissaq nallingajalermat neriarlorluta avissaarpugut. Ingerlalerama aperaanga aggeqqissannginnersunga akinngilarali ileqimisaartuinnarlungalu. Ullut tullerit alakkanngilara, tassami aappaatigut uannut pitsaanusoraara nukappiaaraq takoqqinngiinnarukku. Kisiannili eqqarsaatimma nukappiaaraq puigorsinnaanngilaa. Angerlarnissannut ulloq aqagummat inuulluaqqujartorlugu naggammik pulaarpara. Takugaminga qungujuppoq arpallunilu ornillunga, tikikkaminga pissiffigaanga aperlungalu sooq alakkameq ajorinni, naluneraannarparalu.

Oqaluttuuppara aqagu angerlassagama takoqqinnaviannginnakku inuulluaqqujartoriga. Oqarfigiganni assut nikalluallappoq, qinnuigaangalu pulaartaqqulluni. Nalornigama akinngilara, nukappiararluk qissassermat, oqarfigalungalu: - Ilaqutaqannginnama anaana ataatalu sumiinnersut nalugakkit, illit ilaa qimassanngilarma!

Eqippara neriorsorlugulu qimannaviarnagu, qullini allarteriarlugit qungujuppoq qujallunilu. Paarsisup oqaluttuuppaanga meeraq 6-inilli ukioqarluni aqqusinermi inuusimasoq, napparsimaleramilu meeqqat angerlarsimaffiannut pisimalluni. Napparsimallualermat killissaa tikillugu napparsimavimmiinnissaa naalagaaffiup akilersimavaa. Aqaguani angerlarama neriorsorpara pulaartarniarlugu.

Piffissaq sukkasuumik ingerlavoq ullullu tamarluinnangajaasa nukappiaraq pulaartarpara, sulingiffinnilu arlaannut ilagisarlugu. Ulluinnami siumut pisussaq eqqartorneq ajorparput. Ullulli ilaanni qaqqap qaanit imarpissuaq avammut qimerloortillugu, nukappiaqqap aperaanga:

- Soornguna nunarsuarmi meeqqat ullormut toqorartut taamak amerlatigisut?

Aammalu: - Illissi nunassinni meeqqat aamma taamaappat? Qiviarpara ujarak qaqortoq assut qalipaatissoq aatsaaginnaammatt nunami nassaani assamini pinnguarerusaaraa. - Naamik, uagut nunatsinni taamak ingasatsingingillat.

Apeqqutaatali aappaa qanoq akissanerlugu nalulerakku akinngilara. Eqqarsartippaangali. Ilumut nunarsuarmi soornguna meeqqat taamak amerlatigisut toqorartut uagut isiginnaaginnartutullusooq inuusugut?

Soornguna taamak nunarsuarmi inuit atugaat periarfissaallu taamak assigiinngitsigisut, nunarsuarmi sumi inuuneq apeqqutaalluni?

Maannakkut sorkak uagutsinnik ataqatigiissitsisoq imatut annertutigaaq allaat uannut nukappiaraq angalaninni salleranngorsimalluni. Nalunngilara nukappiaqqap piffissaa qanoq sivikilliarortigisoq, tassami timaa malunnartumik sanngiilliarporpoq. Sulili nukappiaraq pilluamermik annertuumik tunisuteqarfiginissaanut piffissaqarpunga. Tunaartara ataasiinnanngorsimavoq, nukappiaqqamut misigitikkusuppara inuunerup qanoq naleqassusia aammalu inuuneq pisoorsuugaanni imaluunniit pissarliortuugaanni isumaa qanoq annertutigisoq. Sapinngisannik sumut tamaanga angallanniartarpara nukappiaqqamut nuannaarutaasinnaagaangat soorlu uumasuusivinnut, inunnut nuannaariartarfinnut (tivolinut), pinngortitarsuarmut il. il.

Ullut ilaanni qimuttuitsut unittarfianni qimuttuitsut utaqqerusaartillugit ineerakasik saagorlugu assilisittarfik takoriaratsigu marluulluta ataatsimut assilisippugut. Aappaa pivaa uangalu aappaa aningaa-sivinnut manguppara.

Maannakkut qaammatit tallimassaat ingerlavoq. nukappiaraq ajortikkaluttuinnarpoq sanigoralut-tuinnarlunilu. Unnuit ilaanni pulaarpara siniffimmi innangaannalersimasoq. Assakkut tiguaanga qungujullunilu nakkullunga. Nipangersimatsiarluni oqafigaanga:

- Qaammatit kingullit tallimat inuuninni misigisaqarfiunerpaapput, ilinnit tunissutikka annertoqaat, naggammilli qinnuigerusuppakkit!

Angerpara, nangipporlu: - Nunannut uteruit puigukkatut eqqaamasannga! Qungujuppara angerlungalu oqarfigaara: - Puigukkatut eqqaamajumaarpakkit.

Ullut tamaasa alakkartarpara, maannakkullu ukiup affaa tikeqqaarninnit qaangiussimalerpoq.

Sapaatikkut ullaassakkut sisamat qaangilaaraa soorluuna tassanngaannaq itertinneqartunga, arlaannik pisoqamialerunarpoq, pissangaammerpunga. Tuaviorlunga pikipalliarlunga Gestavo alakkarpara, tassami ajortissimavoq. Assut naalliuppoq, taamaattorlimiaasiit takugaminga qungujuppoq. Assaatigut tiguara sajorujuttuinnaavorlu, nalunngilaralu piffissaq nallilersoq. Sapinngisannik qungujulaniarsaraanga, uffa qungatsinni qiassara aniniarsaraluni tamaviaartooq. Akunnerup ataatsip affaalu qaangiuttorlu Gestavop qinnuigaanga napparsimaviup aneersuarterfianut annisequlluni.

Nalunngikkaluarpara taamaaliomeq inuuneranik sivitsorsaataanavianngitsooq, kisiannili qinnuigimanga piumasaa naalakkusuppara. Kivikkakku kakkaak sanigorsimangaarami, immaqaluunniit 15 kg inorpaa.

Aneersuarterfimmu annikkakku avammut nunap tungaanut saatillugu kissumiarlugu ingitsippara. Anersaartornera assut ajornarsisimavoq. Annikkannili soorlu qangatut toqqissiallatooq. Isai kisimik aalapput avammullu pinngortitarsuaq qimerluulerlugu. Sivitsunngitsooq qiviarpaanga qungujullunilu.

Oqalunniarsarivoq, nipikinnemilli paasissaarpiangitsunik.

- Eqqaamaviuk ukiup affaata matuma sioma marluulluta maaniinnerput?

Oqaaseqamanga niaqqunnik angerpara, nangipporlu:

- Ullut ataatsimoorfigisavut tamaasa eqqaamavakka, nuanneqaat!

Nipangersimalaarsinnarluni, soorlulusooq oqaaseqarnissaminut nukissaminik katersisoq, nangip-
poq:

- Tunivarma inuunemik. Uannit aajuna pissat. Assamminit nukeerussimasunit ujarak qaortoq
qaqqami nassaani isaappaa. Tiguara qungujullungalu oqarfigalugu:

- Illit qamuuna tunisummik aningaasamik akilerneqarsinnaanngitsumik tunivarma, qungujullunga-
lu.

Qungujuppoq naggammillu qarnga anitsivoq Asavakkit. Tigulluartitaarpara oqarfigalugulu Asajuas-
savakkit.

Tusaavara anerningerpaluttoq.

Ullaakkut seqinersuaq nueruttoq, allaanngilaq Naalakkap sakissannit tarninga tikilluaqqugaa.
Ullaakkut suli nipaappoq, timeq uumanngitsoq ililerakku assaanit nakkartoqarpoq. Nakkartoq tigu-
ara, assilisikkatta asserput. Qimerloorpara misigaangalu qamuuna eqqissiallallunga, tarningami pillu-
arfissuarmut tikilluaqqusaalluni pivoq. Asseq assaanut tigutippara katattussaajunnaarlugu.

Maannakkut piffissaq nallerpoq, angerlartussanngorpunga. Timmisartoq qangattarmat qamuuna
pisooruartut pilluartutullu misigaanga. Nukappiaqqalli apeqqutaa akisinnaasimanngisara taamaal-
laat ajuusaarutigaa.

Soornguna nunarsuanni meeqqat ullomut toqorartut taamak amerlatigisut?

Suliassaq A

1) Oqaatsit qallunaatuunngortikkit.

2) Oqaatsit kalaallisut nassuiakkit.

1. Tuappoq

8. Neriorsorlugu

2. Innimigaa

9. Anerningerpaluttoq

3. Aneersuaartarfik

10. Sanigorsimavoq

4. Nassuiaat

11. Akueraanga

5. Nangartaannarpunga

12. Isikkivigilluni

6. Pinngortitarsuaq

13. Sikiitigaluni

7. Manguppara

14. Qimerloorpara

Suliassaq B

Tamaasa qallunaatuunngortikkit

1. Skandinaviamiut arlallit ineqatigisussaavakka.

2. Ullut siulliit innangaannavippunga, sivitsunngitsorli makittalerpunga.

3. Nukappiaraq isikkorissuuvoq assulli tualluni.

4. Arnap nassuiaappaanga nappaammik illersorneqarsinnaanngitsumik nappaateqartoq.

5. Uanga qilammut Guutip naalagaaffianut aallassaanga.

Suliassaq C

Arlaat qallunaatuunngortiguk

1. Sapaatip akunneri siulliit marluk suligaluarpunga, inuunilunnermilli ajorluinnarpunga. Silaannaap allanngoriasaarnerata inuunilussitippaanga, sivitsunngitsorlumi napparsimavimmut illoqarfimmit avinngarusimalaartumut inissinneqarpunga.

2. Aatsaat paasilerpara suna pineraa. Assut eqqarsaallappunga, qanorlu sivistiginersumik nipangersimatsiareersunga nukappiaqqap isiminiq kissalaartunik nakkullunga oqarfigaanga: Ajunngilaq eqqarsaatigissanngilat, paasitikkusuinnarigaana.

3. Angerlarnissannut ulloq aqagummat inuulluaqqujartorlugu naggammik pulaarpara. Takugaminga qungujuppoq arpallunilu ornillunga, tikikkaminga pissiffigaanga aperalungalu sooq alakkarneq ajorinni, naluneraannarparalu.

4. Eqqaamaviuk ukiup affaata matuma siorna marluulluta maaniinnerput? Oqaaseqarnanga niaqqunnik angerpara, nangipporlu: - Ullut ataatsimoorfigisavut tamaasa eqqaamavakka, nuanneqaat!

5. Ullaakkut seqinersuaq nueruttorpoq, allaanngilaq Naalakkap sakissannit tarninga tikilluaqqugaa. Ullaakkut sulii nipaappoq, timeq uumanngitsoq ililerakku assaanit nakkartoqarpoq. Nakkartoq tiguara, assilisikkatta asserput.

Suliassaq D

Apeqqutit akikkit.

1. Oqaluttuartoq arnaava? / angutaava? - Sooq taamatut isumaqarpit?

2. Oqaluttuartoq sumut suliarporpa?

3. Oqaluttuartoq sulerisuu? - Sooq taamatut isumaqarpit?

4. Qanoq sivilutigisumik Amerikap kujataaniinniarpa?

5. Tikimmat sila qanoq innersoq oqaluttuariuk.

6. Kikkut ineqatigivai?

7. Napparsimmavik sumiippa?

8. Sooq napparsimmavimmut unippa?

9. Oqaluttuartoq napparsimmavimmi susassaaleqilluni sumunnarpa?

10. Gestavo ilisaritiguk.

11. Gestavo oqarpoq: "Uanga qilammut Guutip naalagaaffissuanut aallassaanga". Qanoruna isumaqartoq?

12. Oqaluttuartup Gestavo qanittukkut toqusussaasoq paasigamiuk qanoq misigiva?

13. Gestavo qaammatinik qassinik sulii piffissaqarpa?

14. Oqaluttuartup Gestavo ullut arlallit pulaanngilaa, sooq?

15. Imminnut takoqqikkamik Gestavo qanoq ippa?

16. Gestavo apeqquterujussuarmik apeqquteqarpoq, sunaava?

17. Gestavo 6-nik ukioqarluni sumi inuusimava?

18. Gestavo napparsimalerami sumut pisimava?

19. Gestavo sooq napparsimmavimmi massakut najugaqarpa?

20. Gestavop napparsimmavimmiinnera kiap akilerpaa?

21. Oqaluttuartoq ataasiinnarmik Gestavo pillugu tunaartaqarpoq, suna?

22. Qimuttuitsut unittarfianni pisoq oqaluttuariuk.

23. Qaammatit tallimat ingerlareerput, Gestavo qanoq ippa?

24. Gestavo naggammik qinnuteqarpoq, qanoq?

25. Oqaluttuartoq sapaatikkut ullaassakut tassanngaannaq iterpoq, qanoruna misigisoq?

26. Gestavo ulloq taanna qanoq ippa? (sapaammi).

27. Ujarak qaortoq oqaluttuariuk.

28. Gestavop oqaasii kingullit suuppat?

29. Gestavo anerningerpoq, assaanillu nakkartoqarpoq, sunaana nakkartoq?

30. Oqaluttuartup asseq nakkartoq qanoq pivaa?

31. Oqaluttuartoq angerlamut aallalerpoq, qanoq misigiva?

32. Atuakkiortup oqaluttuaq atsersimavaa : "Asanninneq naasutut sikkersoq", taanna qulequtaq illit qanoq isumaqarfigiviuk?

33. Oqaluttuaq atuakkami ASANNINNEQ-miippoq, illit taanna qanoq isumaqarfigaajuk?

34. Oqaluttuaq qanoq igaajuk? Sooq?

35. Tullimut asanninneq, naakkisaarneq, sernissuineq, asanninneq, namminissarsiorneq, oqaaseq sorleq oqaluttuamut tulluunnerua? - Sooq?

Suliassaq E

Grammatik/oqaasilerineq

- 1) Oversæt ordet til dansk
- 2) Skriv hvilken måde ordet står i
- 3) Anfør hvilken person/er der er tale om
- 4) Hvis der er tilhæng, så udskil og forklar dem
- 5) Anfør hvilken stamme ordet har

1. Ajuusaarutigaara

2. Pissiffigaanga

3. Tualluni

4. Alakkaqqippara

5. Takugaminga

6. Piffissaqarpunga

7. Nipangersimatsiarluni

8. Angerlarama

9. Qungujuppoq

10. Asajuassavakkit

Oversættelse af "Asanninneq naasutut sikkersoq".

Jeg er på vej med en flyer til et sted i Sydamerika for at arbejde. Jeg blev færdig med min uddannelse for 1½ år siden. Da jeg ankom til et land i Sydamerika var luften meget fugtig, det lugtede og var varmt. Med det samme blev jeg ledsaget til det sted jeg skulle bo, jeg skulle bo sammen med flere fra Skandinavien. Jeg arbejdede ikke i den uge, men om mandagen skulle jeg i lidt over ½ år begynde at arbejde.

Jeg arbejder ellers i de 2 første uger, men p.g.a. af dårligt helbred havde jeg det virkelig skidt. Det skiftende vejr gjorde mig utilpas, og inden længe blev jeg anbragt på et hospital der ligger lidt udenfor byen. Hospitalet ligger næsten oppe på toppen af et bjerg/fjeld, luften var dejlig og der var en flot udsigt. De første par dage lå jeg bare i sengen, men inden længe begyndte jeg at stå op.

Hospitalet var stort, men da der ikke var noget at lave, gik jeg hen på børneafdelingen fordi jeg godt kan lide at se på børn der leger, eller jeg sad og nød den flotte udsigt.

En aften mødte jeg en sygeplejerske, der passede 2 børn. Da jeg syntes de var søde, spurgte jeg hende om jeg måtte holde den ene og fik lov. Drengen var køn men spinkel, umiddelbart så han ud til at være omkring 10 år. Da jeg tog drengen omfavnede han mig hårdt, og virkede glad for at han fik opmærksomhed. Da jeg spurgte ham, fortalte han sit navn, han sagde han hed Gestavo.

Drengen spurgte hvad jeg hed og hvorfra jeg kom. Da vi havde tilbragt ca. ½ time sammen forlod jeg ham, men lovede at jeg inden jeg forlod hospitalet ville besøge ham igen.

Næste dag kikkede jeg ind til ham igen, og vi var sammen på hospitalets terrasse. Han havde en overraskende nyhed til mig: - jeg skal rejse til himlen til Guds rige.

Først forstod jeg ikke hvad han mente, og han fortsatte: - jeg har en sygdom jeg skal dø af.

Først da forstod jeg, hvad han mente. Jeg fik noget at tænke over, og jeg sad længe uden at sige noget da drengen med varme øjne stirrede på mig og sagde: - det er i orden, du skal ikke tænke over det, jeg ville bare have at du skulle vide det.

Uden at sige noget nikkede jeg, og følte en masse følelser kørte rundt inde i mig. Jeg havde ellers lyst til at spørge ham om mere, men ville ikke ødelægge/forstyrre hans glæde og lod derfor være med at sige noget.

Jeg sad på terrassen og nød solen mens jeg betragtede drengen der sad foran mig og legede. Da den kvindelige sygeplejerske kom, kaldte jeg på hende, og spurgte hende hvad drengens besked betød.

Kvinden forklarede mig at han havde en dødelig/uhelbredelig sygdom. Da hun havde forklaret mig det, spurgte jeg om der ikke var nogen mulighed for at han kunne overleve. Sygeplejerske kikkede over på drengen, hun tav et øjeblik, kikkede på mig, bøjede hovedet og sagde nej uden ord. Jeg kikkede over på drengen, mens mine tanker kørte rundt.

Jeg spurgte igen: - Hvor lang tid har ... ? inden jeg var færdig med sætningen kikkede drengen på mig og sagde til mig: - jeg har ca. 5-6 måneder tilbage. Drengen var overraskende rolig, som om han ikke havde nogen bekymringer. Jeg blev meget beroliget, og sagde ikke mere. Da spisetiden var nært forestående skilte vi for at gå (ned) og spise. Da jeg var på vej (ud) spurgte han om jeg ville komme igen, men jeg svarede ham ikke og rystede bare på hovedet. De næste par dage kikkede jeg ikke ind til ham, for jeg mente det var bedst for mig selv at jeg ikke ser drengen igen. Men jeg kunne ikke få drengen ud af mine tanker. Dagen før jeg skulle hjem, gik jeg ind og besøgte ham en sidste gang.

Da han fik øje på mig smilede han og løb hen imod mig, da han nåede hen til mig sprang han op ad mig og spurgte hvorfor jeg ikke havde set ind til ham, det vidste jeg ikke (det kunne jeg ikke svare på). Jeg fortalte ham, at da jeg skulle rejste i morgen, var det ikke sandsynligt at vi skulle ses igen og jeg derfor ville sige farvel.

Da jeg fortalte ham det, blev han meget ked af det, og bad mig om at besøge sig. Da jeg var i tvivl svarede jeg ham ikke, drengen brast i gråd og sagde til mig: - jeg har ingen familie, jeg ved ikke hvor min far og mor er, du må ikke forlade mig!

Jeg omfavnede ham og lovede at jeg ikke ville forlade ham, han tørrede tårerne væk, smilede og takkede mig. Sygeplejersken fortalte mig at drengen havde boet på gade (været gadebarn) siden han var 6 år, og da han blev syg, blev han anbragt på børnehjem. Da slutningen af hans liv nærmede sig (da sygdommen blev værre) betalte myndighederne for hans hospitalsophold. Da jeg næste dag tog hjem, lovede jeg, at jeg nok skulle besøge ham.

Dagene gik hurtigt, og jeg besøgte drengen næsten hver dag, og tog ham et eller andet sted i min fritid. Til hverdag drøftede vi aldrig hvad der skulle ske. En dag da vi sad oppe på bjerget/fjeldet og kikkede ud over oceanet, spurgte drengen mig: - Hvorfor er der så mange børn i verden der dør hver dag?

Og så: - Sker det også for børnene i jeres land? Jeg kikkede på ham, han sad og legede med en hvid farverig sten, han lige havde fundet på jorden. - Nej, det er ikke sådan i vort land.

Men hvorledes jeg skulle svare på hans andet spørgsmål vidste jeg ikke. Men han fik mig til at tænke. Jamen hvorfor er det sådan, at der er så mange børn i verden der dør, mens vi ligesom bare er tilskuere?

Hvorfor er de forhold som mennesker lever under så forskellige, og et spørgsmål om, hvor i verden man lever?

Nu var vore rødder så samhörige, at drengen blev vigtigere end min rejse (mit ophold). Jeg ved godt at drengens levetid blev kortere, for hans krop blev tydeligt tyndere. Men jeg havde stadig mulighed for at give drengen nogle dejlige oplevelser. Jeg havde kun et ønske (formål nu), at drengen skulle mærke værdien af livet, ligegyldigt om man var fattig eller rig havde livet en værdi.

Så vidt muligt tog jeg drengen ud på ture med dejlige oplevelser, såsom zoologisk have, mor-skabspark (Tivoli), ud i naturen osv.

En dag da vi var på togstationen og ventede på toget, så vi et lille aflukke med gardin hvor man kunne blive fotograferet, tog vi et billede af os to sammen. Han fik det ene, og det anden stak jeg ind i min pengepung/tegnebog.

Der var nu gået 5 måneder, drengen fik det dårligere og blev meget tynd. En aften besøgte jeg ham, hvor han var blevet sengeliggende. Han tog min hånd, smilede og sagde til mig: - De sidste 5 måneder har været de mest oplevelsesrige i mit liv, det har jeg fået af dig og det har været stort, jeg har dog et sidste ønske!

Jeg sagde ja og han fortsatte: - Når du kommer tilbage til dit (hjem)land, skal du huske mig som glemt! Jeg smilede til ham, sagde ja og sagde til ham: - Jeg vil altid huske dig som glemt. Jeg kikkede ind til ham hver dag, der var nu ved at være gået ½ år siden min ankomst.

En søndag morgen kl. 4 vågnede jeg, som blev jeg brat vækket, det var som om noget skulle ske, og jeg blev spændt. Jeg skyndte mig op og kikkede ind til Gestavo, han havde fået det dårligere.

Han havde det meget slemt, men da han så mig, smilede han som sædvanligt. Jeg tog hans hånd og han rystede over det hele, og jeg vidste at tiden var inde.

Jeg gjorde alt for at smile, selvom gråden sad i halsen på mig og ville ud. Efter 1½ times tid bad Gestavo mig om at bære ham ud på hospitalets terrasse. Jeg vidste godt at det ikke ville forlænge hans liv, men da han bad mig om det, opfyldte jeg hans ønske. Da jeg løftede ham op mærkede jeg hvor meget han havde tabt sig, han vejede måske ikke engang 15 kg.

Da vi kom ud på terrassen satte vi os så han vendte ind mod landet. Hans vejrtrækning var blevet mere anstrengt (besværlig). Men efter jeg havde båret ham ud var det som om han faldt til ro.

Kun hans øjne bevægede sig som om han søgte noget i naturen. Kort efter kikkede han på mig og smilede. Han forsøgte at snakke, men det var næsten ikke til at forstå fordi det var så svagt.

- Kan du huske da vi to for ca. ½ år siden var her?

Uden at sige noget nikkede jeg, og han fortsatte:

- Jeg husker alle de dage vi var sammen, de var dejlige!

Efter en lille pause, som om han skulle samle kræfter til sine ord fortsatte han: - Du gav mig et liv. Det her er fra mig.

Med sin afkræftede hånd rakte han den hvide sten han havde fundet på bjerget/fjeldet frem imod mig. Jeg tog den, smilede og sagde til ham: - Du har givet mig noget inderst inde som ikke kan købes for penge, jeg smilede.

Han smilede og for sidste gang kom ordene "Jeg elsker dig" ud af hans mund. Jeg holdt godt om ham og fortalte ham, at jeg altid vil elske ham.

Jeg hørte ham udånde.

Det var morgen og solen er lige stået op, det var som om at Vorherre i sit bryst bad hans sjæl velkommen. Det var stadig en stille morgen, og da jeg ville lægge den døde krop ned, faldt der noget ud af hans hånd. Jeg samlede det op, det var billedet da vi blev fotograferet. Jeg betragtede det, og følte en indre fred, og jeg følte at min sjæl havde fundet et lykkeligt sted. Jeg lagde billedet ind i hans hånd og klemte det fast, så han ikke kunne tabe det.

Nu er tiden kommet, jeg skal hjem. Da flyveren lettede følte jeg inderst en rigdom og glæde. Kun drengens spørgsmål som jeg ikke kunne svare på, var jeg ked af.

Hvorfor er der så mange børn i verden der dør hver dag?

1.

Kristiaat atuariup pisortaata oqaasiinut tuppalleriarami qiassani iivaa. Atuaqatigiimmi akornanni nammineq kisimi angajoqqaaminik najorteqaangilaq, taamaattorli nersornaasigaanini qamuuna tupigu-suutigaa aammalu tamanna ilimagisimangikkaluarlugu. Atuarnerminik paarsilluartutut siunissaqarlu-artutullu nersorniarneqarpoq. Misilitsitsinerni agguaqatigiissillugu angusarinnerpaasimanini nersornaatisissutigaattaaq. Poortukkamik tunisereermermi kingorna atuaqataasa taakkulu angajoqqaavinit pilluaqquittaqattaarpoq. Eqqarsaatini kingumut utertippai, taamani meerannguulluni angajoqqaani imeqisut ajornartorsiuteqaqisullu peroriartornermini atukkani eqqarsaatigai. Naak ajornartorsiutinik ulikkaartaraluarluni aanakkuni maanna peerutereersut qamuuna qutsavigai. Taakkumi tapersersuisarsimangikkaluarpata maanna ulloq taamak pineqarnissani ilimaginngilluinnaramiuk. Aanakkumini meeraanermini najugaqatsiartarnermini inuunerup pingaarutaanik ilinniartinneqartarsimavoq, ingam-mik aasaanerani sivisuumik aallaarsimaaqatigisarneranni. Aanami oqaatsitigut perorsaanera oqaaq-qissaarisarnerilu eqqaamalluarpai. Aatami piniaaloqatigisarnerani qanoq iliuusinguui tamaasa isigin-naaqqissaartarnikuunini maanna oqalunnermigut iliutsimigullu eqqaamasaanut ilaalluinnarput. Anga-joqqaani tujormigivallaaleraangamigit aanakkuminut nuukkallartarsimanini iluaqutigisimasutut isigai, naak ilaatigut taakkunaniikkusukkaluarluni angajoqqaavisa angerlartittaraluaaraanni.

Kristiaat nukappiaavoq imminut nittarsaattuunngitsoq, nipaarluk, inuuserissoq, taamaattorli inuu-soqatiminut naleqquilluni atisarissaarpallaanngitsoq. Inoqatiminut ajortuliornissaminik eqqarsaaser-sortuunngilaq, ilaatigullu inuusoqatini pigissaartuummata usorisarpai. Atisanik nutaanik tikittoqaraa-ngat taakku pisaartortarput, namminerli atuarnermi saniatigut pisiniarfimmi sulisaraluarluni akissarsia-mi amerlanertai angajoqqaami akiligasaanut nerisassanullu atortarpai. Qatanngutini pingasuusut kaannginnissaat isumaginiartarpai, ullaakkut itersartarlugit, unnukktu angerlartinniartarlugit, sutigullu tamatigut ikiorniartarlugit. Nalunngilaami angajoqqaani meeqqaminnut piffissaqarpiarneq ajortuusut, sulereerunerup kingorna bingoriannikkunik ikinngutitillu ernguttarmata, aammalu imerniartarfiliakulal-lutik.

Allagartartaarnissaminut atatillugu angajoqqaami ilagissaneraanni aperigaluarlamigit piffissaqan-ginnerarput, tamannali naammagalugu atorpaa. Atuariup pisortaata ilinniartitsisorisimasamilu oqaasii eqqaaqquillugit nammineq sumut ilinniarnissaminut pileregisani eqqaavaa. Siullermik nunanut allanut tuluttut ilinniariarnissani kissaatigigaluarpaa, tamannali angajoqqaavisa akissaqartinnigimmas-suk taamaatiinnarsimavaa. Taarsiullugu Sisimiuni teknikkikkut ilinniarnertuunngorniarfimmi atualersus-saanini qilanaaraa, minnerunngitsumillu nammineq ineerartaarnissani qilanaaralugu. Namminerli tim-misartortartunngorusuppoq, imaluunniit kigutit nakorsanngorusulluni. Tuluttut pisinnaasani annikigalu-git atuarnerup saniatigut imminut piunaffigaluni atuariup qarasaasii iluaqutsiullugit tuluit oqaasii unnuit allortarlugit ilinniartarpai, TV-kullu aallakaatitat dvd-luunniit iluaqutsiullugit tuluit oqaasiinut piginnaasani annertusartarlugit. Nalunngilaa angajoqqaami atuarunnaalerami piunaffigigaluaaraat atuaqqinnani sulilertariaqarneranik, namminerli oqarfagai ilinniagaqarusulluni siunissani qaamanerus-sammat; akissarsiaqissaarluni aammalu namminerisaminik illutaarsinnaanini kissaatigigamiuk. Kris-tiaap anguniakkani eqqarsaatigilerlugit imannak eqqarsalerpoq: Ilumut angorusutakka angussaner-pakka? Qanoq isioruma angussavakka, qanoq inuuneqaruma angussavakka? Imminut tuppallersar-poq qaammatit marluk qaangiuppata atualernissani, initaarnissani aammalu maannangaaq sapaatip-akunnerisa naanerini suliffissaminik ujaarlernini aallartereerlugu. Maannami suliffigisaa ulluinnarni taa-maallaat ammasarmat periarfissani killeqartut nalunngilai. Ilinniartuunermini imminut pilersortussaani-ni nalunngilluaramiuk suliffissaq atorfissaqarteqaa, inuuniarnerminut tapertariniassagamiuk. Naatser-suutiginnigilaa angajoqqaaminut tapersersorneqarnissani, mikisunnguugallaramili imminut isumagi-suunini sungiusimagamiuk, imminullu piunaffigillaqquissuunini aanakkuminit pissarsiarisimasani ator-luartsaallugit nalunngilluarpai.

Eqqarsaatit tamakku eqqarsaatigeruttulerlugit allagartartaarnersiorneq erinarsuummik naggaserneqarmat inuit atuarfimmitt anialerput. Kristiaap Maasip angajoqqaavisa oqaasii tusaasinnaavai, imatut Maasimut oqalukkamik: “Sooruna illit nersornaasigaanngitsutit, ilimananngitsoq kisimi nersornaasigaavoq. Isumaqarluta illit atuarnerit pitsaasumik ingerlalluarit, aammalu taamatut uagut naatsorsuuteqaraluarluta, allaat pikkorissuunasoralutit siunissaqarnerussasoralutillu nunanut allanut atuariartornissannut aningaasartuuteqarpugut”. Maasip angutaata isai annuppasillutik Maasimut ajorinnittut nipeqarluni kateriffimmiit aniartorput. Kristiaap Maasip angutaata oqaasii tupigusuutigai, imannallu isumaliarluni. “Kakkaak ernermi atuarnera malinnaaffigisimanngimmagu, immaqaluunniit Maasip angajoqqaani salloqittaamasarsimanerpai”. Angajoqqaavisaaluunniit pitsaasumik angusaqaqqunermiit qanoq inuuneqarnera naluinnarnerpaat? Maasimi atuaqatigiinni pigissaartuunini tunuliaqutigalugu inuusoqatiminit nuannaartorineqartuummat nammineq qanigisutut isumaqarfiginngilaa. Atuaqatigigamiulli nalunngilaa atuarnerup nalaani eqiasuttuusoq, akerliuniartoq, aammalu nammineq isummaminik kisimi atuuttussaasutut isiginnittoq. Nalunngilaa Maasi silappaarissuugaluartoq, silappaarinninili iluamik atorluannngilaa, ilinniagassaminik isumagininneq ajortuuvog, eqiasukkaangamilu qimaaginnartartuulluni.

Maasi angajoqqaanilu kateriffimmiit nuannaarpallaaratik aniartortillugit aqputaani Maasip Kristiaat saneqqutileramiuk isiminik ileqimisaarfigaa, soorlulusooq unnugu takussaagumik oqarfiginiarlugulusooq. Unnukkummi atuarunnaartut inissiat arlaanni festertussaapput, tamannalu sivisujaamik piareersarsimagamikku qilanaareqaat.

2.

Atuarunnaartut unnukkut festilermata Kristiaat misigivog ilaarusuppallaarani ilaalerluni. Atuaqataasali kaammattornikummassuk aammalumi akileeqataanikuulluni ilaavoq. Akissarsiami ilaanit qarlitaaani ilullitaanilu kanngugingajakkaluarlugit ativai, naak atisanik nutaanik atisinissani ornigivallaanngikkaluarlugu. Kristiaat atuaqatimi ilaanut naleqqiulluni atisartaakulasuunngilaq, taamaammat atisartaarsimagaaq atuaqataasa malugipallattarpaat, aammalu ilaasa uparuartupallattarlugu. Kristiaap uparuartuisut soqutiginnigitsuusaartarpai, naak qamuuna nuannarineq ajoraluarlugit. Maasi atisartaarajuttuuvog, inuusuttuaqqanoortut nutaat tamarluinnangajaasa pisiarisarlugit. Angajoqqaavisa akiliuttuurtarpaat, Maasimi nammineq suliffeqanngilaq, aammalu tikkuakkani suut tamaasa pisarunarlugit. Kristiaap isumaani Maasi angajoqqaaminit nukatsitaavoq, imminni attuineq ajortoq, utaqqiinnartutullu pisisilersortartoq. Kristiaat allatut ajornartumik angerlarsimaffimmini ikiuuttuartaartaarpoq, taamaasiunngikkuni angerlarsimaffiat nuannernaviannngimmat.

Atuaqatigiit festerfissaminnut isaagamik ilai siuleqqiuserneerikuusimapput, tassa putummataarlutik aggerput. Qujanartumilli ilinniartitsisumik angajoqqaanillu nakkutilliisoqaramik unnuk nuannersumik ingerlavoq. Ukiuni taakkunani meeqqat atuarfianni misigisartakkatik quianarsinnaasut eqqaallattarlugit nerripput illartarniarlutillu. Ilinniartitsisuata atuaqatigiit arlallit ukiuni arlalissuarni atuartarismasani eqqaamasalikkersaarfigigamigit assut illartarput, ilaatigut makku eqqartoramigit: Maasi miki-gallarami oqaluukkuminaattarsimaneranik kisimilu oqalukkumasartuuneranik eqqaamasarfigigamiuk, aammalu oqaatsinik taggerluisarsimaneranik issuaallattaarami atuaqatigiit qitutsisingajappai. Nukappiaqqat ilaasa aamma paasarsimanagerat niarsiartaminnillu sanngiitsunik qinngasaarisarsimanagerat eqqartorpai, nuannaartutigaluguli sanngiissorisani maanna sanngisuunngorsimammata; allaat namminneq isummaminik anitsisalersimammata. Taakkualugooq akornanniippoq Kristiaat, nipaarluk atuagarsornikkulli piginnaasalittut mikineraniilli eqqaamasani. Minnerunngitsumik atuaqatigiit akornanni maluginiannngikkaanni malunngitsusuusaartarnera eqqaamavaa, aammali atuaqatigiit akornanni – naak atugarissaarpallaanngikkaluartoq – akuerisimammassuk atuaqatigiit qutsavigai siunissamilu ussarnartunut mianersortaqqullugit qinnuvigalugit.

Festerneq taamaatimmat atuaqatigiit ilagisartagarinerusatik ilagalugit arlaannut nangikkaapput. Kristiaap atuaqanni imminut assingusoq Aputsiaq ilagalugu illoqarfiup iluani aneerusaalerput. Akunerit marluk missaani aneereerlutik atuaqatitik putummattut allamullu ingerlaqqinniartut ilaserinnimmata ilagaat. Kristiaat Aputsiarlu immannguaannaq imernikuugamik atuaqatitik putumavallaartut quiagalugit qiviallaavaat, tassa ulluinnarni pissuserinngisaminik pisisulersimammata allagiga-

mikkitt. Niviarsiaqqat assuartut kiinnatik qalipassimagaat, sanipoorlutilli ingerlasut tulluussorinagit imminnut qiviallattaapput. Iluunap putumariarami ittoorunnaavissimasup Kristiaat ittuutooq eqippaa oqarfigalugulu qangalili ajuutigisalersimanagerlugu. Kristiaat kanngutsingaarami kiinaa aappillerpoq, taamatummi oqarfigitinnissani ilimagisimanninnamiuk. Aputsiap Iluunap oqaasii tusaagamigit Kristiaat nigortilaarlugu oqarfigaa Iluunap oqaasii upperinerai, tassami Iluuna putumammatt! Kristiaat nalornileriarami Iluuna oqarfigaa nammineq angerlartariaqalerluni, ullaakkut sulisussaanini unnerlugu. Iluunap uteriisaarfigigaluarppaa, Kristiaalli Iluuna ittooraa. Taamaariamat Iluunap Aputsiaq festeriaqati-serigaa, Aputsialli aamma itigartippaa. Aputsiap malugisinnaavaa Iluunap Kristiaat nuannarinerugaa, tassami Iluunap Kristiaammatt qiviallattaarnera malugisinnaagamiuk. Uku nukappissat piuminaamma-ta niviarsissat festerfissaminnut ingerlaqqiinnarput, Kristiaap Aputsiallu aneernertik nangeqqikkaat.

Suli pisuttuarujoortillutik Maasikkutt assutt putummataarlutik nipitusaartut naapippaat. Imminnut naapileramik Maasip Kristiaat pilerpaa: Sooruna illit taamak angajoqqaalutsigalutit nersornaatisutit? Maasip ingerlaqataasa Maasi oqarfigaat “Kristiaat saperpat taamak oqaluunnagu!” Maasi kanngutseriarami Kristiaat Aputsiarlu imminnut qaaquai, angajoqqaavisagooq festerniarmat akuerigamikku imminnut nangikkiarsinnaasut. Taakku niviarsiaqqanik ittoornartunik ilaqanngierarmata Kristiaakkutt qaaqqusisut ilagaat. Unnuaagaluortoq sila qaamavoq aammalu imatut nillerani. Aqputaani Maasikkutt nipitusaarlutik naapitaminnik uparuaallattaapput nikassaarpaluttumik nipeqarlutik, tamannalu Kristiaap nuannarinnikkaluarppaa. Nalunngilaami aanakkumi oqaluuttaraanni inoqatigut ajunngitsumik iliorfigisassagigut, soorlu nammineq inoqammit aamma taamak pineqarusuttartugut.

Maasikkunnutt apuukkamik nukappissat nipaarsaakannerlutik Maasip inaanukarput. Maasip inaa assutt nuannerpoq, natermi guitari ippoq, aammalu nipilersuutai pitsaarpasittuullutik. Inaa anngajaa-jummat siniffiup saniatigut nerriveeraqarpoq issiavissuaqarlunilu. Maasip iseqatini ice-nik baajanillu tunivai, oqarluni imerniaritsi suli peqarpoq. Tassani issiaruttorlutik Maasip mobilia sianerpoq, sunaaffa Iluunakkutt aggerusullutik aperisut. Maasip akuerimmagit sivitsunngitsoq niviaaluit pingasut iserput. Iseramik oqaluttuarput aqputaani ikiaroonartumik tuniniaaffigitissimallutik, akialu agguariaramikku pisiareriaramikku kukutserusullutik. Maasip ingerlaannaq akuerai pujortaallu toqqortani saqqummerlugu. Tassani pujortagassartik piareersalerpaat. Piareeramikku kikkutt millussissanersut apereqqarput, amerlanerit piumasut Kristiaat Aputsiarlu piumanninnerarmata sunnernerlugit aallartipputt oqalulerlutillu: Nuannersorujussuuvooq qaa millussiniaritsi, aamma makkunangga – icet baajallu tikkuarlugit – iluarnervooq, aqagutaarnanngilaq niaqorlunnaranilu! Kristiaakkutt kimigiiserfigineqaramik isumaqatigiipputt uppersiniarlugu millusseqataaniarlutik. Kristiaakkutt aatsaat misilittussaavaat, Maasikkulli ukiorli akuttunngitsumik misilerartareersimallugu.

Pujortaatip kaajallakkiartornera ilutigalugu Kristiaat imminut ajorilerluni piumajunnaaraluarpoq, nalertikkamili allatutt ajornartumik millussiinnarpoq, isersimasummi tamarmik millussereermata. Ataatsimoorlutik nipaammersoriarlutik oqallisilerput, allaat Kristiaat imminut eqqartujuitsoq meeraanerminitt atukkani nuanninngitsutt eqqartorlugit aallartillugit: Angajoqqaani imerpallaaleraangata qatanngutini ilagalugit aanakkuminutt tukkujartortarnerminnik, imminni nerisassaaruttarnerminnik, ataataatalu anaanaat unataleraangagu nammineq akornannutt pilluni unitsitsiniaasarnerminnik misigisarsimasani aatsaat atuaqatiminutt oqaluttuarilerlugit. Atuaqataasa – ingammik Iluunap – Kristiaap oqaluttuai tusarnaarpai. Iluunap Kristiaap tuiisigutt eqimmagu Kristiaat qissasiitigaluni peroriartornermini atukkani oqaluttuarisimannngisaannakkani oqaluttuarigamigit qullilivoq. Atuaqataasa aatsaat taamak iliormatt assutt tupigusuutigaat, allanillu nuannernerusunik eqqartuiniakujulerlutik. Isersimasutt atugarissaarnerusutt imertaleqqaarnertik ikiaroonartumillu usseeqqaarnertik eqqartorpaat, allaat angerlaraangamik angajoqqaatik salloqittaamasarsimanagerinik illartarlutik oqaluttuaralugit. Ikiarooqqaaraminngooq aqaguani atuartussaagaluarlutik atuannngitsoorsimapputt, angajoqqaaminnutt napparsimanagerarlutik oqaluttuararlutik.

Tamakkuninnga oqaluttualeriarmata Kristiaap suli tamakku misigisimanngeriaramigit aatanilu aavartarneritt oqaluttuarilerppaa. Aatami umiatsiaaraa atorlugu ukiaanerani atuarfimmit akuerisaalluni aatanilu sapaatip-akunnera ataaseq aavartarneritt eqqartorppaa. Eqqaamasaanutt ilaavoq aatami tututt toqungajalersutt nangitsittarmagit, assullu taamaalioraangat nammineq nuannaartarnerminnik ilani oqaluttuullugit. Kristiaap oqaluttuaraa tikikkaangamik tututt ilaat angajoqqaami pissait imminnutt majuukkaangamigit angajoqqaani assutt nuannaartartutt, taamaalioraangamilu aatsaat aningaasan-

nguamik tunisittarnini oqaluttuarlugit. Aatanilu nammattarsimanitik nuannersunngorlugit ilanngullugit oqaluttuarai, minnerunngitsumillu tupermiileraangamik aatami oqaluttuarisartagai assigiinngitsut nuannaralugittaaq ilannguppai. Tusarnaartut iluamik Kristiaap qanoq inuuneqarsimanera nalugamikku usoruppasillutik isigisarpaat, aammami namminneq tamakku misigerusuttaraluarlugit oqaluttuarmata. Namminnerooq angajoqqaavi tuniniaavimmit pisiinnartarput, naak ilaatigut umiatsiaqaraluarlutik. Kristiaap oqaluttuaraattaaq aatakkuni toqummata ataataata aatami umiatsiaaraa akikitsunnguannorlugit tunisimagaa, akiilu imiinnangajallugit pisimagai! Namminerooq ajuallakkami, nalunnginnamiuk aatami umiatsiaqqani qanoq paarilluartigalugulu nuannarisimatigigaa. Aatani toqummat angalaassaarsimavoq.

Nivarsiaqqat isersimasut allanit aamma eqqartuipput, Kristiaallu malugaa Iluunap assut isigisaqataaraani. Kristiaat angerlarnialermat torsuusamat Iluunap annivigaa. Iluuna oqarpoq Iluuna Kristiaamut qanitsikkusukkaluarluni. Kristiaap itigartinnissaa sapilerlugu akueriinnarpaa, anillutillu.

3.

Iluunakkut illuat Maasikkut illuannit ungasiarmat aqquataani imminnut oqaluttuarillattaapput. Iluuna oqaluttuarpoq nammineq aqqalussanilu meerarsiaallutik, ukiorlu kingulleq aatsaat angajoqqaarsiaminnut nuussimallutik. Illoqarfimmi allami angajoqqaavi najugaqarput, taakkuli iluamik attavigineq ajornerarpai, imertuugamik aammalu oqarasuaateqaratik. Iluuna oqaluttuarpoq allaat inuissioraangamik ilaatigut tutsiunneq ajornerinik, namminerlu ingammik aqqalussani eqqarsaatigalugu pakatsisarsimanerminik. Aasamiluunniit imminnut takuneq ajorput, tassa inunnik isumaginnittoqarfiup isumagisaanik angajoqqaatik najoqqusaanngilaat. Iluunap nammineq ilaatigut angajoqqaani maqaasisarnerarpai, ingammik nalliuttut nalaanni, naak nalunngikkaluarlugu aasit imiinnangajassasut. Maanna angajoqqaarsiani nuannarinerarpai, ilaatigulli qinngarisarnerarpai naalackersuivallaaqimmata. Siusisukkut angerlaqusaasarnini aammalu illup iluani suliasarpassuani ingasagisarnerarpai. Sapaatipakunneranut ataasiarluni aningaasanik kaasarfimmiussaminik tunisittarnerarpoq, taakkuli aamma ikigalugit unnerlugit. Iluunap aamma ilannguppaa aqqalussami anaanani maqaasillugu unnukkut innaraangami qiasarnera. Aallaqqaammut nalligingaaramiuk qiaqatigisarnerarpaa, aqaguanili aqqalussani atukkaminik oqaluttuutileraangamiuk soorlu qiimmaamisartoq, aammalu neriorsorsimallugu qaquguluunniit aqqalussani qimannaviarnagu. Iluunap aqqalussi mikineraniilli paarisuugamiuk asaqa, aammalu aqqaluaata aleqani peqanngilaaraangat ajorisutut ittarlugu.

Kristiaap Iluunap oqaluttuaanut assingusumik peroriartornikuugami imminnut arriitsumik pisorsaajutigalutik oqaluttuutilerput. Iluunap oqaluttuaasa ilai ilisareqai, aammalu Iluuna misigissutsitigut nakuunerarlugu. Iluunap akivaa piffissap ilaani nakuuallaarneq ajorluni, allaat oqarluni allatut ajornartumik atuarfimmi oqaloqatiginnittartumit oqaloqatigineqartarluni. Iluunap oqaluttuaraattaaq piffissap ilaani assut naalanngikkusunneq atugarisarlugu, soorlugooq kinaassuseqarpiarani ujaarlerluni. Taamaasigaangami imerniakujunneq ikiaroorniakujunnerlu atugariniarsarilertarpai, ingammik inuusoqatiminik sunnarniarneqaraangami naaggaarneq nalulersarlugu.

Nipaammersoriarlutik Iluunap Kristiaat oqarfigaa nammineq malugisinnaagamiuk Kristiaat immi-nermisulli atugaqarsimasoq, taamaammat ilisarisimalerusullugu aalajangersimalluni. Iluunap nalunnginnerarpaa imaasiallaannaq Kristiaat qanillinaviarnagu, tassa Kristiaat ittuutuujuvoq, aammalu immi- nut nittarsaattuunngitsaq. Aasit nipaqqaratik ingerlallutik Kristiaat eqqarsalerpoq sooq nammineq Iluunap soqutigigaani taamalu Iluuna inuuserik nukappiaqqanillu malersorneqartartuusooq immi-nermi- nut soqutiginnimmat tulluussorinngilaa! Kristiaammi immi- nut eqqarsaatigivoq nukappiaalluni nipaarluk, atisarissaanngitsaq aammalu imatut malugitinneq ajortoq; immi- nut paarisooq il.il.

Oqalorujooriarlutik Iluunakkut najugaata eqqaanut piinnaqaat. Oqaloqatigiinnertik nangippaat, namminnerlu inuunerminni kissaatitik iserfigalugit. Oqaloqatigeerujoorlutik nipimik tusaasaqalerput, sunaaffa Iluunap arnarsiaata Iluuna Kristiaallu iseqqugai. Ittoortunnguamik iseriarporput. Iseramik Iluunap Kristiaat arnarsiaminut ilisaritippaa. Arnarsiaa ittoornannginnerarlutik oqariarmat soorlu Kristiaat oqilisooq. Inimut appakaakkamik Iluunap arnarsiaata aperai unnuk qanoq ingerlasimansooq, Iluunalu ajunngitsuinnarnik oqaluttualerluni. Kristiaap Iluuna soorlu ilisarisimajunnaaraa, aatsaannguummat pimoorusserpasilluni najukkani allatorluinnaq eqqartormagit.

Arnarsiaata Iluuna uppererpasippaa oqarlunilu Kristiaat tukkorusukkuni tukkusinnaasoq. Kristiaat niviarsiaqqamik suli tutitaqarsimanngisaannarami aappillerluni malugaaq. Ingerlaannaq Iluunap Kristiaat oqarfigaa: Tukkuniarit! Kristiaat oqaaseqarani Iluunap assammigut tigungmani malinnaaginnarpoq. Iluuna nammineq ineqarpoq, siniffik anngajaajuvoq aammalu pequtigissaarluni. Siniffiup saanut ingittullu Iluunap arnarsiaata Iluuna qaaquaa. Sunaaffa nalunartut pillugit Iluuna usuup puuanik tuni niaraa. Iluunap usuup puua tigoriarlugu illakusuutigaluni Kristiaammut takutippaa. Kristiaat malugaaq assut aappillerluni kissaammerluni, assullu kanngutsilluni.

Iluunap inaani marluinnanngoramik Kristiaat annilaangasutut pissuseqarluni oqassarlerpoq. Nipaa-ginnarmat Iluunap aperiaa sooq taamak nipaatsiginersooq. Kristiaat ittorunnaartuusaarluni Iluuna aperiaa taanna usuup puua atussaneritsik. Iluunap akivaa, nammineq qangali nukappiaqqanik ilaqartale-reernikuulluni! Kristiaat nipaammersoriarluni Iluuna pilerpaa:

”Uanga suli niviarsiaqqamik ilaqarnikuunngilanga, qanoq iliortartulluunniit naluakka”. Iluunap qungujoriarlugu oqarfigaa:”Ilitsersuutissavakkit”. Siullermik marluullutik kigutitik salikkiartoqqaarpaat, utimullu saftimik aalleqqaarlutik. Iluunap inaanut iseramik nipilersuut nipikitsunnguannorgolugu appippaa, siniffimmullu atisatik attaasa innarlutik. Imminnut attuarujuulerput, siullermik kuniinnartaraluaramik kiisa assatik timiminnut paasiniaasutut illugit imminnut attuallattaapput. Kristiaap malugaa Iluuna misilittagaqalereersimasooq, ilaatigummi nammineq misigisarami unittoorluni. Taamaaligaangami Iluunap Kristiaat assaa aqullugu timini sugguuna attuatikkusunnerlugu ajoqersuuttarpaa. Sivitsormat attuuaatigalutik atisatik arriitsunnguamik piaruusaalerpaat, naggataatigullu atisaarutiivillutik imminnut eqitaajutigalutik kunissuuterujoorput. Aarimmi Iluunap Kristiaat aperiaa perusunnarsooq. Kristiaat nangaasunnguamik niaquinnarminik angermat Iluunap usuup puua tunniuppaa. Kristiaat siniffiup sinaanut ingeriarluni usuup puua ativaa Iluunamullu saalluni. Eqitaariarlutik ilagiillutik misiliinnaqaat! Kristiaat kinguninngua inerluni unippoq, Iluunallu eqitaarpaa asanerarlugulu. Kristiaap misigisani tupinnar-toq qasunermini eqqarsaatigaa, sanimullu Iluuna qiviallattaavaa nujai pinnguariutigalugit. Iluunap Kristiaat qanoq ilaqaqqaarnini misigineeraa aperimmagu Kristiaat aappillerluni misigaaq, akinagulu sigguisigut kuniinnarpaa. Siniffimmi eqisimaarlutik sinilersimapput, aqaguanilu ullaap-tungaani makikkamik imminnut ittooriarlutik misigaat, tassami unnuaammat nuannisarsimanertik pillugu imminnut ittoori-laalersimagamik. Makikkamik ingerlaannaq Kristiaat angerlarniarluni oqarmat imminnut kunigatilluunniit inuulluaqquinnarput, Kristiaallu aqqummini qaqugu Iluuna takoqqissanerlugu eqqarsaatigaa.

4.

Kristiaat imminnut iserami angajoqqaaviaasit putumapput! Qatanngutini nerisassaanik isumageriarlugit illup iluani torersaarusaartilluni tupigusuutigaa sooq angajoqqaami aperinngikkaani unnuaammat sumiissimanerminik. Kristiaammi unnuaammat takoreepaa Iluunap arnarsiaata qanoq Iluuna nakkutigitigigaa, namminerlu aamma angajoqqaaminik taamak iliorfigineqarusukkaluarluni. Eqqarsaatigillu-ariaramiuk paasisorilerpaa nammineq angajoqqaani ilisimasakitsuusut, perorsaanerup ilaa suli nalugaat; imminnuinnaq eqqarsaatigisut; meeqqatik qanorluunniit inuuneqassagaluarpata soqutigisaqanngitsutut inuunillit. Namminermi imminut isumagisuuvooq; angajoqqaavi atuarfimmut qaaqquneqaraa-ngamik aggerneq ajorput, taamaallat atuarunnaalernerup nalaani atuaqqiffissaminut qinnuteqartus-saanini pillugu atorfissaqartikkamigit pinngitsaalipjaarlugit oqaloqatiginninnermut ilagisimavai. Aammalu oqaaseqaratik tusarnaaginnartutut pissuseqarlutik akuullutik, anigamilli angajoqqaavi oqarsima-galuarput sooq atuaqqissasooq suliguni ajunnginnerugaluartoq. Kristiaat tamakku eqqarsaatigiitigalu-git assorsuaq aatani aananiluunniit uaniitileraluarpai, unnuaammammi pisimasooq pillugu sukumiineru-sumik apeqqtissaqaraluarami. Nalunngikkaluarpaa angajoqqaani saaffigisinnaallugit, kisiannili putu-mammata tamakkuninnga oqaluttuukkusunngilai.

Unnukkut inuusuttuaqqat aneersut nalunngilai, namminerlu akoorusukkaluarpoq. Unnulaaginnarli angajoqqaavi allamut nangikkiarsimmamata nammineq qatanngutini qimassinnaannginnamigit anger-larsimaannarpoq. Aarit unnuap-qeqqata missaani silami atini suaartarneqaraluttartooq tusaavaa. Anil-lakkami takuaa Maasi eqqaminnut pisimasooq, aperlunilu isersinnaasoraluni. Kristiaap akuerimmagu iserpoq oqarlunilu kukutassaateqarnerarluni. Kristiaap Maasi oqarfigaa nammineq kukutseqqinniarani uerisoornissani annilaangagigamiuk anguniakkanilu angunngitsooqinagamiuk. Maasi paatsuungasu-

tut illuni oqaluttualerpoq paasisimallugu Iluuna unnuaq ilagisimagaa. Kristiaat tupaallakkaluarluni aperaa sumit tamanna paasisimaneraa. Maasip oqaluttuuppaa klubbemi Iluuna nivarsiaqatiminut oqaluttuartoq tusaasimallugu, aammalu tupigilaarlugu klubbi matummat Jaakup eqsimaaraa takusimallugu. Kristiaat kissaammersutut misigaaq, isumaqaraluarlamimi Iluunap asanerareermani nammineq nuannarigaani. Kristiaat nikalluallakkaluarluni Maasimut oqarpoq immaqa ajunnginnerusoq aniguni angajoqqaani iseriaannaammata, uffalu Kristiaat misigissutsimigut eqqissisimajunnaartutut illuni. Qanormi Iluunap asanerassavaani – ilagereerluni – tatigalugu ilaginikuusani. Qanormitaava nammineq Iluunap eqqartorsimassavaa? Eqqarsaaterpassuit isumaani kaaveruttulersut malugaa Maasi anisimasooq, kinguninngualu angajoqqaavi putumaqalutik iserlutik. Iseriarmata nikallungaqigami innariartorpoq, sinissaarullunili Iluunap unnuammata oqaasii qanoq iliuusaalu eqqarsaatigilerlugit: Immaqa Iluuna nukappiaqqat ilagisimasani tamaasa taamatut oqaluttarpai? Sooruna ilumoorsimanngikkuni taamannak oqalussimasooq? Iluunamut oqaluttuani tusartissimasani eqqaallugit peqqissimilerpoq soq aamma taamak ammatigisimanini ajorilerlugu. Iluuna arnaq qanoq ittuusimassava? Kristiaat aalajangerpoq tulliani naapikkuniuk soqutiginningsuusaarniarlugu. Nammineq nikallornini aqunniarsaraa, isumaqarami Iluunap nammineq nikallortissanngikkaani, taamaattumik imminut aalajangerpoq naapikkuniuk soqutiginningsuusaarniarlugu. Ilumut asanninneq taamaattuaa? Kristiaap oqaatsit taakku eqqarsaatigalugit sinilersimavoq.

Aqaguani suliarlorluni Iluuna aatsaat angerlarunavissooq naapippaa. Iluunap qanilligamiuk ingerlaannaq soq ippassaq unnukkut aneersimannginnera apeqqtigaa. Kristiaap akivaa qatanngutini kisimiimmata paarisimallugit, ingerlaannarluni Iluunap oqarfigalugu assut maqaasisimanerarlugu. Kristiaap isaasigut takusinnaavaa sallusoq, taamaammata oqarfigaa naamik maqaasisimanngimmagu aatsaat angerlernerarlugu, aammalu kina ilagisimaneraa nalunnginnerarlugu. Iluuna aappillerpoq oqarlunilu ikinngutimini videorlutik sinilersoorsimalluni! Iluunap nangilluni aperivaa qaqugu takooqqissanerlutik, Kristiaalli akivaa bundgarnersortunut ilaalerami takusarnissartik assut nalorninartoqaqisooq. Kristiaammi naluaa qanoq innikkut tikittassanerluni, aammalu Iluunamut utaqqequnani. Iluuna annilaajallunili Kristiaat aperaa imminerminut soqutiginninnerusoq, Kristiaalli oqarfigaa isumaqaraluarluni nammineq Iluunap nuannarilersimagaani, kisiannili paasisani kingulliit iliuusaanut tulluarsorinagit. Iluuna aappilleqqeriarluni ingerlaniarmat Kristiaap oqarfigaa imminut paarisaaqullugu, isumaliornunilu qujanarmi angaata aperisimammagu bundgarnersortunut akissarsiarissaarluni ilaarususukkuni ilaasinnaasoq. Naak sulii angaami akuerinngikkaluaraani Iluuna oqaloqatigeriaramiuk misiginngisaminik akuersisimalluni misigaaq. Kristiaat pisorujuutugaluni eqqarsalerpoq: Imaallaammi Iluuna aasaanerani takuallaartassanngilara, aammalu uanga eqqarsaatinni inituumik inissisimanissaa kissaatiginagu, tassami aasaanerani sukkasuumik aningaasarsiorluassaguma uannut ussernasinnaasut tunulliuuttariaqarakkit. Aamma Iluunap taamak inuuneqarsimaguni ingerlaannaq puigussavaanga!

Suliffimminut iserami ingerlaannaq angaakkuminut sianerpoq tullianik aallalerpata ilaaniarluni. Akuerimmani sulisitsisuni oqarfigaa una sapaatip-akunna naappat soraarniarluni, sulisitsisuatali nuannareqigamiuk aperaa soq taamak aalajangeriataarsimanersooq. Kristiaap anguniakkaminik oqaluttuuppaa, aammalu aningaasat amerlajaartut atuariartunnginnermini katersorusullugit aalajangersimalluni. Nalunngilaami angaakkuni aalalluaraangamik assut aningaasarsiarissaartartut, atuariartorunilu aningaasat atorfissaqarteqigamigit iluatigai.

5.

Kristiaat aasap ilarujussua bundgarnersortunut ilaasarpoq, assullu akissarsiarissaarluni. Illoqarfimmut pigaangami Iluuna takuneq ajorpaa, kisiannili Maasi naapillattaartaramiuk assorsuaq oqaluttuutipallattarpaani; ingammik Iluunap qanoq inuuneqarneranik: Qitittoqaraangat angerlernerit tamaasa angummik allamik eqsimaagaqartarnerarpaa, aammalu ilaatigut qitittut kingorna angajullernit qaaqqusarsarnerarlugu, kingornatigullu putumasooq takusarnerarlugu. Putumasooq Maasip naapikkaangamiuk Kristiaat apeqqtiguarnerarpaa, aammalu taanna pisuulluni inuunera tamalikartunngorsimanerartarpaa, namminerooq Kristiaat asagaluaramiuk. Kristiaap Maasip oqaluttuaanut tupigusuppoq, tassami Iluunap inuunera eqqissiviitsutut takorlooramiuk aammalu asanninneq ilumoortoq sunaasoq nalusorigamiuk. Angummik allamik ilaqartuaruni soq aamma nammineq maqaasisassavaani? Tamakku

eqqarsaatigeruttulerlugit Maasi oqalerpoq kukutassaateqarnerarluni, aammalu ikinngutiminut kukut-siartulernerarluni ilaserigaani. Kristiaat nangaanerarluni oqarmat Maasip oqarfigaa kukutsisariaqanngi-latit ilagiinnarluta ilagisinnaavatsigut. Taamak oqariarmat sukisaarsaataa Maasi ilagaa. Kukutsiartor-fimminut iseramik Iluuna inimiittoq takuaa, assullu Kristiaat kissaammersutut misigaluni. Ingerlaannaq aninialeraluarpoq, Maasilli iseqquaa nipikitsumillu oqarfigalugu soqutiginnitsusaaginnassagaa. Kris-tiaap misigissutsini qanoq ittuunersut misilikkusukkamigit iseqataavoq, issiavissuarmullu kisimiittaris-samut ingilluni. Akimini Iluuna qungujulalluni qiviallaavoq, Kristiaallu misigaaq aappillerluni aamma assorsuaq ittoorluni.

Istersimasut kukutassaminnik piareersaasut isiginnaarpai makku eqqarsaatigiitigalugit: Illumut nam-mineq ikiaroorneq ajorami ikinnguteqarsinnaanngila? Maasimi iluamik ikinngutiginnigilaa, marluullutim-mi inooriaasiat allaaqaaq: Maasi suliffeqanngilaq, ikiaroorneq, imertarpoq aammalu angajoqqaavi-sa "asavaat", sutigut tamatigut tapersersortarlugu aammalu aningaasatigut amigaateqartinnagu. Nammineq suliffeqarpoq, imminut pilersortuuvoq, ikiaroorneq ajorpoq qaqutiginnarlu imertarluni. Taamaamat inuusooqataasa pikkunaagaat? Imminut tamakkuninnga eqqarsaammigit aperillattaa-voq, aammalu Iluuna akiminiittoq qiviallaallugu. Iluuna nuannaartuusaarpasissutut pissusilersorpoq, illartuusaarneq atugaralugu, imminut pingaartittutut nalunngisaqassusilittullu – ingammik ikiaroornar-tumut – pissusilersorluni. Oqaluttariaasiata ersersippaa pingaarniarkujuttutut nipeqarluni, aammalu nipaa avaangunartumik nipitussuseqarluni oqaluttarmat. Kristiaat eqqarsarpoq kakkammi allanngor-simammat, aasaleqqaarmat Iluuna alla takunikuusani allanngorsimavoq; soorlu inuk allarluinnaq iser-simaqatigalugu. Kristiaat kukutsiumanngimmat illaruatigalugu eqqaavaa, allaat oqarluni taavami illit nammineq pisuussaatit! Kristiaap sooq taamak oqarnera eqqarsaatigaa, soorlu ikiaroorneqataanninnga-mi sunarujussuaq arajutsisimagaa. Kristiaalli qamuuna eqqarsarpoq, uanga ikiaroorneq taassuma inuunera aqussanngilaa. Istersimasut kukutsereerlutik nipeqarpiaratik isersimaleruttortut Kristiaat ani-nialerpoq. Issiavimmit nikuittorlu Iluuna nikueqataavoq tunuaniillu Kristiaat aniartortoq malillugu. Tor-suusamut pigamik Iluunap Kristiaat eqinnialuarpaq oqarlunilu suli asanerarlugu, Kristiaalli oqarfigaa Iluunap nammineq atorfissaqartinnigikkaani, aammalu inooriaasertik allaaqimmat tamakkuninnga oqaluuttaqunani qinnuvigalugu. Iluuna aappillerpoq, namminermi nukappiaqqanit itigartinneqarneq sungiusimannigilaa, nukappiaqqammi imminerminut tunniusimasarmata Kristiaap oqaasiinut tupaallat-tutut oqaasissaaruttutullu pilluni inimit iseriartoqqiinnarpoq.

Iluuna nikalluallakkami inimit iserami nipaaqaaq, isersimaqataasalumi tamanna malugigamikku ape-raat: "Sooq taamak nipaappit? Kristiaap qanoq oqarfigamisit?" Aasit imminut soqutigeqqusaarluni Kristiaap oqaasiinik oqaluttuutilerpai. Naammassigami isersimasut ilaata oqarfigaa: "Aarit, qanoq inuu-neqartutit paasisimavaatit!" Iluuna kanngusuummerluni aninialerpoq, ilanilu oqarfigeriarlugit anilluni.

Kristiaat angerlarujoornermini atuaqatini – nivarsiaraanerusut – naapillattaavai, taakku inussiarni-saarlutik ilumoorpasillutik ilassiorartup, tamannalu qamuuna Kristiaap qujamasuutigeqaa. Ingerlaru-joortilluni tunuminit atuaqatimi Aviap tikimmani imminnut ilassioriarlutik ingerlaqatigiilerput. Atuaqa-tigiissimanertik maannakkullu sulerisarnertik eqqartorujoorlugu pisorusaalerput. Aviakkut illuat Kris-tiaakkut illuannit ungasinngimmat apuunnissami tungaanut ingerlaqatigiipput. Aviakkut illuata eqqaa-nut pigamik Aviap Kristiaat aperaa tiitoriarorusunnginnersoq. Kristiaat akuersivoq Aviarlu iseqatigalu-gu. Aviap inaani tiitoqatigiipput oqaloqatigiitigalutik. Aviap angajoqqaavi innarnialeramik inuusuit sinilluaqqaat pigaarpallaannginnissaannillu innersuullugit. Inimi kisimiileramik oqaloqatigiinnertik nangippaat; meeraanertik, angajoqqaatik, soqutigisatik, siunissamilu kissaatitik. Kristiaap Aviap inoo-riaasia Iluunap inooriaasianit allaaneroqisoq paasivaa: Aviaq meeratuaavoq, angajoqqaaminik asane-qartoq, tapersersugaq, aammalu tatigisaasoq. Tavattuunngimmat Kristiaap Aviaq kinaanersoq ilikka-rusullugu aalajangerpoq. Aviap oqaluttuaraa ukiaru Sisimiuunut teknikkikkut ilinniarnertuunngorniarfim-mi atualersussaanini, assullu aappaatigooqartikkini. Angajoqqaani suli qimakkusussimannigikkaluar-pai, ilinniartitsisumili kaammattormani tamanna akueriinnarsimallugu. Angajoqqaavisa aamma taper-sersorpaat, kisianni Aviap atuarfimmi angusarissaarpallaannginnini eqqarsaatigalugu atuariartornis-sani annilaangagikujunnerarpaq. Angajoqqaavisi ilinniartitsisullu pisimavaat, atuagarsornikkut siuari-artornera malunnarmat atualeqqullugu. Kristiaap tuppallersarpaq annilaangassanngitssoq, tassami paasisani naapertorlugit suliassiissutit suliarisaraanni inornarsorisaq anguneqartarnerarlugu. Aviap

ilanngullugu kigutit nakorsaanut atuarusunnini kissaatigalugu eqqaammagu Kristiaap oqarfigaa, nalornissuteqassappat nammineq ikiuuttarsinnaalluni. Aviaq tuallattutut pissuseqalermat Kristiaat angerlarnialerpoq. Imminnut sinilluaqqoriarlutik animmat Aviaq soorlu asannilersimasutut misigaluni ullorsiuatimimi unnuk manna oqaloqatigiinnertik allaaseraa.

Kristiaap aqqummimi naammattuuleriallarai lluunakkut niviarsiararlu alla oqqatinnguurtut, allaat imminnut tigusalrutik. Nipaasigut paasisoraa angutilernguttut, tassalu paasillugu Maasi pigaat. Iluuna assut nipituvoq, aappilu nujaasigut nujaartortarniarlugu Maasi nammineq piginerarlugu suaartartarniarluni. Kristiaat lluunamut asannilersimagaluurtup takusani kanngugalugit qanillinaveersaarlugit sanioqquppai, ungasianiilli suli imminnut oqqannerat tusaasinnaallugu. Inuit sanioqquttartut ilaat unitarput pissangarpasillutillu isiginnaalersarlutik, ilaallu kinguneqanngitsumik inerterisarniarlutik.

Iluunap Kristiaat takusimallugu suaartaraluarpa, Kristiaalli tusaanngitsuusaarpa, ataguaa imminnut soqutigeqquusaaginnassamat.

6.

Aqaguani ullaaralaaq Kristiaakkut amooriarlutik aallarput. Ippassaammat pisimasut angaaminut oqaluttuarimmagit angaavata makkuninnga eqqarsaatissippaa: Iluuna uppereqqunagu eqqissisimannngitsuummat, aammalu aapparileraluaruniuk Kristiaat tujormiinnassasoq unnerlugu. Ikinngutitut kammalaatitulluunniit isigiinnarnissaa Kristiaap aalajangiuppaa. Aviarli eqqartulermagu angaavata oqarfigaa, taanna ilippanarnerummat ilisarimallualernissaanut sulissuteqarpat pitsaanerutillugu, aammalu Kristiaat pakatsinnginnerussasoq ilisimatillugu. Kristiaap angaami oqaasi tusarnaarlurpai, angaavami misilittagaqartuuvog imminullu ilisimalluurtuulluni. Imminut ilisimalluurtuunera makkuninnga tunngaveqarsoraa: Angaava imminermisulli soqutigineqarpallaarani peroriartornikuuvog, aammalu inuusuttuaraallunili aalajangernikuusimalluni nammineq allatorluinnaq inuuneqarusulluni: Imminut pilersorusussimavog, ikiortissaq ikiuutillu utaqqinagit, imminut tatigaluni, sianissutsinilu atorlugu anguniakkani anguniartarsimallugit angusarsimallugillumi. Kristiaap angaami oqaluttuai nuannaartarlugit qaratsaminut immiussorpai, aamma nammineq inuunermini taamatut inuuneqarusunnini anguniarniassallugu aalajangerluni. Inuusogatini sunniiniartartut itigartittuarunigit qularinngilaa inuunini pitsaasumik ingerlajumaartoq, aammalu eqqarsaammigut Aviaq imminut tulluarsorilerlugu.

Saarullinnik ammareritugalutik inuunermini atorumaakkani eqqarsaatigai, nillerpallattoqarmalli itertinneqartutut ilivog: Aquttarfimmiit umiatsiap naalagaata Kristiaat qaaquaa. Isermat qanoq-una oqalersog: "Ilaquttanni ajortumik pisoqarsimammat illoqarfimmut utertariaqarpugut!" Kristiaat anni-larnermik allat eqqaanngilai qatanngutini. Allanik paasisaqarani amooqataasa ilaata umiatsiaaqqamik illoqarfiliaappaa. Angaavata tuppallersarpa suna pineqartoq nalunarmat ernumavallaqqunagu. Angaava amooqataasunut ittuugami umiatsiamiiginnarpoq. Illoqarfimmut aqputaa sivisunaaleralual-larlugulu kiisami tikipput, Kristiaallu misigaaq soorlu oqimaalluni. Tusagassani sunaasoq nalulluinnaramiuk taxarluni imminnukapallappog. Illumik qaniliartornerani qatanngutini eqqaallattaavai. Imminnut iserami inoqanngilaq, allagartannguarli nerriviusap qaanut ilineqarsimasog atualerpaa: "Kristiaat, anaanat aanaartoorami napparsimmavimmiippugut". Atisani taarsipallariarlugit napparsimmavimmut ingerlavog. Iserami ineeqqat ilaata silataani ilaquttani naapippai. Qatanngutai qiannipput, angutaali ersinngilaq, sunaaffa ineeqqamiittoq. Qatanngutini eqippai, qatanngutaalu qiaqqilerlutik. Ilaqutaasa ilaasa oqaluttuuppaat anaanaa sulitilluni inuunerlersimasog, taamaasilluni aanaartoorluni. Kingorna ineeqqamiit nakorsat niviarsissallu animmata ilaqutaasut oqarfigineqarput tuavioernerpaamik Nuumm-ut aallarunneqassasoq, aammalu uiusog ilaasinnaasoq.

Kristiaat angajoqqaani Nuumm-ut aallarmata qatanngutini paarilerpai. Aalisaqatini kalerrippai allatut ajornartumik angajoqqaami aallaqqanerini qatanngutini paarisariaqaramigit aalisarunnaartariaqarluni. Taamaariarmat angaavata nuliata oqarfigaa nammineq meeqqat imminniitissinnaallugit, Kristiaat Sisi-miunut atuariartornissaminut katersiniassamat. Tassami Kristiaat sapaatip-akunneri pingasut qaangiuppata atuariartortussaavog, aammali suli nalullugu anaanani qanoq innersog. Kristiaap qatanngutini angaakkuminut nooriarmata aalisariarluni aallaqqippog, kisiannili qamuuna annilaanngatigaa anaanani qanoq issanersog, aammalu arni ajuissappat nammineq qanoq inissisimajumaarnini nalor-nillugu.

Aalisarnermini nalunaarfigitippoq qujanartumik arnaa ajunngitsoq, aammalu ajorani angerlaru-
maartooq. Kristiaat annakuummerneramik nuannaajallalluni tulliani illoqarfimmut tikikkami atuaqatini
Aputsiaq qaaqquaa. Kristiaammi angajoqqaavi suli tikinngillat, qatanngutaalu suli angaakkuminiillutik.
Illumi kisimiikkami Aputsiaq oqarfigaa aamma allanik nalunngisaminik qaaqquisinnaasooq, Kristiaam-
mi aningaasaateqarluarpoq imigassallu nammineq akilerumallugit. Angaami nulia aperaa imigassanik
pitsissinnaasoraluni, taassumalu pitsissinnaallugu akueraa, mianersoqqulluguli.

Tallimanggornermi unnukkut Kristiaat illulereersooq isertussat isaalerput. Sunaaffa aamma Aput-
siaq, Aviaq Iluunalu qaaqqusimagai. Kristiaammi nammineq taamaallaat Aputsiaq qaaqquunikuuua.

Kristiaat ittuulaaraluarluni imeqatissani oqaloqatigerujoorpai, naak ilaatigut Iluuna oqaluleraangat
tusarniigikujuttaraluarlugu. Unnuup ingerlanerani Iluuna aperaaq tamaani kukutsisinnaasoraluni.
Kristiaalli itigartimmagu isumaluttukasinngormat Kristiaap oqarfigaa pitsaanerusoq aniinnapat. Iluuna
oqalualuutigaluni anivoq, taavalu Aviaq pingatsiullugu imerujuulerlutik.

Quianartukujunnik eqqaamasalikkersaarujoorput, akornatigullu Kristiaap igaavinik tamussillattaar-
lutik. Nipilersuut nuannarisartik appikkaangat pingasukasiullutik qitilersarput, aammalu illumi kisimiik-
kamik nipilersuut piomalleraangamik nippattarniarlugu. Nuannisaruttorlutik matu ammarpallammat
isileriallartut Iluuna, putummaq sussaananani Maasilu ikiaruumut sussaananani. Iluuna assut nipitusaarpoq
aammalu Aviamut akerliuniakujuttutut pissuseqalersimalluni. Maasip inerteraani Aviap akiinnarpaa:
"Uanga Iluunap uannut taamaasiornera akisussaaffinngilara, Iluunalli paasiinnassavaa uanga ajortu-
mik isumaqarfiginngikkiga. Uagut Kristiaallu nuannariilernikuuvugut, illit soqutigiunnaarsimagakku".
Aviaq taamak oqarmat Iluunap suangalluni oqarfigaa: "Soqutigiunnaangilara, uangaana soqutiger-
pasinngimmanga taamatut iliortartunga malugeqqusaarlunga". Maasip tamanna tusariamiuk, aam-
malu malugalugu Iluuna kamakkiartuinnartoq silamut aneqatiserivaa. Silamut anigamik Maasip Iluuna
kukutseqatigaa, illumullu iseramik Iluuna issiavissuarmut ingikkami qujanartumik sinilerluni. Soorluli
Maasip nalunngikkaa Iluuna kukutsiguni sinilerumaartooq. Iluuna sinilermat sisamaallutik festerujuuler-
put, aammalu nammineq imminnut qanoq isiginertik eqqartulerlugu.

7.

Kristiaap angajoqqaavi sapaatip-akunnera qaangiummat Nuummiit tikipput. Qujanartumik arnaa
annertunerusmik ajoqutissarsisimanngilaq, sivisuumilli angerlarsimaannartussaasooq paasitinneqarlutik.
Kristiaap qatanngutai imminnut uterput, ilaqutariilli inooriaasiat allanngorpoq: Arnaa imissaarpoq,
angutaallu qaqutiginnaq imertalerluni. Kristiaap malugaa arni qanillinerullugu, sunik tamanik oqalo-
qatigisinnaangorlugu. Ullut arlaqanngitsut qaangiuppata Sisimiunut atuariatortussaammat arnaata
oqaloqatigillattaavaa. Kristiaap anaanami allanngornera ippigigaluarlugu assut iluarisimaarpaa. Eqqar-
saammimi makku pigilerpai: Imaallaat atuarninni qatanngutikka isumaalugisassanngilakka, angajoq-
qaakkami ilorraap tungaanut ingerlapput, naak nappaateqalerneq aqqaagaaluartooq.

Ulloq kingulleq ilaqutariinnguit Kristiaat inuulluaqquniarlugu nereqatigiipput. Aatsaavissuaq anga-
joqqaaminit soqutigineqartutut misigitinneqarpoq; nerisassat iluusaakkat, oqaatsillu imartuut aninne-
qarlutik Kristiaap "nukittorsaatissai". Kristiaat isumaliorpoq: Arraa, isumaqarlunga angajoqqaamma
soqutiginngikkaannga, sunaaffaana suninnguakka tamaasa malinnaaffigisimagaat. Isumaqaraluarama
imerajungaaramik meeqqaminnik soqutigisaqanngitsut, sunaaffa asannittuusut aatsaat takulerikka.

Aqaguani Kristiaap ilaqtutani ilagalugit aallariartorpoq. Nammineq angajoqqaamilu inuulluaqqusi-
nissaat qanoq issanersoq pissangagaa: Tassami angajoqqaavi siornatigut eqitaarisuunngillat. Immin-
nut inuulluaqqugamik eqitaarput, allaat arnaa qullilivoq, aammalu angutaata ingerlalluarnissaanik
kissaallugu. Angutaata allakkap puua tunniuppaa oqarluni: Ulluni ajornerni una atorumaarpat. Qatan-
ngutini inuulluaqqoreeramigit ikiartorpoq. Timmisartumut ikigami Aviap eqqaanut ingipooq, Aviarlu
qullilimmat eqillugu. Aviaq saammaamimmat angumminik allakkap puua pisani ammarpaa. Iluani
takuleriallaraa 1000 kruuni! Kristiaat qungujuutigaluni Aviamut takutippaa, Aviallu Kristiaat oqarfigaa:
Angajoqqaavit asanninnerannut qulartarnak, tassa taakku asanninnermik ilumoortumik pillit.

Aviap oqaasii ilumuungaarmata Kristiaat malugaaq qullililluni, igalaakkullu ilani aalateriffigalugit.

Sivisunngitsumik timmereerlutik Sisimiunut tikikkamik atuarfimmitt aaneqarput. Inissaminnut inger-
lanneqareerlutik katerisimaartarfiliaanneqarput. Iseramik takuaat inuusuttorpassuit allat aamma atuar-

tussat issaareersimasut. Kristiaat Aviarlu ittuulaaraluarlutik inissaminnut ingikkiartorput. Ingikkamik assatik imminnut paarlappaat, soorlulusooq imminnut nukittorsarniarlutik. Kristiaat eqqarsaammigut isumaliorpoq; immaqa inuunermini piffissami aggersumi nuannernersassaa atulerlugu. Ilaatigummi nalunngilaa Aviap asagaani, aammalu qularinagu asanninnerneq taanna ilumoortuusoq toqqissisimantartuusorlu. Sanimut qungujulluni qiviarami Aviap qungujummik akivaa. Tassalu inuuneq allarlunnaq nutaanik nassatalik marluullutik atulerlugu.

Suliassaq 1

Apeqqutit akikkit

1. Nukappiaraq oqaluttuami qanoq ateqarpa?

2. Qassit missaanni ukioqarpa?

3. Kristiaat atuarfimmit suneqarpa?

4. Kina usoruppa?

5. Kristiaat qassinik qatannguteqarpa?

6. Kristiaap angajoqqaavi qanoq ittuuppat?

7. Kristiaat ilaannikkut kikkunni najugaqartarpa?

8. Kristiaat kina ilagalugu piniartarpa?

9. Kikkunuku bingoriartartut?

10. Kristiaap atisai qanoq ittuuppat?

11. Kristiaat atuareeraangami sumi sulisarpa?

12. Kristiaat tuluttoornermut qanoq ippa?

13. Kristiaat sunngorusuppa?

14. Maasip angajoqqaavi qanoq ittuuppat?

15. Kristiaap kammaginerpaasa qanoq ateqarpa?

16. Aputsiaq kina ilagalugu illoqarfiliarpa?

17. Kristiaat Aputsiarlu qanoq sivisutigisumik illoqarfimmi angalaarpat?

18. Illoqarfimmi kikkut naapippaat?

19. Sumut fiisteriarpat?

20. Unnuk taanna sila qanoq ippa?

21. Kiap mobilia sianerpa?

22. Kinaana Maasimut sianertoq?

23. Nivissat qassit Maasikkunnut takkuppat?

24. Fiisternermi sutorpat?

25. Kristiaat sooq qialerpa?

26. Kristiaap meeraanini oqaluttuarimmagu kiap tusarnaarpaa?

27. Aataap umiatsiaa suneqarpa?

28. Iluuna Kristiaallu sumukarpat?

29. Iluunap angajoqqaavi sumi najugaqarpat?

30. Iluuna kikkunni najugaqarpa?

31. Iluunap anaanarsiaata Iluuna sumik tunivaa?

32. Atoqatigiileramik Kristiaat qanoq oqarpa?

33. Atoqatigeereeramik Iluunap Kristiaat qanoq oqarfigivaa?

34. Kristiaat Iluunamit angerlarmat angajoqqaavi qanoq ippat?

35. Aqaguani Maasi Iluuna pillugu qanoq oqarpa?

36. Kristiaap tusaramiuk Iluuna allamik ilaqarsimasoq qanoq ippa?

37. Kinaana bundgarnersorsinnaasumik umiatsiaqartoq?

38. Aasakkut Kristiaat sulerissava?

39. Aalisakkat sorliit aalisarpaat?

40. Sooruna Kristiaap aningaasat atorfissaqartikkai?

41. Kristiaap angaava qanoq ippa?

42. Kristiaap Iluuna naapikkamiuk qanoq ippa?

43. Bundgarnersortillutik Kristiaat angerlaqquneqarpoq, sooq?

44. Aviaq kinaava?

45. Aviaq qanoq ittuaa?

46. Kristiaap anaanaa qanoq ippa?

47. Kristiaap anaanaa napparsimmavimmut unimmat qatanngutai sumi najugaqarpat?

48. Napparsimmavik sumiippa?

49. Kristiaap angajoqqaavi aallarmata kikkut fiisterpat?

50. Maasi Iluunalu susunuku?

51. Kristiaap angajoqqaavi qanoq sivistigisumik Nuummiippat?

52. Kristiaat Aviarlu sumut aallarpat?

53. Kristiaat aallalerami sumik tunisippa?

54. Aviaq timmisartumi qanoq ippa?

55. Kristiaat siunissani pillugu qanoq eqqarsarpa?

Suliassaq 2

Apeqqutit akikkit

1. Kristiaat ilisaritiguk

2. Iluunap pissusaa isummerfigiuk

3. Kristiaap angajoqqaavi oqaluttuarikkit

4. Maasi ilisaritiguk

5. Maasip angajoqqaavi oqaluttuarikkit

6. Kristiaap nersornaaserneqarnera oqaluttuariuk

7. Ikiaroorneq oqaluttuami oqaluttuariuk

8. Kristiaap qatanngutiminut atanera oqaluttuariuk

9. Iluunap anaanarsiaa isummerfigiuk

10. Kristiaap angaa oqaluttuariuk

11. Kristiaap Aviallu ikinngutigiinnerat isummerfigiuk

12. Kristiaap Maasillu ikinngutigiinnerat nalileruk

Suliassaq 3

1. Sammisaaq (*tema*)

2. Allatap suussusaa (*genre*)

3. Eqikkaaneq imaqarniliorneq (*resumé referat*)

4. Avatangiisit (*miljø*)

5. Oqariutuutaa (*budskab*)

6. Sannaa (*komposition*)

7. Piffissaq (*tid*)

8. Oqaatsit atornerarneri (*sprogbrug*)

9. Assiliangortitsineq (*billedsprog*)

10. Naleqqiussineq (*perspektivering*)

11. Innuttaasut (*persongalleri*)

12. Innuttaasuni pingaarneq (*hovedperson*)

13. Inuttat pingaannginnerit ilaat (*bipersoner*)

14. Nassitsisoq (*afsender*)

15. Tigusisoq (*modtager*)

16. Oqaluttuortoq (*fortæller*)

17. Attuumassuteqarneq (*relevans*)

18. Atuakkiortoq (*forfatter*)

19. Nalerassat (*stikord*)

Oversættelse af Suliassaq 1

1. Hvad hedder drengen i historien?
2. Ca. hvor gammel er han?
3. Hvad bliver Kristiaat af skolen?
4. Hvem er misundelig?
5. Hvor mange søskende har Kristiaat?
6. Hvordan er Kristiaats forældre?
7. Hvem bor Kristiaat engang imellem hos?
8. Hvem tager Kristiaat på fangst med?
9. Hvem plejer at gå til bingo?
10. Hvordan er Kristiaats tøj?
11. Hvor arbejder Kristiaat efter skoletid?
12. Hvordan er Kristiaat til engelsk?
13. Hvad vil Kristiaat gerne være?
14. Hvordan er Maasis forældre?
15. Hvad hedder Kristiaats bedste ven?
16. Hvem går Aputsiaq i byen sammen med?
17. Hvor længe går Kristiaat og Aputsiaq rundt i byen?
18. Hvem møder de i byen?
19. Hvor går det til fest henne?
20. Hvordan er vejret den aften?
21. Hvis mobil ringer?
22. Hvem er det der ringer til Maasi?
23. Hvor mange unge piger dukker op hos Maasi?
24. Hvad indtager de til festen?
25. Hvorfor begynder Kristiaat at græde?
26. Hvem lytter til Kristiaat da han fortæller om sin barndom?

27. Hvad sker der med bedstefaderens båd?
28. Hvor går Iluuna og Kristiaat hen?
29. Hvor bor Iluunas forældre?
30. Hos hvem bor Iluuna?
31. Hvad giver Iluunas plejemor Iluuna?
32. Hvordan er Kristiaat da de skal i seng sammen?
33. Hvad siger Iluuna til Kristiaat efter samlejet?
34. Hvordan er Kristiaats forældre da han kommer hjem fra Iluuna?
35. Hvad siger Maasi næste dag om Iluuna?
36. Hvordan har Kristiaat det, da han hører at Iluuna har været sammen med en anden?
37. Hvem har en båd til bundgarnsfiskeri?
38. Hvad skal Kristiaat lave om sommeren?
39. Hvilke fisk fisker de?
40. Hvorfor har Kristiaat brug for penge?
41. Hvordan er Kristiaats onkel?
42. Hvordan har Kristiaat det, da han møder Iluuna (igen)?
43. Da de er ude at fiske med bundgarn, bliver Kristiaat bedt om at komme hjem, hvorfor?
44. Hvem er Aviaq?
45. Hvordan er Aviaq?
46. Hvordan har Kristiaats mor det?
47. Hvor bor Kristiaats søskende da hans mor bliver indlagt på sygehuset?
48. Hvor er sygehuset?
49. Hvem fester da Kristiaats forældre er bortrejst?
50. Hvad laver Maasi og Iluuna?
51. Hvor længe er Kristiaats forældre i Nuuk?
52. Hvorhen rejser Kristiaat og Aviaq?
53. Hvad får Kristiaat da han skal rejse?
54. Hvordan har Aviaq det i flyveren?
55. Hvad tænker Kristiaat om sin fremtid?

Ordtest

1. Nersorniarne- qarpoq	2. Peroriartorner- mini	3. Imerajuttut	4. Ikiorniartarlugit	5. Naleqqiulluni
6. Timmisartortartun- ngorniarusuppoq	7. Anguniakkani	8. Silappaarissuu- galuarpoq	9. Ileqimisaarfigaa	10. Uparuartuisut
11. Immannguaannaq	12. Assuartut	13. Ikiarooqqaara- minngooq	14. Itigartinnissaa	15. Usuup puua
16. Putummataarlutik	17. Apuukkamik	18. Qissasiitigaluni	19. Aatakkuni	20. Itigartinnissaa
21. Angajoqqaarsiani	22. Nipaarluk	23. Makikkamik	24. Oqaaseqaratik	25. Pisimasoq
26. Ikiaroomiakujun- nerlu	27. Kinguninngualu	28. Misigissutsitigut	29. Sooruna	30. Ilaalerami
31. Aningaasarsior- luassaguma	32. Angaakkunni	33. Aasap ilarujussua	34. Ingerlaannaq	35. Ittoorluni
36. Qamuuna eqqarsarpoq	37. Nikalluallakkami	38. Ernumavallaq- qunagu	39. Aanaartoorluni	40. Suangalluni
41. Eqqartulerlugu	42. Iluarisimaarpaa	43. Eqitaarput	44. Aaneqarput	45. Asanninneq

Arsaattarfiup eqqaani

Karl Kruse, *Pissanganartut, Atuakkiorfik, 1992*

Geerti qanoq iliorsimansoq Laasip tusaqqaaramiuk upperisimangikkaluarpa. Taamammi ikinngu-tigiitsigalutik sooq Geerti taamaaliussava?

Qaammatit arlaqalerput Laasip nuannarinngisaanik pisoqarsimaneraniit. Ullut tamaasa eqqarsaatigisangikkaluarlugu taamaattoq Laasip isummamini tamanna qaffatsittuarterpa. Taamaaligaangat ajortumik eqqarsateqalersarpoq - puigorniartaraluarpaalu. Utaqqilaarit, Laasi isummertarpoq.

Ullut ilaanni Laasi ikinngutini marluk - Geerti Piililu ilagalugit illuaqqap pisiniarfiup qulaatungaaniit-tup killingani tummeqqani issiapput. Inuit pisiniarfiup eqqaaniittut sissallu timaatungaani aneertut arajutsisimanngeqaat. Silageqaaq, seqinnerluni aasaammallu seqernup kissarnera malunnarluarpoq.

- Tassalu sisamangulerluni, qaa, Piili, aatat aqariartorniaruk, qanormi ippassaq oorisisoq, peqas-saaq! Laasip Piili oqarfigaa.

- Aakanna ataasitorujoorpoq, aperiartussaqaara! Piili pinaasinngilaq.

Taama oqarlunilu ilani qimappai aqqsineeqqakkullu ammukalerluni. Inuit puussianik tigummiartut naapittarpei. Sissap timaatungaani karsit angisuut Piilip tikippai, taakkualu akornanni aataa issiavoq allanik ilaqarluni. Eqqaanni baajat puukui takussaapput.

- Aataa, qinnutikka tikissimmammata 100 kruunimik tapilaannga, tiguniaraluarlugit amigartoorama. Piilip aatani pivaa.

Aataata qummut qiviarlugu qungujunngivilluni akivaa allakkerivik matoreersimanerarlugu.

- Aqagumi tigorussukkaluarakkit, Piilip akivaa.

Aataata oqaaseqarnani arriitsunnguamik aningaasivini pisoqaaq kaasarfiminiit ammuppa 50 kruunilu Piilimut isaappaa.

- Amigarpoq, 100 kruuniminguna amigartoortunga, Piilip aatami isaassaa qujarutinngivillugu tigunngilaa.

Aataata kiinaa nuannaarpassinngilaq, ajuallassimasutut isikkoqarnerulluni. 50 kruuni ileqqippaa assamminillu eqqisallutut 100 kruuni tiguaa Piilimullu oqaaseqarnani tunniullugu,

Piili qujavoq ikinngutinilu ornillugit.

- Iluatsitsivunga, aataminukartoq qungujulluni oqarpoq.

- Qassersuit?

- 1000-it! Piilip ilani akivai.

- Qaa, qassiuteqalerpugut? Naatsorsueriarta!

- Aana 100 kruuni, Piili siulliulluni akivoq.

Kammalaataat Laasi kaasarfissorami 50 kruuni takutippaa. Pingajuat Geerti 20 kruuniuteqarnerarpoq.

- Takkuummi, naatsorsueqqusisoq Laasi tulluusimaarpalulluni oqarpoq.

- Tassa katillugit 170-it, kisianni amigarput - ilaana.

Karsi qanormaa akeqarpa? Ilani aperai.

- Ataaseq 16 kruunit missaanni, taava 20-it qanoq? Kina niaqqumoorsinnaava, Piili aperaaq.

Ajunngilaq 170 kruuninut pisiniaannarta, naammaqaat, Geertip ilani pilerpai, atagumi qulit 160 kruuneqarunik, taava katillugit qulit.

- Taama ikitsigisut, Laasi akivoq.

Tummeqqani nungullarsimaqisuni issiatillutik oqartoqanngikkallarput. Angutit marluk sullisillit saneqqutilerput, tamarmik pisiniarsimallutik puussialisaarput. Saneqqutiinnalersut Laasip pilerpai:

- Aluukkut, cigarettiuteqarpisi? Angutip aappaa naaggaarpoq, aappaatali cecilil kaasarfimmunit ammuppai ataatsimillu tigusisinnarluni Laasimut tunniullugu. Ikissinnarlugu assut illumooruttarlugu pujortalerpa.

- Millu! Piili Geertilu ataatsikkungajak Laasimut qiviarput. Laasip oqaaseqarnani pujortakkani ila-minut tunniuppa, taakkulu millussereeramik inuanut tunniuppaat.

- Uanga atsaga aperiarortuugukku, Laasi pilerpoq. - Sisamanut soraartarpoq, angerlarsimassaaq.
- Tuaviorlutit, kiisa tallimanut qiteqqutulerpoq - pisiniarfik tallimanut matussaaq, ilaasa pivaat.
Laasip ilani qimappai utaqeqqullugit. Laasi qummut aallarpoq. Atsaata illua qutsiartumiippoq qaqqannguup qaani.

- Aluu, Laasi isiinnarluni ilassivoq. Akisoqanngilaq.

Iggavimmut iserpoq ingerlaannarlunilu inimut - inoqanngilarli. Inimiit sinittarfimmut matua ammaannarpoq, aamma inoqanngilaq. Taava atsa isersimasinnarluni anisimassaaq matulu parnaar-nagu.

Laasi aniartulerualarlunilu unippoq inimullu iseqqilluni. Tassanngaannaq isumassarsivoq. Amusa-riusaasaq allaffittalik ornilerpaa. Asseq amusariaasap qaaniittoq qiviarpaa: Nammineq Arnannuarlu, اساسani maannakkumut ineqatinilu assertik. Utaqqilaarit! Geerti pillugu Laasi eqqarsarpoq.

Nalunaaqutap iikkamiittup issarpalua kisimi tusarsaavoq, Laasilu tupaqaq tallimanut qiteqqulluni nalunaaqutaq sianeremat.

Amusartut ilaat amuaa takullugillu pappialat tassaniittut: Akissarsiat allagartaat illumullu akiliutit allagartaat. Misissupallappai, taakkuinnaappulli. Amusartuaraq tulleg ammarpaa allakkallu puussaasa ataanni ujakkani nassaarilerpai. Annilaangaqaq. Tuaviinnaq 100 kruunit marluk tiguai. Erniinnarli aap-paa ileqqippaa aappaalu kaasarfimminut manngullugu.

Tummeqqatigut ammukapallappoq erniinnarlu ilani tikillugit.

- Atsaga ajunngisaarporngasit, 100 kruunimik atortippaanga, Laasip ilani oqarfigai.

- Pisiniarfimmukarsinnaanngorpugut, kina pisiniassava? Laasi aperivoq.

- Tuborgit, Geerti pisiniarniarpoq oqarfigineqarpoq. Utaqqiisaa nunngutitik ilaasa imerpaat.

Geerti taannaqa mululerpoq. Sissap timaatungaani aneertut takanna issiarrapput. Inuit sulisimallu-tik soraarsimallutik angerlakaapput. Kioskip ungasinngitsup tungaanut Laasi qiviarami takulerpaa atsani pisiniarsimalluni anisoq. Naaperiarniarlugu eqqarsalerpoq pujortagassaminik qinnuiginiarlugu. Uniinnarporli. Kiisami tamanna ingasagaa. Takulerpaali atsani tungiminut saattoq. Annilaarujussuar-poq. Aqqusinermit illuaqqap tungaanut aallarpoq. Laasi issiaannarpoq. Suli ungasilluni atsa aloor-poq. Laasip nipikitsumik akivaa.

Atsaa qungujulluni pilerpoq:

- Pajuppakkit!

Laasi pissutissaaleqilluni skuumi singia sukappaa.

- Issaq nalliukkavit sunnginnakkit aana cigarettisiniutissat! Atsaa oqarpoq.

Laasi misigivoq kanngutsilluni, ittoortutut illuni, soorlumi qanoq iliorsimanini tamanut qulaartutut illugu.

Atsaata 50 kruuni tunniuppaa. Laasip tiguua qujallunilu, aaqqiallariaramilu oqarpoq pujortagas-saaruteruttorluni atsami tunigaani. Tunisisoq qummukarluni aallartorlu kiisami Geerti takkuppooq puus-siaq ulikkaartoq nassarlugu.

- Aajukorsuit, allamik oqanngilaq.

- Maaniinnata arsaattarfiup eqqaanukarta - kammapput taxassaaq, centralimut apeqqutigitigu, Laasi siunnersuivoq. Kioskip silataanut pippot ilartik sianeriartortoq, Laasilu cigarettesivoq. Taxat tak-kummata arsaattarfiup tungaanukarput.

Seqineq suli qutseqisoq saallugu kammagiit baajatulerput. Tamatuma nalaani Laasip atsa illumi kisimiittuusoq iggasersorpoq. Pisiani iggaviup naqqanut iliinnarsimavai igaassanilu aassereersimasani ikkullugit. Qaatiguuni iserami maanngaannaq ilisani nivinngarpaa. Pisarnermisut aningaasat angineru-sut iliniarlugit inimut iserpoq. Erniinnaq malugaa amusarissami passussisoqarsimasooq. Amusartut ilaat iluamik matusimannilaq. Annilaarluni ammarpaa ilisaalu allannngorsimannngitsut takuvai. Aningaa-salli ilinialerlugit malugaa 100 kruuni peqanngitsoq, ilisanimi ikittunnguummata tamanna erniinnaq malugaa. Eqqarsapallappoq: Aatsaannguaq iserami matu parnaarsimannngitsoq eqqaalerpaa. Ullup qeqqarsinnarluni anilerami parnaassallugu puigorsimanerppaa? Imaluunniit anartarfilerisut parnaan-ngitsoorsimanerppaat?

Suusaamut 100 kruuni angeqaaq, taamaamat peqanngimmat ugguutigeqaa. Kiammi tigussavaa? Taama eqqarsariarluni igaani nakkutilerpai. Matukkut kasuttorpallattoqarpoq, sunaaffa Suusaap sanilia arnaq utoqqaq.

- Iserniarit, kaffiliussaanga, Suusaap inussiarnisaarfigilerpaa.
- Uuma, taqqama sila kiak, tasama neqaarniarsuit - Juulukkut ernertaaramik qutsannaqaat, Suffi-anguaq napparsimanerarpaat, ernutanngualiaasit ullumi orlunerami assammigut kilerluni ... Suli oqalunniartog - soorlumi nutaarsiassanik qulequtsersuiinnakasillartog - Suusaap inimut iseqquaa. Iserterlu nangippoq: - Qanittukkut soralussat Laasi isertog takuara, kisianni kaajallaannaq anivoq tua-viusukaaginnarlu ammukarluni.
- Uanga aamma naapippara, Suusaap akivaa imermillu ikkussilluni, eqqarsarporlu Laasi isersima-guni sooq tamanna eqqaasimannginneraa.
- Illup ilua puisip neqisunnippoq.
- Unnummunaasit bingorniartorsuit, arnaq utoqqaq pilerpoq nangillunilu:
- Kajaakkaluarama - petruiliukasik aamma akisunermit... Suli oqalunniartog Suusaap pasitsaappaa isertuni oorimik atorniartog, aalajangerporli atukkiiniarani.
- Isersimasuni animmat Suusaat eqqissilluni neqitulerpoq.
- Laasi, Piili Geertilu arsaattarfiup eqqannguani imerujoorput, silali nillertimmat illoqarfimmukarniar-lutik aalajangerput. Baajatukkatik suli nungunnginnamikkit sinneri tiguat apparteramillu aqqusinik-kuulerput.
- Arlaannukartatog, Laasi oqarpoq.
- Paaviamut, Piili siunnersuivoq.
- Paavia taxarpoq, Laasip akivaa.
- Uagutsinnukaannarta, anaanaga kisimiissaarngaasiit, Geertertaat pilerpoq. Iserutta pissanganar-tunik videossaagut, sorsuuttut - nuannit - pikkunat!
- Sorsuuttut qanog nuannissappat, uagununa inuiaat eqqissisimasut, nunarsuatsinni nunarpassuit aamma taamaattariaqaraluarput, ilaa ..., Laasi oqarpoq.
- Taraajarnak, soormi illit eqqissiviillortitsisarpit? Geertip Laasi aperaa.
- Nipangerit uumaak, illit suuit? Nunap kumaa - imminut angisoorsuartut isigisoq, sulisinnaangit-soq inoqatiminut qinnuuluuinnartog – inuusuttorsuaq peqqissoq imerniakujuinnartog. Allaangvivip-putit qinusartog.
- Illimmi, Geertip Laasi saaqqippaa, sapaatip akunneranut nal. ak. qassit sulisarpit? Ilaanni ulloq ataaseq suliguit aqaguani freerlutit oqartarputit, ilaannilu oqartarputit nakorsap suleqqunngikkaatit, massa sumilluunniit ajoquteqarnak. Kiisami eqiasuk. Ilaquttatit salloqittarlugit oorimik piffigisarpatit, atorniartarputit taarsiissanallu.
- Laasip puussiaq tigummiani aqqusinermut ilisinnarlugu Geerti tilluppaa uppitillugu. Nersutitut qaa-suttutut pissuseqarluni nunami nalasoq niaquatigut isimmissalerpaa. Geertip kiinnani assaminik assersorpaa, Laasillu isigaa tigoriaraluarlugu kiinnamigut isimmitserujussuarpoq. Aalerporlu.
- Piilip Laasi inerterpaa Geerti taamaalioqqunagu, Laasilli naalanngilaa.
- Aqqusineq biileqanngivippoq, illoqarfiummi avataaniikkami angallaviosorsuunnginnami. Qulaaniilli isigineqarput. Illut qaqqat qaaniittut ilaanniit angutip igalaakkut itsuarluni aqqusinermi qanog pisoqar-nersoq isiginnaarpaa. Angut annersarneqartog isiginnaarpaa, nikuinngimmallu aalajangerpoq politii-nut sianerniarluni. Taamaaliorporlumi.
- Geerti niaqqumigut timimigullu annersarneqarpoq.
- Pisassat pivot, Laasi anertereqaluni oqarpoq. Geerti aattorujussuivoq nunamilu nalaannarpoq.
- Biilertoqaraluttumik tutsiuttoqartorlu politiit biiliat takkppoq. Laasi Piililu qimaariarsinnaangin-namik uniinnarput.
- Uangaanngilaq, Piili oqaqqaarpoq, Laasiuna.
- Oqaaserpassuilli pisariaqanngillat. Politiit marluusut Laasi Piililu biilip kingornatungaanut ikitippaat matulu silataanit parnaarlugu.
- Politiit radiokkut napparsimavik kalerrippaat, erniinnarlu napparsimaviup biilia takkppoq. Geerti anniaqisoq akiutinut ikillugu erniinnaq napparsimaviliaanneqarpoq.
- Laasi Piililu politiit biiliannik aallarunneqarput.
- Parnaarussivimmi Laasi nalaffimmini pallungavoq. Qanog iliorsimanini filmitut isiginnaartutut ippaa. Soormi Geertip Arnanguaq ilagisimavaa. Arnanguaq oqarsimanngikkaluarpat tamanna Laasip nalusimassagaluarpaa, taavalu sumik pisoqarsimassanngikkaluarpoq.

Ullut arlallit qaangiuttut nalunaaqutaq ataasinngulersoq oqaluffiup siarni sianertillugit iliveq naasortaqaqisoq oqaluffimmit anninneqarpoq.

Geertip inuunera tamaanga killeqarpoq.

Oqaatsit

Qaammatit arlaqalerput	det er flere måneder siden
Qaffatsittuuartarpaa	tanken bliver ved med at dukke op
Tummeqqani	ved trapperne/på trapperne
Timaatungaani	det som er længere inde/længst inde
Aqariartorniaruk	gå hen og vær sød ved ham
Pinaasinngilaq	gør sig ikke kostbar
Arajutsisimanngeqaat	der er ikke noget, der går næse forbi
Qinnutikka	mine katalog-varer
Kaasarfimmiiit	fra sin lomme
Qujarutinngivillugu	var slet ikke taknemlig over det
Iluaitsivunga	jeg opnåede hvad jeg ville
Naatsorsueqqusisoq	ham der skulle lave en opgørelse
Tulluusimaarpalulluni	virkeligt henrykt
Niaqqumoorsinnaava	regne det ud i hovedet
Ajuallassimasutut	som fornærmet
Ikitsigisut	der er så få
Sullisillit	iført arbejdstøj
Ammuppai	trak dem op
Millu	giv et sug
Atsaga	min faster
Parnaarnagu	uden at låse den
Amusariusaaq allaffittalik	chatol
Nalunaaquttap issarpalua	urets tikken
Amusartut ilaat	en af skufferne
Manngullugu	putter den ned i.../propper den ned i...
Mululerpoq	lader vente på sig
Aloorpoq	siger hallo
Skuumi singia	sine skos snørebånd
Siunnersuivoq	han foreslår
Iggasersorpoq	laver mad
Passussisoqarsimasoq	at nogen havde rodet rundt/pillet ved
Anartarfilerisut	natrenovationsarbejderne
Inussiarnisaarfigilerpaa	forsøger at være venlig imod hende
Soralussat	din nevø
Kajaakkaluarama	jeg vil være med hvor der sker noget
Kajaappoq	vil altid være med hvor der foregår noget
Pasitsaappaa	mistænker ham
Eqqissiviillioortitsisarpit?	skaber du ufred?
Nunap kumaa	jordens bæreme
Qinnuuluuinnartooq	en som altid tigger
Piffigisarpatit	du plejer at få af dem
Nersutitut qaasuttutut pissuseqarluni	som en vild dyr
Aalerporlu	og han begynder at bløde
Igalaakkut itsuortorluni	kiggede ud af vinduet

Angut annersarneqartoq
Pisassat pivat
Akiutinut
Parnaarussivimmi
Oqaluffiup siarni
Iliveq

manden som blev slået
du får hvad du har fortjent
på båren
i cellen/detentionen
kirkens klokker
en kiste

Suliassaq 1

Arlaat qallunaatuunngortiguk.

- a) Tummeqqani nungullarsimaqisuni issiatillutik oqartoqanngikkallarput. Angutit marluk sullisillit saneqqutilerput, tamarmik pisiniarsimallutik puussialisaarput.

- b) Nipangerit uummaak, illit suuit? Nunap kumaa – imminut angisoorsuartut isigisoq, sulisinnaangitsoq inoqatiminut qinnuuluuginnartoq.

- c) Qanittukkut soralussat Laasi isertoq takuara, kisianni kaajallaannaq anivoq tuaviusukaaginnarlu ammukarluni.

- d) Parnaarussivimmi Laasi nalaffimmini pallungavoq. Qanoq iliorsimanini filmitut isiginnaartutut ippaa. Soormi Geertip Arnannguaq ilagisimavaa?

Suliassaq 2

Akerlia allaguk.

1. Aperivoq _____	8. Puigorpaa _____
2. Ilaqarluni _____	9. Salluvoq _____
3. Aneertut _____	10. Ungasilluni _____
4. Qutsiartumiippoq _____	11. Arlallit _____
5. Qimappai _____	12. Saappoq _____
6. Tiguaa _____	13. Silageqaaq _____
7. Ammukarput _____	14. Isiinnarluni _____

Suliassaq 3

Kalaallisuunngortikkit.

- a) Mange unge ved ikke hvad de skal lave i deres fritid, og så begynder de at drikke.

- b) Der er mange værtshuse i byen.

- c) Lørdag aften kan jeg godt lide at være sammen med mine venner.

- d) Min veninde ryger hash for at glemme sine problemer.

- e) Jeg arbejder hver week-end, så jeg går ikke så tit i byen.

- f) Jeg kan ikke lide at høre folk skændes.

- g) Jeg kan ikke lide at høre folk skændes.

- h) Gid der var et rigtig diskotek i byen hvor unge kunne danse og hygge sig.

Suliassaq 4

Oqaaseqatigiit naakkit.

1. Aalakoorneq

2. Inuusuttut kamaattut

3. Imerajunneq

4. Sangianneq

5. Ikinngutigiiinneq

Suliassaq 5

Uiguutit

A) Oversæt ordet

B) Find stammen på ordet

C) Udskil tilhængene, oversæt dem og skriv om de er trunkative eller additive

1. Aattorujussuuvoq

2. Puigorniartuartaraluarpaalu

3. Misissupallappai

4. Sianerniarluni

5. Issiaannarpoq

6. Baajatulerput

7. Napparsimanerarpaat

8. Pisoqarsimassanngikkaluarpoq

9. Pisiniarfimmukarsinnaanngorpugut

10. Nuannaarpasinngilaq

Suliassaq 6

1. Atuakkiortoq qanoq ateqarpa? (Hvad hedder forfatteren?)
2. Inuusuttut qanoq ateqarpat? (Hvad hedder de unge?)
3. Inuusuttut sumi issiappat? (Hvor sidder de unge?)
4. Oqaluttuami sila qanoq ippa? (Hvordan er vejret i historien?)
5. Kina aataaqarpa? (Hvem har en bedstefar?)
6. Aataa sumi issiava? (Hvor sidder bedstefar?)
7. Piili aataamit oorinik qassinik piva? (Hvor mange penge får Piili af bedstefar?)
8. Laasi qassinik ooriuteqarpa? (Hvor mange penge har Laasi?)
9. Baaja ataaseq qanoq akeqarpa? (Hvor meget koster en bajer?)
10. Inuusuttut katillugit qassinik ooriuteqarpat? (Hvor mange penge har de unge til sammen?)
11. Angutit sanequttut soqarpat? (Hvad har de mænd der går forbi?)
12. Laasip angummit suna pivaa? (Hvad får Laasi af en mand?)
13. Kina atsaqarpa? (Hvem har en faster?)

14. Atsap illua sumiippa? (Hvor ligger fasters hus?)
15. Atsa angerlarsimava? (Er faster hjemme?)
16. Laasip atsap inaani suna ornippaa? (Hvad går Laasi hen til inde i fasters stue?)
17. Arnanguaq kinaava? (Hvem er Arnanguaq?)
18. Laasip suut tillippai? (Hvad stjæler Laasi?)
19. Baajat sorliit pisiarivaat? (Hvilke øl køber de?)
20. Kina pisiniarfiliarpa? (Hvem går hen til butikken?)
21. Laasi atsalu sumi naapippat? (Hvor mødes Laasi og faster?)
22. Atsap Laasi sunik tunivaa? (Hvad giver faster Laasi?)
23. Laasi qanoq misigiva atsaminit tunisikkami? (Hvad føler Laasi da han får gaver af faster?)
24. Kina taxartartuua? (Hvem kører taxa?)
25. Inuusuttut sumukarpat? (Hvor tager de unge hen?)
26. Atsap sanilia qanoq oqarpa? (Hvad siger fasters nabo?)

27. Kikkut kamaatilerpat? (Hvem begynder at slås?)
28. Kina politiinut sianerpa? (Hvem ringer til politiet?)
29. Kina annersarneqarpa? (Hvem er det der bliver slået?)
30. Kina parnaarussaava? (Hvem bliver fængslet?)
31. Kina napparsimmavimmut sianerpa? (Hvem ringer til sygehuset?)
32. Laasi sumi nalava? (Hvor ligger Laasi?)
33. Suut sianerpat? (Hvad ringer?)
34. Kina ilisaava? (Hvem bliver begravet?)
35. Gertip inuunera sua? (Hvad sker der med Geertis liv?)

Suliassaq 8

Arlaat toqqaruk

1. Oqaluttuami Geerti toquvoq Laasilu parnaarussaalluni, illit nammineq oqaluttuaq naanileruk.

Karl Kruse EEQ!, Atuakkiorfik, Nuuk 1990

Unnuuvoq. Kisimiippunga inimilu atuarusaarlunga. Silatinni anorlersorsuuvoq apilluni. Anorip siorsun-nera nipitoqaaq, isersimaffigisarali kialaarpoq. Qullit marluk ikumapput nerriviillu qaani naneruut ikumavoq. Issiavimmi issiallunga atuarlunga paarliit ilorliit tungaannut qaninnerullunga

Radio fjernsynilu qamissimavakka. Anorip siorsunna biillilu qaqutigut saaquttarnerat nipisias-saapput, taakkulu saniatigut qimmit eqqatsinniittut qiloriartarnerat tusaavakka.

Atuagara nuannersiseruttorlugu qiaammerujussuarlunga issianiarlunga pukutsukkut anersaarfigi-tittutut misigigama. Tunummut qiviarpunga, inoqanngilarli. Atuagaq nerriviup qaanut ilisinnarlugu nikuippunga matulu silarleq parnaarsimasoralugu takusarlugu. Aqquataani qullit ikissinnaasakka tamaasa ikiterpakka. Matu parnaaqqavoq. Inimut iseqqippunga. Ingeqqikkaluarlunga eqqissisiman-nginnama nikueqqippunga. Qulleq ataaseq ikippara inilu qaamanerulerpoq. Nalunaaqutaq aqqanin-gulersoq takuara.

Aatsaat ingeqqikkaluarlunga tusaalerpara iggavimmi errugassanik passusisoqarpaluttoq. Erseq-qingaarami puuguttat immiartorfiillu kuutsitsivigisinnarlugit ilerpallattarai. Iggaviup tungaanukalerpu-nga kinaanaartuutigalunga. Matuali tikikkakku ammarnissaa sapilerpara, ersisorujussuanngorama. Kisimiippungami, isertoqarnangalu; taava kinaassava iggavimmiippaluttoq? Matup killinganiittunga taamak taqqama nipaaruppoq. Inimut iseqqippunga.

Naalaarlualerpunga. Eqqarsalerpunga aniniarlunga, imaalereersorli sumukarfissaqanngilanga.

Atuagara saaqippara, iluamilli paasisinnaanngilara. Atuatsiarlungalu matut qiviartarpakka iserto-qassasoralugu!

Pujortakkerpunga nalunaaqutarlu qiviarpunga. Naneruut nungulerpoq, nutaamillu aallissaguma igga-vimmiittunik aallertariaqarpunga. Igalaat saaguat illuartaalaarsinnarlugu silammut itsuarlunga: Silarlut-torsuuvoq. Aqqusineq inoqanngivippoq. Innarfissanngoraluarpormi.

Inimi sininniarlunga aalajangerpunga. Innarfissara iluarsaappara naneruullu qamillugu. Pujortagara qaminnialerlugulu pukutsukkut supitippunga, tupannermillu nillerpunga.

- Kinaana, susoqartoruna? Peerit, Tiaavulu!

Taama nippallugu oqartungalu nipi paarliit tungaannit tutsiuppoq: - Martiunngilatit? – Atera eqquil-lugu. Oqartup tungaanut qiviarpunga, inoqanngilarli. Nikuittungalu iggavimmi pisorpalluttoqalerpoq. Silammut itsuortoqqippunga inussarsiorlunga, saneqquttoqalerpat kinaagaluarpalluunniit ersinaveeq-utiginiarlugu. Inoqanngilarli. Sanilitta qimmii illup eqqaaniittut kisimilliuku.

Nipi tusagara angutip utoqqaap nipigaa. – Martiunngilatit – Kinaassava, immaqa nalunngisara, taassumap ilisarismagamanga atera taavaa. Apeqqutaa akinngilara aperisoq inuttaqanngimmat.

Eqqissisimanngeqaanga. Ingeqqippunga, tamatumuuna nalaasaarfimmut siniffissannut. Naalaar-luarlunga nipissamik utaqqillunga. Unnuap qeqqariartorpoq, innarniinnalerpunga.

Illu najugara pisoqaavoq allarpassuarnillu najugarineqartarsimalluni. Tamannali eqqarsaatigineq ajorpara, naak tusartaraluarlungu kaluittartoq. Soormi aamma maannarpiaq ersitissavaanga kinaagalu-arnersup. Oqartarnera: - uanga ersineq ajorpunga – atorunnaavippoq, erseqaangami. Iggavimmi pisorpalluttoqarnera sionratigut tusartarsimavara, aatsaalli taama erseqqitsigisumik tusaallugu. Aperisorli aatsaat tusarpara. Nipi inuttaqanngitsoq.

Nalaasaarfimmut innarpunga atuagaralu nangillugu. Atuariikkakka utertuarpakka eqqarsaatikka tusaasimasannut uteqattaartuarmata. Ilaannilu atuagara qipinnut ilisarpara matullu tungaanut qiviarp-arlunga. Tamatuma nalaani uernalereerlunga sininngissaasaraluarlunga, maannali eqqeersimaqaanga suna pisorpalluttunnguaq tamaat tusaallugu.

Nalunaaqutaq qiviarpura. Ataatsinut qiteqquppoq. Sinissaqanngilanga. Angutip nipaa tusagara eqqumiigeqaara. Kinaasinnaava?

Silatinni anori suli natsimarpaluppoq. Apullu igalaanut torartuarpoq.

Akisera aaqqissinnarlugu atuaqqilerpunga. Tusagaqaqqinnginnama malussaqqinnangalu aqagus-saq eqqarsaatigalugu nuannersunillu takorluuillunga qasukkarneruvunga.

Uernaleratarpunga najangarlungalu atuagara nakkaasalerlugu.

Tassangaannarli iggavimmiit pisorpalluk nipitoqisoq tutsiuppoq. Qiiaammerujussuarpunga. Tusa-gara soorlu tassa puuguttat arlallit ataatsikkut natermut nakkaarpallanneqartut. Sivisuumik nikinngila-nga. Nipaaruppallappoq. Ingippunga. Nikuikkama nissukka sajukulaarput. Maanna paaserusuppara susoqarnersoq. Iggavimmut matu tikikkakku ajaannavillugu ammarpara kinaanaallaatigalunga. Taku-sakkali tassa errugassat nerriviusap qaaniittut, soorunami attorneqarsimangitsut. Sumik malunnarto-qangnilaq. Igalaaq paarlernullu matu matoqqapput. Natermili matup eqqaani takulerpara ajaappiaq! Ajaappiaq pisoqaaq, tigummivia peqingasoq nuualu saviminertalik atorsimanermit nungullarsimasoq.

Uniinnarlunga ajaappiaq nakkutilerpara. Ersiummerujussuaqqippunga. Ajaappiartumik isersima-soqarsimangilanga. Nalunngisarali angut utoqaaq ajaappiartooq toqoreersimavoq.

Suli uninnganiartunga tununnit attorneqarpunga apererpallapporlu: - Martiuvutit ilaa! Tassalu silaga taartittoq uppippunga ilisimajunnaarlunga...

Suliassaq 1

1. Oqaatsit qallunaatuunngortikkitt (oversæt ordene til dansk)

2. Oqaatsit oqaluttuami naneriarlugit nalunaaqutsikkitt (find ordene i historien og markér dem)

1. Tigummivia _____	14. Parnaaqqavoq _____
2. Qamissimavakka _____	15. Itsuarpunga _____
3. Qiviarpara _____	16. Naalaarlurpunga _____
4. Ajaappiatoqaaq _____	17. Ilisimajunnaarpunga _____
5. Anorip siorsunnera _____	18. Ersineq ajorpunga _____
6. Tutsiuppoq _____	19. Eqeersimaqaanga _____
7. Saaqqippara _____	20. Arlallit _____
8. Nissukka _____	21. Nipitoqisoq _____
9. Errugassanik _____	22. Kuutsitsivigisinnarlugit _____
10. Malunnartoqangnilaq _____	23. Pisorpalluttoqartarnera _____
11. Paarliit ilorliit _____	24. Pujortakkerpunga _____
12. Tungaanut _____	25. Nalunngisara _____
13. Najangarlungalu _____	26. Paaserusuppara _____

Suliassaq 2

Oqaatsit kalaallisuunngortikkitt (oversæt ordene til grønlandsk)

1. Sofa _____	12. Stearinlys _____
2. Køkken _____	13. Lyd _____
3. Jeg er bange _____	14. Jeg er søvnig _____
4. Jeg sætter mig _____	15. Udenfor _____
5. Hovedpude _____	16. Gå væk! _____
6. Nakke _____	17. En gammel mand _____
7. I stuen _____	18. Er tændt _____

8. På gulvet _____	19. Det er vinter _____
9. Vindue _____	20. Jeg besvimer _____
10. Jeg fik kuldegysninger _____	21. Spadserestok _____
11. Sover _____	22. Det spøger _____

Suliassaq 3:

Oqaaseqatigiit kalaallisuunngortikkitt (oversæt sætningerne til grønlandsk)

1. Manden hedder Marti.

2. Marti er alene i huset

3. Det er vinter og det sner.

4. Marti sætter sig i sofaen.

5. Der er to tændte stearinlys.

6. Marti sover i stuen.

7. Spadserestokken er gammel.

8. Det spøger i Martis hus.

9. Der er lyde i køkkenet.

10. Marti får en kuldegysning og besvimer.

Suliassaq 4

Oqaaseqatigiit qallunaatuunngortikkit (oversæt ordene til dansk)

1. Anorip siorsunnera nipitoqaaq.

2. Tunummut qiviarpunga, inoqanngilarli.

3. Atuagara nuannersiseruttorlugu qiaammerujussuarpunga.

4. Unnuap qeqqariartorpoq, innarniinnalerpunga.

5. Akisera aaqqissinnarlugu atuaqqilerpunga.

6. Maanna paaserusuppara susoqarnersoq.

7. Martiuvutit ilaa!

8. Pujortagara qaminnialerlugulu pukutsukkut supitippunga.

9. Nipi inuttaqanngitsoq.

10. Nalunngisarali angut utoqqaq ajaappiarloq toqoreersimavoq.

Suliassaq 5

1. Oqaatsit nutsikkit (oversæt ordene)

2. Akerlii kalaallisut allakkit (skriv det modsatte ord på grønlandsk (antonym))

1. Unnuaavoq

2. Nipituvoq

3. Iserpunga

4. Innarpoq

5. Ikumapput

6. Aperivugut

7. Ingippunga

8. Ammavoq

9. Pisoqaavoq

10. Silarluppoq

Immikkut suliassaq 1 (ekstra opgave 1)

Hus _____ Fjeld _____ Sten _____ Hund _____
To _____ Lænke _____ Hvid _____ Brun _____
Rød _____ Græs _____ Himmel _____ Hundehus _____
Vindue _____ Dør _____ Tag _____ Væg _____
Lille _____

Suliassaq 6

1. Oqaatsit nutsikkitt (oversæt ordene)
2. Oqaaseq eqqortoq titarnermut allaguk (Indsæt det rigtige ord på linien)
3. Oqaaseqatigiit qallunaatuunngortikkitt (oversæt sætningerne til dansk)

aliortugaqarpoq _____
apilluni _____
ateqarpoq _____
ilisimajunnaarluni _____
illummi _____
inimi _____
pisoqaaq _____
pukutsukkut _____
qulleq _____
silami _____
tusaasinnaavai _____

1. Angut Martimik _____ .
2. Marti _____ najugaqarpoq.
3. Unnuuvoq, anorlersorsuuvoq _____ .

4. Marti _____ atuarusaarpoq.
5. Qimmit _____ qiluttut _____ .
6. Marti _____ supitippoq.
7. Ajaappiaq _____ matup eqqaaniippoq.
8. Martip _____ ataaseq ikippaa.
9. Martip illuani _____ .
10. Marti uppiippoq _____ .

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Suliassaq 7

1. Oqaatsit nutsikkitt (oversæt ordene)

2. Uiguutit immikkoorterialugit qallunaatuunngortikkitt (adskil tilhængene og oversæt dem til dansk)

1. Qiiaammerujussuarpunga _____

2. Ingeqqikkaluarpunga _____

3. Takulerpara _____

4. Natsimarpaluppoq _____

5. Ikissinnaasakka _____

Immikkut suliaasaq 2 (ekstra opgave 2)

Skyer _____ Hest _____ Hegn _____ Træ _____
Busk _____ Græs _____ Regn _____ Bakke _____

Suliassaq 8

Grammatik.

Følgende måder er benyttet:

- Ledsagemåde uden objekt
- Fremsættelse med objekt
- Fremsættelse uden objekt
- Da/fordimåde uden objekt

- a) Oversæt ordet
- b) Find måde
- c) Skriv personendelser på
- d) Skriv stammen af ordet (hvordan det står i ordbogen, samt om det er vokal-stamme.,
rp-stamme ell. pp-stamme)

1. Toqoreersimavoq
2. Apilluni
3. Takulerpara
4. Inuttaqanngimmat
5. Qamissimavakka

Suliassaq 10

1. Eqqorpa? – eqqunngila?(Er det rigtigt?- Er det forkert?)

2. Eqqunngitsut iluarsikkit (Ret de forkerte)

	Eqqorpoq	Eqqunngilaq
1. Manden i historien hedder Martin <i>Angut oqaluttuami Marti-imik ateqarpoq</i>		
2. Han får et pust i nakken <i>Pukutsukkut supitippoq</i>		
3. Han beslutter at sove i køkkenet <i>Igaffimmi sininniarluni aalajangerpoq</i>		
4. Han ser en ny stok <i>Ajaappiaq nutaaq takuaa</i>		
5. Det stormer og regner <i>Anorlersorsuuvoq siallerlunilu.</i>		
6. Det lyder som om der er nogen der vasker op i køkkenet <i>Igaffimmi errugassanik passussisoqarpaluppoq</i>		
7. Kl. 00.30 læser han igen <i>Nal. ataatsimut qiteqquttoq atuaqqilerpoq</i>		
8. Det er aften <i>Unnuuvoq</i>		
9. Han hører hunde der gør <i>Qimmit qiluttut tusaavai</i>		
10. Marti har tændt radio og fjernsyn <i>Martip radio fjernsynilu ikissimavai</i>		

2. Eqqunngitsut iluarsikkit (ret de forkerte)

Suliassaq 11

1. Eqqorpa? – eqqunngila? (Er det rigtigt?- Er det forkert?)

2. Eqqunngitsut iluarsikkit (Ret de forkerte)

	Eqqorpoq	Eqqunngilaq
1. Angut Martimik ateqarpoq		
2. Oqaluttuap aallaqqaataani unnuaavoq		
3. Marti niaqukkut supitippoq		
4. Natermi matup eqqaani ajaappiaq takuaa		
5. Marti siniffimmut innarpoq atuarlunilu		
6. Radio fjernsynilu qamissimavai		
7. Angut utoqqaq ajaappiarpoq utoqqaat illuani najugaqarpoq		
8. Marti pujortartartuuvoq		
9. Naneruutit arlallit ikumapput		
10. Marti oqaluttuap naanerani nillialluni qimaavoq		

2. Eqqunngitsut iluarsikkit (Ret de forkerte)

Suliassaq 13

1. Oqaatsit qallunaatuunngortikkit (oversæt ordene til dansk)

2. Sorleq eqqorpa? (Hvilken er den rigtige?)

1. Oqaluttuami...

- a. Unnuavaoq
- b. Unnuuvoq
- c. Ullaajuvoq

2. Angut...

- a. Martin-imik ateqarpoq
- b. Martimik ateqarpoq
- c. Maasimik ateqarpoq

3. Sila...

- a. Anorlerpoq apilluni
- b. Anorlerpoq siallerluni
- c. Anorlersorsuuvoq apilluni

4. Radio fjernsynilu...

- a. Qamissimapput
- b. Ikumapput
- c. Ajorput

5. Marti...

- a. Allappoq
- b. Atuarpoq
- c. Fjernsynerpoq

6. Matu...

- a. Paarnaaqqavoq
- b. Ammavoq
- c. Igalaaqarpoq

7. Marti...

- a. Qungatsikkut supitippoq
- b. Pukutsukkut supitippoq
- c. Isikkut supitippoq

8. Igaffimmi...

- a. Erinarsortoqarpoq
- b. Erruisoqarpaluppoq
- c. Igasoqarpoq

9. Marti...

- a. Ersisorujussuanngorpoq
- b. Illalerpoq
- c. Sinippoq

10. Aqqusineq...

- a. Biileqaqaaq
- b. Inoqanngivippoq
- c. Ungasippoq

11. Nipi oqarpoq...

- a. "Maani sulerivit?"
- b. "Martiunngilatit?"
- c. "Sooq atuarpit?"

12. Martip illua...

- a. Assut angivoq
- b. Nutaajuvoq
- c. Pisoqaavoq

13. Ajaappiaq...

- a. Pisoqaavoq
- b. Nutaajuvoq
- c. Napivoq

14. Marti...

- a. Sivisuumik nikingilaq
- b. Sinittarfimmukarpoq
- c. Qialerpoq

15. Naggataatigut...

- a. Nillialluni qimaavoq
- b. Uppippoq ilisimajunnaarlunilu
- c. Kammalaatiminut sianerpoq

Immikkut suliassaq 3 (ekstra opgave 3)

Jolle _____ Påhængsmotor _____
To kvinder _____ Én mand _____
Is _____ Frakke _____ Anorak _____
Bukser _____ Støvler _____ Hue _____
Vanter _____ Vinter _____ Forår _____
Sommer _____ Efterår _____

Suliassaq 14

Apeqqutit akikkit (besvar spørgsmålene)

1. Atuakkiortoq qanoq ateqarpa?

2. "Unnumi nipi" qanga saqqummerpa?

3. Angut oqaluttuami qanoq ateqarpa?

4. Sila oqaluttuami qanoq ippa?

5. Silamit nipit sorliit tusaasinnaavai?

6. Marti inimi suleriva?

7. Martip suut ikissimangilai?

8. Tassanngaannaq suna misigivaa?

9. Matu silarleq ornippaa, sooq?

10. Inimut iseqqikkami sua?

11. Inimut iseqqikkami nalunaaqutaq qiviarpaa, qassinngortoruna?

12. Igaffimmi susoqaraluttoruna?

13. Igaffimmi puuguttat immiartorfiillu suneqaraluttunuku?

14. Martip igaffiup matua ammanngilaa, sooq?

15. Nalunaaqutaq aqqaninngulersoq susoqarnersoq oqaluttuariuk.

16. Nalunaaqutaq unnuap qeqqariartortoq susoqarnersoq oqaluttuariuk.

17. Nalunaaqutaq ataatsimut qiteqquttoq susoqarnersoq oqaluttuariuk.

18. Martip igalaakkut itsuarnera oqaluttuariuk.

19. Marti sumi sininniarpa?

20. Martip pujortakkani qaminnialerlugu suna misigaa?

21. Nipi qanoruna oqartoq?

22. Marti qasseriarluni pukutsukkut supitippa?

Suliassaq 18

Lav et referat på dansk af historien "Unnuami nipi"

Suliassaq 19

Atuakkiortoq Karl Kruse ilisaritiguk

Seqinnersumi apisoq

Ole Korneliussen, Atuakkiorfik 1987.

Sunaaffaana arfininngornerup unnuaa taama atorneqarsinnaasoq. Ualineranilli kammalaatikka ilagilerpakka nuannaqatigalugit. Nuannivissumik unussiorpugut. Pisarnitsitut immiaarartorpugut, ullunilu makkunani aningaasaateqartoqarpianninnatta amerlanngitsuinnarnik pivugut - asuli mamaraluartiinnarlugit. Ajunngiinnarpormi, tassami aalajangernikuugama unnummut silatusaarniarlunga. Ullormi taama pingaartigisoq silakisaarlunga atornianninnakku.

Imikkavut amerlanngikkaluartut assut nuannisaarpugut, najugarpullu matummat avissaartuleratta nipikisaarnata sinilluaqqusaqattaappugut qaqugulu naapeqqinnissarput aalajangersarlugu.

Unnuk nuanningaarmat ilaatigut puigortaluarpara unnuk taanna qanoq naggateqassanersoq. Ilakkalu qimassimalerlugit kisima ingerlalerama aatsaat eqqarsalerpunga kammalaatikka salloqittartut pisimagikka. Aalajangernikuuvungami inuit taakku takoqqinniarnagit. Taakkuinnaanngitsummi, inuit tamaasa.

Nuannaartut ilagigallarakkitt nuannaqatigisimavakka, uangalu nuannaarnera annermik nuannaar-tuusaarnerusimavoq. Immaqami ajunngiinnarpoq, kammalaatimami nalusimanngitsuugunikku qanoq eqqarsaateqartunga taava qularnanngitsumik unnuup ingerlanera allaasimaqqajarpoq.

Kisinngorukkama inunnik naapitserusunnginnama pikaniittoq qaqqajunnaq ornippara, taamaalineranimi inoqarneq ajormat. Tappavani qaarsup qaavanut ingillunga illoqarfik isiginnaalerpara, ileq-qutoqarivarami aasakkut unnulerluni tarrajussileraangat taakanngaanniit illoqarfik isiginnaartarlugu. Meeraaninnit tamakku tamaasa isigisarsimavakka. Unnukkut kangia qaamaannaleraangat, illoqarfik tarrajussilluni, aqqusernillu qullii ikumaleraangata illoqarfik allanngortutut ilisarpoq - pivisorpalukkunar-luni, ullup qaamanerani pisartut tujorminartut avaanngunartullu peeruttutut ilillutik.

Taamaaligaangat soorlu illoqarfik najoruminarnerulersartog. Immaqana ulluklut najornera qunugi-giga, aatsaallu tarrajussilerluni isigisat imminnut avissaartorsimarpiarunnaaraangata piviusutut ikkun-naarlutik taava aatsaat iluamik isigerusunnarsisartut. Ajunngilaq, massakkut isigilluarniarlakka. Aqagu unnuklut taamaalippat kinami uani issiassava. Uanganaviannigilaq, uangami taama sumiissuunga. Suujunnaarsimassuunga. Tamannalu uanga sunnguamilluunniit soqutiginnigilara.

Aarit kanani illu pujoorfimmigut pujuulerpoq. Taama unnutsigisoq soormitaavaana kissarsuutertik kukukkaat. Qiiananngilaq, tassaana immaqar nerisassiulersut. Inuimmi amerlanerit unnuup ingerlanerani immiaarartornikuugaangamik ileqqorisarpaat sininnialertinnatik arlaannik nerisarlutik.

Takanna illu maani aamarsuortortunik igaffillit sinnituarnilersimavaat. Qatsungaqimmat pujua qum-muinnaq ingerlavoq qullalaaginnarlunilu ersikkunnaarluni. Inuuneq taama ippoq: Aallaqqaammut takussaasaraluarpoq, erniinnarlu malunnaarunnaartarluni. Anerteritillunga inuuvunga, kisianniliuna inuuneq sunarpiaanersoq iluamik paasisassaangitsoq. Ajunngilaq paasinngikkaluarukku, paasigaluarukkumi paasiinnassagaluarpara qanoq suunngitsigisoq.

Uanngaanniit illoqarfik isigillualeraanni inuunerup ingerlanera nassuiarneqarsinnaalertarpoq.

Taakanimi illut sanaallu allat inissitsitersimanagerat isigillualeraariiii inuunerup ingerlanera erseqqissu-mik takuneqarsinnaanngortarpoq.

Iliveqarfik qangarujussuarli atulersimavoq, massakkullu ulikkaangajalerluni. Ukiut 50-it siulliit ator-nermini qiteqqussimanngilarluunniit immerluni - ukiulli kingulliit 15-it ingerlanerinnaanni tassa ulikkaa-ngajalerpoq. Ila toqorartut amerlasimaqaat. Aaligooq qanga inuit nappaatinik suunngikkaluannilluunniit toqquteqartartut. Massakkut napparsimmaveqalermat toqorartut amerlatsikkaluttuinnalersimapput.

Napparsimmavik alliaartortillugu nakorsat allallu tassani sulisut amerliartortillugit tassa toqorartut amerliartuinnalersimapput. Inuimmi qanoq pikkoritsigileraluarunik qanorlu atortorissaartigileraluaru-nik inuuneq sivitsortissinnaanngilaat. Inuuneq naassaangitsoq pineqarsinnaanngilaq, taamaallat inuuneq atoruminarnerulersinnaavoq. Ha, qujanaqaarmi napparsimmavik quleriaammik angitiginngim-mat, taamami angitigisimasuuguni tassa maanimiukassaat tamakkersimaqqajarpai.

Inuuneq tamarmi iliveqarfimmi qiteqarpoq. Kanunga isigigaanni tamanna erseqqivimmik takuneqarsinnaavoq. Iliveqarfik qiterloriarami taava aajinnga vuggestue børnehavelu. Killingani atuarfik tununnguanilu ungdomsklubbi. Iliveqarfimmullu qaninnerpaavoq utoqqaat illuat. Atuarfik qimakkukku utoqqaat illuannullu pisinnak tassa illuni rækkehusinilu najugaqarsinnaavutit, utoqqaallu illuannut piguit ornitassaq ataasiinnaq tassa.

Ungasinneruvorlu napparsimmavik – tupinnavissumillu napparsimmavik autoværkstedilu qatserisarfimmi imminnut qanittuarakasiupput. Aquuteralak aserorpat napparsimmaviup killinnguani værkstedimi iluarsaatissavat, niut napippat værkstedip killinnguani napparsimmavimmi iluarsaatissavat.

Aquuteralak aseruissimappat eqqaavimmut igissavat, toquguillu iliveqarfimmut matoorneqassuutit.

Kisianni tupinnaqaaq iliveqarfik eqqaavillu imminnut taama ungasitsigimmata. Tusarnikuuarami qanga illoqarfik alliatornialermat qallunaarparujussuit aasat tamaasa tikittartut uuttortaaartorlutik, illut sanaassallu allat sumi inissitsiternissaat aalajangerniassagamikku. Immaqaana ukiukkut Københavnimi tujormipajaarlutik nunap assiliaminnut titartaaleraangamik illaruaatigaluta taama inissitsitersarsimasut. Immaqaluunniit maluginngisaminnik takutissimavaat inuunerup ingerlanera qanoq ittuummat. Vuggestuemit utoqqaat illuat aqutigalugu iliveqarfimmut. Napparsimmavimmut værkstedimullu iluarsaatitikkiartuinnartarlutik. Tassa inuuneq taamaappoq.

Ajunngilarmi taamaanniari, uanga allanngortissinnaanngilara. Apersuigaluaruimmi iluamik akineqarnaviannilatit. Inuit tamarmik assigiinngitsunik nassuiaateqartarput. Mannali kisimi nalunangilaq: kisimiittukassaalluta anaanatsinnit anisarpuput, toquleruttalu aamma kisimiissugut.

Massakkut eqqarsaatikka taama ippat. Soorlu neringajalersup nerisassat kisiisa eqqarsaatigisarai.

Soomitaavaana inuusimasugut? Mikinerugallarama tamanna eqqarsaatigineq ajoraluarpara, inuunerami ukiup ingerlaneratut issimavoq. Ukiakkut juullernissaa erinigisarpara, juullertareeraangallu upernalerluni seqinnerluartalernissaa erinigisarlugu, aput aakkiartuleraangat aasarnissaa qilanaarilerparpara atuarunnaarluta feeriaqalernissarput erinigalugu.

Erinigisaqarlunimi inuuneq nuannernerpaavoq. Atualinngikkallarama atualernissara assut qilanaarivara atualereernikullu assut nuannaartoralugit. Eqqaamavarami taamani atualernikut arlaat qiatikkaangakku qanoq tanngassimaartartigalunga. Atuarneralu ingerlaleremat atuarfimmi inernissaq qilanaar-narsivoq, tassami atuarfik qimakkaanni inersimasutut isigineqalertariaqarmat inersimasutullu iliorsinnaanngortariaqarluni.

Atuarfimmi ukioq kingulleq assut pingaartinneqarpoq inerutta sumik suliffeqalernissarput sumulluunniit ilinniagaqalernissarput. Angajoqqaama assut pingaartippaat arlaanni atorfeqalernissara. Inersimasunngorlunga arlaannik suliffeqaleruma taava suna qilanaarnartoq tullinnguutissava? Qilanaarnartoqarnissaa ilmaginngivippara. Massakkut atuarfimmi ineramali sapaatit akunneri arlalinngulerput. Feeriaqarpunga, taava sussanerpunga, naluara, arlaannilluunniit pilerigisaqanngilanga. Ilami qasoq-qajuannalerama sunalu tamarmi nuannerunnaarnikuulluni.

Atuarallarama angajoqqaakka ilinniartitsisukkalu naalagarisutut ippakka. Taakku qanoq iliornissara aalajangertarpaat, amerlanertigullu naalaannartarpakka, tassami taakku piumasaat maliinnaraanni akuliuffigineqarpallaaranu inuusariaqarpoq. Arlaleriarlunga misilinnikuuara uanga nammineq piumasannik iliornissara, malugisarparalu piumasannik iliornissaq inuit akornanni ajornakusoortorujussuusoq. Allat piumasaat ileqqoreqqusaallu malillugit inuugit aatsaat inutsialattut isigineqassuutit. Namminerlu piumasatit malillugit piniaraluaruit inuit allat malersortutut ilissavaatsit, soorlumi tassa ima ittoq: angusaqarniaruit inuit allat piumasaat malillugu inuugit, inuit allat assiginiarlugit pigit. Allatut eqqarsarnak pisinnaanerit tamaat inuit allat isumaat malillugit pigit. Iluamillu naalliunnangitsumik akissarsilluarnartumillu suliffittaarniaruit partiit massakkut naalakkersuisuusut ilaasortaaffiginiakkit. Qimmitut iliorit. Nukittuneq isumaqatiginaruk. Allamik isumaqaruit malugitinnaveersarlutit. Aa, kinami taama inoorusumat...

Oqartoqartarpoq nammaqatigiinneq nukittuunngortitsisartoq. Uanga paasineq saperpara nukittunissaq sooq taama pingaartigisoq. Nukik sumummi atugassaagami? Pigiinnaraanni malunnarnaviannigilaq aatsaallu arlaat atoraanni piginera malunnarsissooq. Assigivaami kaasarfinni qanorsuaq aningaasaateqartigigaluaruit atornagilli, pigineri maluginaviannilatit. Aatsaalli atorukkit pigineri malugis-savatit. Takorlooriarummi inuit arlallit karserujussuaq nammakkaat. Amerlanersaat nipangerlutik asso-

ortut, ilaallu ataaseq oqalulerpoq: - Nammaqatigiinneq nukittuunngortitsisarpoq, qaa assororniaritsi! Assoroqqusillunimi oqalussinnaaguni taava nammineq assororpiarsimanaviangilaq, assorortunullu siuttuunissani kisiat kissaatigisimallugu. Inuit taama ittut aatsaat ima oqarfigisassat: - Qaa oqaluinnar-nak assororniarit!

Uanga aalajangernikuuvunga nammaqataaniarnanga, nammineq piumasannik piniarpunga, naa-lakkersorneqassanngilanga. Nammaqatigiikkaannimi taava ajutuuleraluaraanni nammaqatinik ikiorne-qarnissaq naatsorsuutigisariaqarpoq.

Uumasut ataqatigiit tassa taama ippit. Uumaniaraanni uumasut allat ilagisariaqarput, ataqatigiim-mi qimakkaanni ilmagisariaqarpoq uumasunit allanit saassunneqarnissaq nungutinneqarnissarluk. Pinngortitap pissusia tassa taama ippit.

Massakkut aalajangivinnikuuvunga, unnuaq manna suli naanngitsoq uannut allanullu takutissavara nammaqataanianninnera, tamannalu pillugu uannut nungutininnera. Inukassat allat assiginiangi-lakka. Iluatsisimaarnissartik anguniaannarlugu inunnit allanit naalakkersorneqarput namminneq piu-masaminnik iliorsinnaanatik. Akerlilersuiniarlutik oqartaraluarput, qunuppulli, inunnit allanit allaaneru-nissaq qunugigamikku. Naakkinaqaat. Uangali qununngilanga, inoqatikka aqagu ullaakkut qaamma-linnginnerani takutissavakka qununnginnama. Qularnanngitsumik oqartoqassagaluarpoq qunutuner-mik taama qimaaginnartunga, qanoq oqalukkaluarpata soqutiginnigilara. Uanga kisima nalussanngila-ra qununanga taama iliortunga.

Massakkut taarsilluinnalerpoq, ornitassara orninnialerpara, taarsillualermammi maani issiagalua-ruma iluamik isigisassaqaanngilanga. Taarsigaluarpoq, aasareqimmalli pavani kangiani qilak qaamma-lereerpoq. Nalunaaquttap akunneri marluk qaangiutinngitsut qaammartussaavoq seqinerlu erninnaq nuissalluni. Ajoraluartumik unnummut seqineq tarrilermat takunngilara, tassami kammalaatikka ilaga-lugit sutorniartarfimmi isersimagama. Seqernup tarrinnera isigerusukkaluarpara, takoqpinnavianngin-nakkumi.

Tassami qaammariartulerpoq, soorunaana qaammalernerata taarsilerneralu nunatsinni taama eqqar-torneqartartigisut. "Qaammarlini qaammanngivarlini, hofferassaq tuborgerassaq, anersivara taanna angajillersivaq Ålborgersip puiaasarsip aporataqaa, kiviteqaa – nuna manna qupeqili manna..."

Erinaruna taanna assut nuannersoq. Atuarfimmi assut atortarparput, uangali illorma ilisaaneranut assut eqqaassutigisarpara. Tassami illora uannit ukiunik pingasunik angajulleq nuannarisarujussuara siorna aasakkut ajunaarami. Inuk nuannaartuaannartoq siunissamullu assut isumalluartoq.

18-it sinnilaaginnarlugit ukioqalerluni 16-fodsimeq umiatsiartaarpoq nuannarinermillu assut sakkor-tuumik maskiinalerlugu - 40 HK. Ataataami inertimisaaraluarmani maskiinaq umiatsiamut taama mikiti-gisumut oqitsigisumullu sakkortuallaatsiartoq, akisimavaa imaallaanngooq orninniakkani tikipallattar-niassagamigit pisaqarluaangamilu angerlapallattarniassagami sukkasuumik angallateqaruni pitsaa-nerpaammat. Ataataata iluariinnarsimavaa.

Aasaq taanna illora assut pisaqarluartarpoq. Ullut ilaanni pisaqarpiarnikuunani angerlariartorluni ilisarimasani qalorsuarnik qaloortut naammattoorsimavai, taakkulu namminneq usigisinnaasatik naammatsissimagamikkit illora oqarfigisimavaat qalorsuit suli imaqaqimmata naammatsilluni immeeq-qullugu, illormalu iluatiginermik umiatsiani ulikkaangjavillugu saarullinnik usilersorsimavaa. Arriitsun-guamik, tassami usinermik, angerlariartorniarluni anorlilluuttoorsimavoq assullu annakannajaarsimal-luni. Umiatsiani immamik ulikkaalermat sulilu ikermilluni kivinialeqigami saarullippassuit eqqaannarsi-mavai, assut navianartorsiorluni tikeqqalaarsimalluni. Uanga tikimmat niuffiorakku eqqaamavara pit-saasunik masannaveeqquteqarniarluni nipputivissimasoq inuttallu annilaangasimanermik assororsi-manermillu sajuttuinnaasoq assullu qarsungalluni. Qoorortuuaqqanilu assut masatsissimallugu.

Qoorortuuaq taanna pitsassuaq uanga tassa kingornunnikuuara. Taamanilu saarullit taakku sin-neruttut tuneriaravigit naammatsivilluni aningaasarsivoq, unnukkullu sutorniartarfik ammarmat ani-ngaasat taakku tamaasa - atorlugit nuannisaarsimavoq ikinngutini ilagalugit, oqartarlunilu aningaasat taakku taama annakannajaarutaatiginikuugamik iluamik nuannaarluni atortariaqartut.

Unnuk taanna illora assut aalakoorsimavoq, immiaaqqat snapsilu assut imerlugit. Matummat angerlarami sininnani ullaaralaaq aallaqqissimavoq arnaatiminullu oqarsimalluni taakku ippassaq pin-naffini naapigiaqqinniarlugit. Ataataami benzinaataa tigoriarlugu aallarsimavoq. Ilimanarpoq sukkaqalu-

ni ingerlaniarluni sinilersimasooq sikumullu aporsimalluni. Tassami ullaakkut aallartut siullit umiatsiaa puttalaartoq nanisimavaat siua apornerminik qartoravissimasooq inuttaalu imaanut igeriussimallugu. Aatsaammi ullut arlallit qaangiuttut timaa nanivaat. Assut alianarpoq.

Ataataa immaqa tupannermik aliatsannermillu eqqumiillipajaalersimagaluarpoq. Tusaamanarpoq ullut siullit alla eqqartornagu benzinatsiarsuaq ernerme aallarussimasaa kisiat eqqartorsimagaa. Kisianni sivitsunngitsoq ileqqutoqqani atoqqilersimavaa.

Jo, tassaana erinaq pigiga. Taamani ilisaammatt oqaluffimmi naalagariartareerluta iliveqarfimmut pigatta illerfialu nunamut ikilermassuk arnaataa nilliaatigaluni erinarsuut taanna erinarsulerpaa.

Erinaa kisimi ilisarnarpoq, namminerlu taallalersimallugu: "Qaammarlini qaammanngivarlini, hofferasaaq tuborgerasaaq, anersivara taanna angajillersivaq Ålborgersiip puiaasarsiip aportaqa kivitigaa, nuna manna qupeqili manna."

Taavalu pikkunavimmik nillialerpoq oqaluukkualugulu pisasaanani. Paatsiveerummat unnu-ngitsoq napparsimmavimmut isertissimavaat, iluarsinerlu ajormat ullut arlaqanngitsut qaangiuttut helikopterimik Nuuliaappaat, aatsaallu juullingajalersooq tikippoq iluarsisimalluni. Sivitsorianngitsoq angutaatitaarami tassa massakkut naartulersimavoq. Ippassaq takuara naaqangaarami Anders Anditut pisuttalersimasooq. Naapikkaangakku oqartarpoq qanorluunniit inanneqartigigaluaruni illora atsiunniarnagu.

Soomitaavaana atsiussineq taama pingaartinneqartigisooq. Kisianni ilimanarpoq qitornartaassani massakkut ileqqooq malillugu kalaalitoqqat atiannik atserumaaraa. Meeraaqqat amerlanersaat massakkut kalaalitoqqatut ateqarput. Inuimmiuku allanut ilaarsiumatunerme assut nuannarisaaqartut. Ataaseq pilerpat tassa ilaarniaasut amerlatsikkaluttuinnalissapput...

Taamani illorma umiatsiaa tikiummassuk takuara nassataanik kivisimannngitsutuaasooq qoorortuura - taannami ileqquni malillugu qajannaarsimagamiuk. Ataataata uannut tunniuppaa oqarluni uanga atorluarniarumaariga. Qoorortuuraq pitsaaqigami salilluarlunilu uuliatieriami nutaatut ilivoq. Ukiuunerani pisaqassutigisarpara, aamma oqattaasaatigalugu assut pitsaavoq.

Qoorortuuraq pitsassuaq, itigarneq ajortoq. Massakkut salilluarnikuulluni ornitassanni toqqoqqavoq, tassa qaammannginnerani uanga naggammik atorumaarpara. Kiammita kingornutissavaa ... Immaqa igiinnarneqassooq. Ila sakkoq taama pitsaatigisooq iluatinnassagaluaqaaq. Uangami naggammik atulerukku ataasiinnarmik seqqorumaarpoq, ajortinnaviannngilarli. Ajunngilaq, uanga soqutiginnigilara, igikkumagunikkum igikkumaarpaat. Uanga aamma igikkumaarpaannga. Siorna illora ilisaammalli inuit qulit missaat ilisaasareerput, taakkunanga utoqqaat pingasut, meeraaraq, napparsimasooq ataaseq, sinnerilu inuusuttuinnapput tamarmik 20-it missaanni ukiullit.

Ikani biili ingerlalerpoq. Taama unnuaatigisooq suniartormitaava, politiilluunniimmi unereernikuupput. Ulluni makkunani ulapippianngillat aasarmi manna siornarnit allaaneroqigami. Aasarmi soorlu tassa takkunneq ajulersooq. Qianaannavippoq, tassa massakkut kiisa juli ingerlatilerpoq iluamik suli kiatsinnani - aalisagaqanngivillunilu. Taamaattumik inuit aningaasaateqarpiannngillat. Nunami suliffillit kisimik aningaasarsioput. Aalisartunut naammattusaarinaqaaq. Taamaakkami arfininngornermiluunniit illoqarfik assut nipaattarpoq.

Utoqqaat oqartarput assut eqqissinarooq, inuusuttunullu assut tujorminartarpoq. Tassa taamaakkami politiilluunniit avaangusuttutut ilillutik angalaartarput.

Kanna biili ingerlasooq ilisarilerpara GTO-rmiut arlaata biilia. Tassami tamakku atorfillit tamangajammik suliffimminnut atasumik biileqartiterput. Atami suliffimminnuinnaq atorneq ajorpaat. Unnukkuulluunniit suliunnaaralutik asuli illoqarfimmi biileqattaartarput.

Inngaasiit umiatsiaminik takusaalerpoq. Silageqigami isumannanngikkualuarpoq, angisuumimmi pitsassuarmik angallateqarami asuli angalaqattaarutigisartakkaminik. Immaqaana taamaattumik angajoqqaama arlaannik atorfineqqugaluaraannga assoroorlutik. Atorfillimmi kisimik angisuunik umiatsiaqarsinnaallutillu namminneq akiligarinngisaminnik biileqarsinnaapput. Usornaraluarput, kisiannili ullut tamaasa nunami allaffinnilu suliuaannamik piumallerlutillu aallarsinnaanngillat. Qanormi ajortigiva silaqqikkaluallartooq pitsassuarmillu angallateqaraluarluni suliffimmi soraartinnani aallarsinnaanani.

Inuunermi taamaappooq, aalisartut angallatinut pitsaasunut akissaqanngillat, atorfillillu pitsaasunik angallateqarput iluamik atorsinnaanngisaminnik. Takujuarpakkami utoqqakassaat ilaatigut angallarlu-

lernikut pisiniarsimagunik pisiakassaatik naalliuperaarlutik angerlaattaraat, atorfillilli amerlanertigut inuit pissatseruttornerit iluamik pisuttanngillat sumunnalaalerunik biilerlutik aatsaat ingerlasarlutik. Aaligooq atorfillit innunat kiffartortussat. Tiaavuluit.

Atorfillit amerlanersaat qaffalaalerlutillu imminnuunnaq eqqarsaatigilertarput. Kanna umiatsiami pituffiata qulinnguani uninngagami aninanilu uteqqilerpoq. Kiammita benzinaa akilerpaa. Assut uumigilerpara.

Massakkut taggarissinikuuvooq, ornitassara ornitsinnagu biilia ajortumeeriarterniarpara. Tusarnikuuara biillinngooq benzinaat sioraasanik akugaanni ingerlalaaginnaq aseruillutik aserortartut, karburatoria cylinderiilu atoqqissinnaajunnaartarsimallutik. Immaqaluunniit assakaasuisa ilaat savimmik kapillugu qaarsinnaavara. Aatsaammi aqagu sila ajunngippat aallariartuleruni paaseqqajarpaa. Asuki, sussa taamaaliunngiinnassuunga. Aallarnej ajulerluni quianarseruttorpat uanga takunaviannnginnakku soqutaanngilaq. Taama isumassarsiaarsimasuuguma ullumikkuunngitsoq taamaalorsimaqqajarpunga. Massakkut soqutaanngilaq. Sunami tamarmi soqutaajunnaarnikuuvooq. Aasaatigisoq issiaannarama qialerpunga, pavanimi qaamaneq alliaruinnaleremat tassa ornitassara orninnialerpara.

Ornitassara taanna qangali aalajangernikuuara. Siunertannut naleqqutivissoq. Illoqarfippummi marloqiusaagami. Samaniippoq illoqarfitoqaaq, qanga illoqarfik alliaruunngikkallarmat inuillu ikittunguugallaramik najugarisimasaat. Nunasiaagallarnerullu nalaani illorsuit atorunik sulitamaaniippoq eqqissimatitaallutik allannngortaaliukkat. Qangali atorunnaarsimagaluarput, massakkulli kusanarsagaallutik napapput qallunaanit mesterinit attartorneqarsimallutik.

Nunasiaagallaratta niuertup qallunaap illut taakku naalagaaffigai, massakkulli naalakkat nutaat, tassa qallunaat sanasut namminersortut, illunut taakkununga oqaasissaqartuupput kalaallinilu sulisorpassuaqarlutik.

Tamakku illorsuit eqqaanniissimagaluarput kalaallit illui ujaqqanik issunillu sanaat, tamakkulu tamarmik piiarneqarsimapput - kanngunartutut nikanartutullu isigineqarlutik. Uanga taamaattumik illunnguamik takunikuunngilanga, siuaasama illuisa qanoq inneri naluakka, siuaasamalu naalagaasa ilulilaat kisiisa takusinnaavakka.

Taava taassuma illoqarfitoqqap kangerujussuaniippoq illoqarfik nutaaq 1950-ikkut kingornatigut pingorsimasooq. Uanga illoqarfittaami inunngorsimavunga tassanilu alliaruunngilaq illoqarfitoqarlu asuli isiginnaagassatut isigisimallugu. Illoqarfik nutaaq tamanik peqarpoq - pisiniarfiit, atuarfik, napparsimavik, elvæki inunnullu najugassarpasuit, tassa suut tamarmik. Taakkulu illoqarfiit assigiinngivissut akornaniippoq nunarujussuaq illoqanngitsoq naggoreqigami nuanneqisoq, ujarassuartaqarami qerroqarlunilu. Qerrummi taakku aamma eqqissimatitaapput taamani '50-ikkunni '60-ikkunnilu sanaartuillaramik qaartiterillaramillu attorsimangisaat.

Qerrut taakku najorlugit nuanneqaat, akornannummi pigaanni allaaneq ajorpoq soorlu asimiilluni.

Taamaakkamilu silaqqitsillugu ornigarneqartaqaaq. Inuimmi taakunnalersut ualikkut seqineq kistsilluaraangat puussianik karseeqqanillu nassarlutik ingerlaqatigiikkuutaarlutik qungujuttareerlutik taakunnakaasarput - taamaakkamilu qerrut akorni puiaasaarakunik qillertuusakunillu ulikkaavinnikuupput. Ippassaq unnukkut sininneq sapilivikkama atisalersoriarlunga qoorortuuaq taanna illorigaluannit kingornutara plastikmik poortorluarilugu qerrut akornannut toqqoriarpara, qooruatsiaallu iluanut toqqorlugu ilisimatinnagu nanisassaajunnaarlugu.

Nalunngilara sumut qanorlu atorumaarlugu. Aalajangivinnikuuvungami. Tassani eqqissillunga naammassiniagara naammassissavara inunnit akornusersorneqarnanga. Qerrummi illunit qaninnernit unngaseqigamik unnuua inuit sinitsillugit qoorortuuaq seqqorpallakkaluarpat tusarneqarnaviannngilaq.

Tusaasoqaraluarunimi soqutigineqarnaviannngilaq unnuap nipai amerlaqimmata.

Qaqqajunnamit atilerama cigaretiutima killinganiittut patroneeqqat marluk toqqortakka tassaniinersut maluginiaqqaarpakka. Tassaniippoq. Qaa, sivitsorsaannarnagu isumannaapallanniarlara.

Tuaviusukaaginnaq ingerlavunga tassami issiajuarnikuunermik niukka qerattalersimagaluarmata.

Sunaaffaana aalajangiunniakuusamik naammassinnikkiartulerluni taama pilerinarlunilu nuannertigisoq. Arpasukaaginnaq ingerlagama erniinnaq qoorortuuaq toqqortara tikippara. Nanineqarsimannngilaq. Qujanaqaaq. Tassa isumannaalerpoq. Qununngilanga. Sunami qununarami. Malugisaqarnaviannngilanga.

Qoorortuaraq puuialerakku malugilerpara sila kianngitsigisoq assakka masattut. Iluamik pitsaasumik inissippunga, aa, ualimut maani inuit immiaarartuussimasut puukutik maanga asuli eqqarsima-vaat, allatullu ajornaqimmat qillertuusakut akornannut inissippunga patroneeqqallu aappaa tigullugu. Susimanerama taamaaneeq ajorlunga tassa nakkaavara. Qujanaqaarmi suli sillimmaqarama. Sinneruttoq qoorortuuaqqamut immiuppara aallaasillu pitsassuup itigarneq ajortup kusanartullu savittaa niaqquma tungaanut saatsillugu.

Kangiani seqineq nuillillartorlu illoqarfiup kitaanit qoorortuaraq seqqorpallakkuarmat inummit ataatsimilluunniit tusarneqanngilaq.

Ullorulerpoq assut silaqqilluni. Seqinnarik. Pileritunerit qangali aallakaasareersimapput, ilaat avam-mut ilaallu kangerlunnut, aasareqimmat - tamarmik nuannisaarlutik. Inuit ilaat suli sinipput ilaallu nia-qorlupajaarlutik qanermillu iluatigut panertuupajaaqalutik makitilerput. Arlallit siniffiginngisaminni sinissimallutik silattulerput nuannivimmik inatsisit arfernat unioqqutissimallugu, taamaakkaluartorli ajortuliortutut imminnut isiginngivillutik. Ilaat eqqissillutik kaffisorusaarput aalajangernikuullutik ullumi aramaniarlutik. Ilaallu naalagiarnissaminnut pikilerput.

Qulinut qiteqqutilersorlu sivikitsumik masannartuliorluni nittaalleraluarpoq, ikittuinnaalli tamanna malugivaat aasareqimmallu soqutiginagu. Qummut qiviaramik takuaat nuarluk qulaaquttoq sivikitsu-millu nittaatsisilluni. Illoqarfimmiut amerlanersaasaluunniit maluginngilaat. Inuit tamakku sapaatisior-torpassuit arlaannaataluunniit siuaasatta oqaasitoqaat eqqaanngilaat: Tassamigooq aasami seqinner-sumi sivikitsumik nittaakkaangat inunnguit arlaat imminut pisisimassooq ...

Oqaatsit

ualineranilli	lige fra om eftermiddagen
pisarnitsitut	lige som vi plejede
mamaraluartiinnarlugit	de smagte virkelig godt
aalajangernikuugama	jeg havde bestemt mig til
silatusaarniarlunga	jeg ville være klar i hovedet
pingaartigisoq	så vigtig
silakisaarlunga	jeg var omtåget
avissaartuleratta	da vi skildtes
nipikisaarnata	uden at forsøge at være stille
taakkuinnaanngitsummi	og det var jo ikke kun dem
qularnanngitsumik	uden tvivl
kisingorukkama	da jeg blev alene
qaarsup qaavanut	på toppen af klippekold
ileqqutoqarivarami	det var en gammel vane jeg havde
tarrajussileraangat	når det blev tussmørke, den blå time
piviusorpalukkunnaarluni	blev uvirkelig
najoruminarnerulersartog	blev bedre at bo i
qunugigiga	at jeg ikke turde
isigerusunnarsisartut	blev til at holde ud at se på
suujunnaarsimassuunga	så ville jeg være væk
sunnguamilluunniit	ikke den mindste smule
kukukkaat	de har tændt op i
ileqqorisarpaat	de har for vane
aamarsuartortumik	med kul
sinnituarilersimavaat	det er det sidste af slagsen
qatsungaqimmat	da det er blikstille
qullalaaginnarluni	kun lige oppe
malunnarunnaarluni	ikke til at mærke mere

anerteritillunga
qanoq suunngitsigisoq
isigillualeraanni
nassuiarneqarsinnaanngortarpoq
inissitsitersimanerat
iliveqarfik
qiteqqussimanngilarluunniit
immerluni
aaligooq
atortorissaartigileraluarunik
sivitsortissinnaanngilaat
naassaanngitsiq
atoruminarnerulersinnaavoq
maanimiukassaat
tamakkersimaqqajarpai
qiteqarpoq
qiterloriarami
pisinnak
piguit
ornitassaq
tupinnavissumillu
qanittuarakasiupput
aquateralak
eqqaavimmut
matoorneqassuutit
alliarternialermat
uuttortaajartorlutik
tujormipajaarlutik
illaruaatigaluta
aqqutigalugu
eqqarsaatikka
kisiisa
mikinerugallarama
erinigisarpara
aakkiartuleraangat
qilanaartalerpunga
inuuneq
tanngasimaartartigalunga
pingaartinneqarpoq
ilinniagaqalernissarput
ilimaginngivippara
aalajangertarpaat
naalaannartarpakka
piumasaat
akuliuffigineqarpallaarani
ajornakusoortorujussuusoq
inuuguit
inutsialattut
qimmitut iliorit
nukittuneq
nammaqatigiinneq

mens jeg trækker vejret/ånder
hvor ubetydeligt det er
når man kikker grundigt på den
så det kan forklares
deres placering
kirkegården
den var ikke engang halvt...
fyldt op
selvom man siger
selvom de får bedre udstyr
de kan ikke forlænge
evigt
det kan blive bedre
de stakkels beboere her
så ville de fyldes med alle
har udgangspunkt i
hvis man har...i centrum
før du kommer til
når du kommer til
mål
og helt utroligt
lige ved siden af hinanden
en påhængsmotor
på lossepladsen (dumpen)
bliver du dækket til
da den skulle udvides
de foretog målinger
de sad og følte sig trøstesløse
de grinte af os
via
mine tanker
kun
da jeg var mindre/ynge
glæder mig til
når den begynder at smelte
begynder jeg at glæde mig til
livet
rigtig stolt over
lagt vægt på
vores uddannelse til...
jeg tror ikke det er sandsynligt
de bestemmer
jeg adlyder dem
deres vilje/ønske
uden at blande sig alt for meget
meget besværligt
hvis du lever
som en flink fyr
gør som hundene
den stærkeste
at løfte i flok

kaasarfinni	i din lomme
nipangerlutik	de tier stille
nukittuunngortitsisartog	giver styrke
assororniaritsi	brug jeres kræfter
oqaluinnarnak	lad være med kun at snakke
naalakkersorneqassanngilanga	ingen skal bestemme over mig
ataqatigiit	fælles – de, der står sammen
pissusia	opførsel
qunuppulli	men de er bange
qaammalinnginnerani	inden det bliver lyst
uanga kisima	kun jeg
ornitassara	mit bestemmelsessted
qilak	himmel
sutorniartarfimmi	på værtshus
isigerusukkaluarpara	jeg ville ellers kigge på
erinaruna	det var den melodi
uangali	men jeg
ilisaaneranut	til hans begravelse
siorna	sidste år
siunissamullu	og til fremtiden
umiatsiataarpoq	fik en ny jolle
oqitsigisumullu	til så let en...
sakkortuallaatsiartog	alt for stærk/kraftig til
iluariinnarsimavaa	havde accepteret det
illora	min fætter
ajunaarami	da han omkom
isumalluartog	ventede sig noget godt
sinnilaaginnarlugit	lidt over
inertimisaaraluarmani	selvom han blev forbudt det
oqitsigisumullu	til én så let
angallateqaruni	hvis han havde en båd
iluariinnarsimavaa	bare givet efter
qalorsuarnik	med net/øse
naammattoorsimavai	havde han mødt dem
usigisinnaasatik	det de kunne have ombord, laste
immeeqqullugu	at han skulle fylde...
usilersorsimavai	havde lastet den
annakannajaarsimalluni	var i overhængende fare
kivinialeqigami	da han var ved at kæntre
eqqaannarsimavai	havde smidt dem væk (overbord)
navianartorsiorluni	havde været i fare
niuffiorakku	da jeg havde taget imod ham
masannaveeqqutit	regntøj
annilaangasimanermik	han havde været så bange
assororsimanertillu	og havde anstrengt sig meget
sajuttuinnaasoq	rystede over det hele
qarsungalluni	helt bleg
kingornunnikuuara	jeg arvede efter ham
sinneruttut	resten
aporsimalluni	stødt imod
puttalaartog	som flød

siuma	forstavn
qartoravissimasoq	helt knust
igeriussimallugu	var smidt overbord
qaangiuttut	efter
timaa	hans krop
alianarpoq	uhyggeligt, væmmeligt
sivitsunngitsaq	inden længe
ileqqutoqqani	som sædvanlig
lilerfialu	og hans kiste
qupiqili	gid den må revne
Nuuliaappaat	de bragte hende til Nuuk
naartulersimavoq	er blevet gravid
inanneqartigaluaruni	opfordret til at gøre
atsiussineq	navngivning
ilaarniaasut	som vil efterabe
qoorortuaraq	salonriffel
itigarneq ajortoq	som aldrig svigter
sakkoq	våben
illora	min fætter/min kusine
unnuaatigisoq	så sent på aftenen
siomarnit	i forhold til sidste år
nipaattarpoq	er stille
GTO	Grønlands Tekniske Organisation
GTO-rmiut	fra/ansat ved GTO
kanna	det/den dernede
isumannanngikkaluarpoq	ingen grund til bekymring
inuunermi taamaappoq	sådan er livet
takujuarpakkami	for jeg ser hele tiden
utoqqakassaat	de stakkels gamle folk
naalliuperaarlutik	plaget af
uumigilerpara	jeg er vred på ham, forbitret over
taggarissinikuuvoq	det er blevet helt mørkt
akugaanni	hvis man blander
qaarsinnaavara	jeg kan få den til at punktere
qangali	for længst
soqutaajunnaarnikuuvoq	det er fuldstændig ligegyldigt nu
naleqqutivissoq	fuldt ud passende
nunasiaagallarnerullu nalaani	under kolonitiden
napapput	de står oprejst
ujaqqanik issunillu	sten og tørv
kanngunartutut	skammeligt
siuaasama	mine forfædre
pinngorsimasoq	som er blevet til
assigiinngivissut	vidt forskellige
qerrut	stendynge/stenruser
qerroqarlunilu	og der er stendynger/stenruser
asimiilluni	på landet
akorni	mellem
poortorluariarlugu	pakket godt ind
sumut qanorlu	til hvad og hvordan
aalajangivinnikuuvungami	jeg har taget en fast beslutning

akornusersorneqarnanga
seqqorpallakkaluarpat
unnuap nipai
qaqqajunnamit
sivitsorsaannarnagu
qerattalersimagaluarmata
arpasukaaginnaq
qununngilanga
malugisaqarnavianngilanga
qillertuusakut
sillimmateqarama
niaquma
kangiani
kitaanit
ullorulerpoq
avammut
pileritunerit
arlallit
silattulerput
inatsisit arfernat
unioqqtissimallugu
aramaniarlutik
pikilerput
ikittuinnaalli
nuiarluk
nittaatsitsilluni
oqaasitoqaat
imminut pisimassooq

uden at blive forstyrret
lyden af et skud
nattens lyde
fra klippeknolden
lade være at trække tiden ud
er blevet stive
småløbende
jeg er ikke bange
jeg kommer ikke til at mærke noget
tomme dåser
jeg har en i reserve
mit hoved
østpå
fra vest
det er ved at blive dag /morgen
nordpå
de mest ivrige
flere, adskillige
kommer til fornuft
det sjette bud
overtrådt
vil være dovne
gøre sig klar
men kun få
en truende sky
bragte sne med
mundheld/ordsprog
taget sit eget liv

Suliassaq A

1. Oqaluttuartoq oqaluttuami tassaavoq
 - a) angut utoqqaq
 - b) angut inuusuttoq
 - c) arnaq inuusuttoq
2. Oqaluttami
 - a) aasaavoq
 - b) upernaajuvoq
 - c) ukiaavoq
3. Oqaluttuami
 - a) tallimanngorneruvoq
 - b) arfininngorneruvoq
 - c) sapaataavoq
4. Oqaluttuartoq kammalaatinilu
 - a) aalisariarput
 - b) immiaarartorput
 - c) bingoriarput

Suliassaq B

Apeqqutit akikkit.

1. Oqaluttuami ulloq suua?

2. Inuusuttut arfininngornerup unnua qanoq atorpaat?

3. Sooq angut nuannaartuusaarpa?

4. Angut kisimiilerami sumukarpa?

5. Angutip ornitaa oqaluttuariuk.

6. Soormita illoqarfik najoruminarunnaarsimava?

7. Illoqarfik oqaluttuariuk

8. Iliveqarfik oqaluttuariuk

9. Meeraanerminit pisut suut oqaluttuarai?

10. Soormitaavaana ukioq atuarfiusoq kingulleq taama pingaaruteqartigisoq?

11. Sooruna meeraagallarami inersimasut oqaasii naalannartarai?

12. "Qimmitut iliorit" qanoq isumaqarpa?

13. Seqerngup tarrikkiartornera takoqqissanngilaa, sooruna?

14. Sooruna erinarsuut eqqaagaa?

15. Illooraa oqaluttuariuk.

16. Illooraata aalisarnera oqaluttuariuk.

17. Qoorortuaraq oqaluttuariuk.

18. Illooraata imerniartarfimmiinnera tamatumalu kingorna susoqarnera oqaluttuarikkit.

19. Illooraata inooqataa oqaluttuariuk.

20. Illooraata ataataa oqaluttuariuk.

21. GTO-p biilii takuai, oqaluttuartoq qanoq iliorusukkalarpa, sooq?

22. Oqaluttuartup angallatillit eqqaavai, sooq? Suna pillugu?

23. Qupperneq 142-imi illoqarfik eqqartorneqarpoq. Eqikkaruk.

24. Qerrut angutip ornitai oqaluttuarikkit.

25. Qassinik patroniuteqarpa?

26. Angut qanoq misigisimava?

27. Qaammalermat qanoq eqqarsaatersorpa?

28. Qassip missaani angut imminorpa?

29. Qulip qeqqata missaani sila qanoq ippa?

30. Seqinnersumi apigaangat qanoq oqartoqartarpa?

Oversættelse af opgave B

1. Hvilken dag er det i historien?

2. Hvordan bruger de unge i historien lørdag aften?

3. Hvorfor lader manden som om han er glad?

4. Hvor går manden hen da han bliver alene?

5. Fortæl om stedet han går hen?

6. Hvorfor er byen blevet ubehagelig at bo i?

7. Fortæl om byen.

8. Fortæl om kirkegården.

9. Hvilke ting nævner han fra sin barndom?

10. Hvorfor er det sidste år i skolen så vigtigt?

11. Hvorfor aflød han bare de voksne da han var barn?

12. "Qimmitut iliorit" ("adlyd som en hund" (underdanighed) hvad betyder det?

13. Han skal ikke gense en solnedgang, hvorfor?

14. Hvorfor nævner han sangen?

15. Fortæl om hans fætter.

16. Fortæl om fætterens fiskeri.

17. Fortæl om salonriflen.

18. Fortæl om fætterens værtshusbesøg og hvad der sker bagefter.

19. Fortæl om fætterens kæreste/samlever.

20. Fortæl om fætterens far.

21. GTOs bil, hvad har fortælleren lyst til at gøre ved den og hvorfor?

22. Fortælleren nævner bådejerne, hvorfor? Om hvad?

23. På side 142 bliver byen nævnt, du skal lave et resume af det.

24. Fortæl om stendyngen (qerrut) som manden går hen til.

25. Hvor mange patroner medbringer han?

26. Hvordan er mandens sindstilstand?

27. Hvad tænker han på ved daggry?

28. Hvad tid begår manden selvmord?

29. Hvordan er vejret lidt i halv ti?

30. Hvad siger man der sker når det om sommeren sner mens solen skinner?

Når der falder sne mens solen skinner.

Ole Korneliussen: Det andet dyr, 1998

Sådan kan lørdag nat altså bruges. Jeg har været sammen med mine kammerater siden i eftermiddags, og vi har haft det sjovt. Det har været en virkelig dejlig aften. Som sædvanlig har vi drukket øl, men ikke ret meget, da ingen af os har særlig mange penge for tiden. Faktisk drak vi så lidt, at vi kun lige nåede at blive tørstige. Det er godt det samme, for i aften har jeg besluttet, at jeg vil være klar i hovedet. En s i betydningsfuld dag skal ikke opleves med sløvet bevidsthed. Selv om vi kun drak lidt, var humøret fint, og da værtshuset lukkede, og vi skiltes, ønskede vi hinanden højroset godnat og aftalte, hvornår vi skulle mødes næste gang. Det var eri utrolig dejlig aften og ind imellem glemte jeg helt, hvordan den skulle ende. Først da jeg havde forladt mine kammerater og gik videre alene, kom jeg i tanker om, at jeg havde løjet for dem. Jeg havde jo bestemt, at jeg aldrig mere skulle gense disse mennesker. Hverken dem eller andre. Fordi jeg havde været i selskab med glade mennesker, havde jeg været glad sammen med dem, men jeg havde ladet, som om min glæde var større, end den i virkeligheden var. Det var nok godt det samme, for hvis mine kammerater havde vidst, hvad jeg havde i tankerne, havde aftenen utvivlsomt fået et andet forløb.

Da jeg var blevet alene og ikke ønskede at møde nogen, gik jeg op på klippekolden, hvor der på denne tid af døgnet aldrig kommer et menneske. Her satte jeg mig på klippen og kikkede ud over byen. Det er noget, jeg tit gør om sommeren hen på aftenen, når tusmørket falder på, bare sidder her og kikker ud over byen. Alt dette har jeg set på siden min barndom. Når det lysner på østhimlen i sommernatten, ligger byen i halvmørke, gadelygterne tændes, det er, som om den ændrer karakter og bliver mere uvirkelig, som om alt det, som dagslyset ubarmhjertigt afslører forsvinder. Så bliver byen mere hyggelig. Måske frygter jeg inderst inde dagslyset, siden jeg bedst kan lide at kikke ud over byen, når tusmmrket falder på, konturerne udviskes, og alt får uvirkelighedens præg.

Gad vidst, hvem der sidder her i morgen på denne tid. Det bliver i hvert fald ikke mig. Hvor mon jeg så er henne? Jeg er nok blevet til intet. Og det er jeg også fuldstændig ligeglad med.

Se, nu stiger der røg op af skorstenen dernede, hvorfor mon de tænder op i kakkellovnen så sent på aftenen? Så koldt er det da heller ikke. Det er nok, fordi de er ved at lave mad. Mange har jo for vane at spise et eller andet, før de går i seng, især når de har fået noget at drikke i aftenens løb.

Huset dernede er et af de få, der stadig fyrer med kul på gammeldags maner. Det er så vindstille, at røgen stiger lige til vejrs, højere og højere op, indtil den ikke længere er synlig. Sådan er livet også. I begyndelsen kan det ses tydeligt, men snart kan man ikke få øje på det. Jeg lever, så længe jeg trækker vejret, men hvad livet egentlig er for noget, forbliver en gåde. Det gør heller ikke noget, at jeg ikke forstår det, for hvis jeg gjorde, ville jeg sikkert bare opdage, hvor værdiløst det er.

Når man sidder og betragter byen heroppe fra, kan man fornemme lidt af livets gang. Ved at se på husenes og de andre bygningers indbyrdes placering dernede opdager man, hvordan det hele hænger sammen. Kirkegården har været i brug i mange år og er nu ved at være fyldt op. De første halvtreds år var den kun fyldt halvt op, men i løbet af de sidste femten år er resten kommet til. Og så siger man ellers, at folk i gamle dage døde af ganske ufarlige sygdomme. Men nu, hvor vi har fået sygehus, er der flere og flere, der dør. Sygehuset er udvidet flere gange, antallet af læger og andet personale øget, men ikke desto mindre er der flere og flere, der dør. Lige gyldigt hvor dygtige folk er, og lige gyldigt hvor gode hjælpemidler de har, kan de ikke skaffe os det evige liv, men de kan muligvis gøre livet lidt behageligere. Ha, sikke et held at sygehuset ikke er ti gange større, for hvis det var det, ville der formentlig ikke være en levende sjæl tilbage i byen.

Hele livet er centreret om kirkegården. Det kan enhver se, som kikker ned over byen heroppefra. Kirkegården ligger i midten, derovre har vi så vuggestuen og barnehaven, så kommer skolen og ungdomsklubben. Og nærmest kirkegården ligger alderdomshjemmet. Når man går ud af skolen, kan man enten bo i husene eller i boligblokkene, indtil man kommer på alderdomshjemmet, og når man først er flyttet derind, er der kun ét sted tilbage. Noget længere væk ligger sygehuset, som sjovt nok har autoværkstedet og brandstationen som naboer. Hvis påhængsmotoren går i stykker, kan man få den repareret på autoværkstedet lige ved siden af sygehuset. Hvis man brækker benet, kan man få det sat sammen på sygehuset lige ved siden af autoværkstedet. Skulle det ske, at påhængsmotoren brænder totalt sammen, kan man smide den ud på dumpen, og når man dør, bliver man kulet ned på kirkegården. Faktisk er det underligt, at dumpen og kirkegården ligger så langt fra hinanden.

Jeg har hørt, at dengang byen skulle udbygges, kom der hver eneste sommer en hel masse danskere op for at male landet op, så de kunne bestemme, hvor husene og de andre bygninger skulle ligge. Når de så om vinteren gik rundt nede i København og kadede sig med at tegne landkort, er jeg sikker på, at de placerede bygningerne sådan for at gøre nar ad os. Eller også har de, uden at være klar over det, vist os hvordan et livslab ser ud. Fra vuggestuen går vejen i lige linje via skolen og alderdomshjemmet til kirkegården. I mellemtiden kan man få klaret de nødvendige reparationer på sygehuset eller på autoværkstedet. Sådan er livet.

Ja, det er vel godt nok, som det er, jeg kan i hvert fald ikke ændre på det. Man kan stille alle de spørgsmål, man vil, et ordentligt svar får man aldrig. Ethvert menneske har jo sin egen forklaring. Men ét er sikkert: Vi er alene, når vi kommer ud af vores mor, og vi er alene, når vi dør. Sådan er mine tanker nu, ligesom den sultne, der hele tiden tænker på mad.

Hvorfor bliver vi egentlig født? Da jeg var mindre, tænkte jeg aldrig sådan, mit liv fulgte årets gang. Om efteråret glædede jeg mig til julen, og når julen var overstået, glædede jeg mig til, at det blev forår med masser af solskin, og når sneen begyndte at smelte, glædede jeg mig til sommeren og skoleferien. Kun når man har noget at glæde sig til, er livet dejligt, meget endda. For jeg kom i skole, glædede jeg mig til at begynde og beundrede dem, der allerede gik der. Jeg husker tydeligt, hvor stolt jeg var, hvis jeg kunne banke en af dem. Mens jeg gik i skole, glædede jeg mig meget til at blive færdig, for når man havde forladt skolen, blev man betragtet som voksen og kunne opføre sig som en voksen.

Det sidste år i skolen blev der talt meget om, hvilket arbejde eller hvilken uddannelse vi ville gå i gang med bagefter. Mine forældre holdt på, at det var meget vigtigt, at jeg fik et fast og sikkert arbejde. Når man er blevet voksen og har fået sig et fast job, hvad er så det næste, man kan glæde sig til?

Jeg tror ikke, at der er noget, jeg kan glæde mig til. Det er nu flere uger siden, jeg blev færdig med skolen, jeg holder sommerferie, og hvad jeg så skal lave bagefter, har jeg ingen anelse om. Jeg har heller ikke lyst til noget. Nu er jeg altid træt, og der er ingenting, der morer mig mere. Dengang jeg gik i skole, bestemte mine forældre og mine lærere over mig. De plejede at fortælle mig, hvad jeg skulle gøre, og for det meste lod jeg dem bestemme. Hvis jeg bare rettede mig efter dem, kunne jeg få lov

til til at gå rundt og passe mig selv. Jeg har flere gange prøvet at gøre tingene på min egen måde, men hver eneste gang har jeg opdaget, at det ikke førte til andet end ballade. Folk har meget svært ved at lade én gøre tingene på sin egen måde. Kun hvis man lever op til andres ønsker og normer, bliver man betragtet som en flink fyr. Men tillader man sig at gøre tingene på sin egen måde, så er alle de andre straks på nakken af én. Det er som om, at hvis man vil blive til noget, skal man rette sig efter de andres ønsker og gøre nøjagtig som alle andre. Man skal ikke have sine egne ideer, men gøre alt for at efterleve andres meninger. Hvis man vil have et behageligt og velbetalt job, så bliv medlem af det parti, der sidder på magten for tiden. Gør som hundene. Vær enig med den stærkeste. Og hvis man tænker noget andet, så må man ikke lade sig mærke med det. Nej, faneme nej, sådan vil jeg ikke leve.

Man siger, at det giver styrke at være med til at hære den fælles byrde. Jeg har aldrig fattet, hvorfor det er så vigtigt med den styrke. Man mærker jo ikke, man har den, for man bruger den til noget. Det er ligesom at have penge på lommen og ikke bruge dem. Først når man bruger dem, mærker man, at man har dem. Forestil dig en masse mennesker, der går og bærer på en stor kasse. De fleste anstrenger sig uden at sige noget, men så er der pludselig en, der råber:

- Fællesskab giver styrke! Brug jeres kræfter! Ja, hvis han har så meget overskud, at han kan kæfte op, så er der noget, der tyder på, at han ikke anstrenger sig nok, men kun har ét ønske, nemlig at blive leder for dem, der virkelig anstrenger sig. Der er kun en ting at sige til sådan et menneske:

- Hold din kæft og bestil noget!

Jeg har forlængst bestemt, at jeg ikke vil være med til at bære den kasse. Jeg vil gøre, hvad jeg har lyst til, ingen skal bestemme over mig. Hvis man bærer i fællesskab, kan man også regne med, at andre hjælper en, hvis man kommer i knibe. Sådan er det i hvert fald i dyreverdenen. Hvis man vil overleve, må man holde sig til flokken. Forlader man den, kan man regne med at blive angrebet og tilintetgjort af andre dyr. Sådan er naturen indrettet. Nu har jeg besluttet, at inden denne nat er omme, vil jeg vise mig selv og andre, at jeg ikke vil være med til at bære kassen og derfor også vil tilintetgøre mig selv. Jeg vil ikke gøre som de andre stakler. For at have det bekvemt lader man andre hundse og regere over én, uden mulighed for at gøre noget selv. Ganske vist siger de, at de har tænkt på at brokke sig, men de tør ikke, fordi de er bange for at være anderledes end andre. Jeg har virkelig ondt af dem. Men jeg er ikke bange, og inden det bliver lyst i morgen tidlig, skal jeg vise dem, at jeg tør. Selvfølgelig vil de sige, at jeg flygtede fra det hele, fordi jeg ikke turde være med, men jeg er fuldstændig ligeglad med, hvad de siger. Jeg ved med mig selv, at jeg gør det, fordi jeg tør.

Det er ved at blive helt mørkt nu, og jeg vil gå til det sted, hvor det skal ske. Der er ingen grund til at blive siddende her, når jeg alligevel ikke rigtig kan se noget. Det er mørkt her; men da det er højsommer, lysner himlen allerede i øst, og om et par timer vender lyset tilbage, og solen står op. Det ser ud til at blive godt vejr i morgen. Desværre så jeg ikke solen gå ned her i aften, jeg sad inde på værts- huset sammen med mine kammerater på det tidspunkt. Jeg ville gerne have set solnedgangen, for jeg kommer jo aldrig til at se den igen.

Lyset er på vej. Det har for resten tit undret mig, hvorfor der er sagt og skrevet så meget om morgengryet og skumringen i vores land.

I det første morgengry/Hof flyder overalt på havet/Tuborg flyder overalt på havet/Det var min bror/
Min ældste bror/Han blev angrebet af Tuborg/En stor flaske

Ålborg/og sank/Gid jorden her må slå revner.

Denne melodi er meget køn, vi sang den tit i skolen, men mig får den til at tænke på min fætters begravelse. Min fætter, der var tre år ældre end jeg, omkom nemlig sidste sommer. Jeg holdt meget af ham, han var et meget livsglad menneske med stor tro på fremtiden. Han var kun lidt over atten år, da han købte sig en ny 16-fods jolle, som han i sin glæde forsynede med en påhængsmotor på fyrre- tyve hestekræfter. Hans far bebrejdede ham, at han satte en så stærk motor på en så lille og let båd, men han svarede, at han på den måde ville kunne komme hurtigere frem og tilbage fra fangstplad- serne. Faderen havde accepteret det. Den sommer var min fætter også heldig med fangsten.

En dag, hvor han ikke havde fanget ret meget, kom han på vejen hjem forbi nogle af sine bekendte, netop som de var ved at tømme deres bundgarn. Da deres kutter var fuldt lastet, sagde de til min

fætter, at han bare kunne fylde sin jolle med de torsk, som de ikke havde plads til. Det lod han sig ikke sige to gange, så han fyldte jollen lige til rælingen.

Mens han tungt lastet sejlede ganske langsomt hjemad, blev han midt ude på fjorden overrasket af en storm. For ikke at gå til bunds med den overfyldte jolle, måtte han smide masser af torsk over bord. Han var i yderste livsfare og nåede kun hjem med nød og næppe. Jeg var nede på kajen, da han ankom, og jeg husker, at han var gennemblødt, selv om han var iført det bedste regntøj, man kunne købe for penge, og han rystede over hele kroppen og var ligbleg. Hans salonriffel var også drivvåd. Det var den salonriffel, jeg arvede, og som er virkelig god. Samme eftermiddag solgte han de torsk, der var tilbage, og tjente godt på dem. Da værtshuset åbnede, gik han derind sammen med sine kammerater for at få sig en munter aften. Han sagde, at penge, der havde kostet så meget besvær, men alligevel var let tjente, skulle bruges til at more sig for. Den aften brugte min fætter alle sine penge på øl og snaps, og han blev meget fuld. Han gik først hjem, da værtshuset lukkede, men i stedet for at sove var han taget ud igen med sin jolle tidligt om morgenen. Til sin kæreste havde han sagt, at han ville tage ud til dem, han havde mødt dagen før på det gode fangststed, og han havde taget sin fars fyldte benzintank og var sejlet afsted.

Man regner med, at han var faldet i søvn, mens han sejlede udad med stor fart, og var stødt imod en isskosse. De første, der tog ud om morgenen, fandt hans jolle drivende med stævnen sprættet helt op, og de var overbevist om, at han var blevet slynget over bord ved sammenstødet. Hans lig blev først fundet flere dage senere. Det var meget sørgeligt.

Hans far reagerede lidt mærkeligt, måske på grund af chok og sorg. De første dage efter ulykken hørte man ham ikke tale om ret meget andet end den dejlige, fyldte benzintank, som sønnen havde taget med sig. Men der gik ikke lang tid, før han blev sig selv igen. Jo, det var den melodi, jeg kom i tanker om før. Det var dengang min fætter blev begravet. Højtideligheden i kirken var forbi, og vi var nået ind på kirkegården og skulle til at sænke hans kiste i graven, da hans kæreste begyndte at skrig og synge denne melodi. Melodien var velkendt, men hun havde selv lavet teksten:

I det første morgengry/Hof flyder overalt på havet/ Tuborg flyder overalt på havet/Det var min bror/
Min ældste bror/Han blev angrebet af Ålborg/En stor flaske Ålborg og sankt/Gid jorden her må slå
revner.

Og så skreg hun og skreg, og det hjalp ikke, at de andre prøvede at berolige hende. Hun blev mere og mere forvirret, og inden aften fik man hende indlagt på sygehuset. Da hendes tilstand ikke ændrede sig de følgende dage, blev hun fløjet med helikopter til sygehuset i Nuuk, og hun var først rask nok til at komme hjem lige før jul. Derefter varede det ikke længe, før hun fik en ny kæreste, og nu er hun gravid. I går så jeg hende vralte af sted som Anders And med stor mave. Hver gang jeg møder hende, forsikrer hun mig om, at ligegyldigt hvor meget man prøver at presse hende til det, vil hun ikke lade sit barn opkalde efter min fætter. Hvorfor skal det også være så vigtigt at opkalde små børn efter afd'ede? Men jeg er sikker på, at hun vil give sit barn et gammelt grønlandsk navn. Det er jo så moderne nu. De fleste små børn har gamle grønlandske navne, fordi folk elsker at efterabe hinanden. Når en er begyndt, følger resten af flokken med deres aberi.

Dengang de sejlede min fætters jolle hjem, så jeg, at den eneste af de ting, han havde haft med, som ikke var gået til bunds, var hans salonriffel. Den plejede han nemlig at binde fast til tofterne. Hans far forærede mig den og sagde, at den kunne jeg nok få glæde af. Det er en salonriffel af virkelig god kvalitet, så da jeg havde rensset den grundigt og smurt den i olie, var den så god som ny. Jeg skød mange dyr med den i vinterens løb, og den er også helt fin til kapskydning. En fremragende riffel, der virker hver gang. Nu ligger den klargjort og godt gemt på det sted, hvor jeg skal hen. Inden det bliver lyst, skal jeg bruge den for sidste gang. Hvem mon skal arve den efter mig?

Måske bliver den bare smidt væk, men det vil være synd for en så god riffel. Når jeg bruger den for sidste gang, skal der kun affyres ét skud, og det kan den bestemt ikke tage skade af. Okay, jeg er ligeglad, lad dem smide den væk, hvis det er det, de vil. Jeg skal også smides væk. Siden min fætter blev begravet sidste sommer, har man allerede begravet omkring ti mennesker. Tre gamle, et spædbarn, der havde været sygt fra fødselen, resten var unge mennesker under tyve år.

Se, der kommer en bil kørende derhenne. Hvad søren laver den her om natten? Ikke engang politi-

et er ude at køre mere. De har ikke meget at lave i disse dage. Denne sommer ligner slet ikke sidste sommer. Det er, som om den ikke rigtig vil komme, det er stadig koldt, og varmen lader vente på sig, selv om vi er midt i juli måned. Fisk er der heller ingen af, og folk har næsten ingen penge mellem hænderne. Kun de, der arbejder på land, tjener penge, for fiskerne er det dårlige tider. Det er derfor, der er så stille i byen, selv en lørdag aften. De gamle siger, at det er dejligt fredeligt, men de unge mennesker synes, det er dødkedeligt. Af og til kører politiet lidt rundt på må og få. De keder sig også.

Den bil, der kører derhenne, kan jeg kende nu, det er en af Statens Byggetjenestes biler. Næsten alle, der er ansat i det offentlige, får en bil stillet til rådighed i forbindelse med deres arbejde, men de bruger den langtfra kun til jobbet. Selv efter fyraften kan man se alle disse biler køre rundt i byen. Ham derhenne er sikkert på vej ned for at se til sin båd, og eftersom vejret er fint, er det helt unødvendigt. Nede i havnen har han en stor, god båd liggende, som han kun bruger til at sejle små ture med i fritiden. Det er nok derfor, at mine forældre så gerne vil have, at jeg skal have en god, fast stilling. For kun dem med gode, faste stillinger inde på land har råd til at have en stor, god båd, samtidig med at de får stillet en bil gratis til rådighed. Det kan godt være, det er eftertragtelssværdigt, men hvad fanden hjælper det at have båd, hvis man ikke kan sejle ud, når man har lyst, på grund af sit arbejde. Det må være frustrerende at have en stor, god båd liggende, hvis man ikke kan tage af sted, når vejret er godt. Nej, man må pænt vente til efter fyraften eller til weekenderne. Sådan er livet. Fiskerne har ikke råd til store og gode både, men de, der arbejder på land, har råd til det uden at kunne bruge dem ordentligt.

Jeg ser tit gamle mennesker, hvoraf mange er dårligt gående, slæbe af sted med deres beskedne indkøbsposer, mens offentligt ansatte, der som regel er folk i deres bedste alder, ikke kan bevæge sig to meter uden at skulle springe ind i en bil. Og så siger man, at de offentligt ansatte er folkets tjenere. Det er ellers almindeligt kendt, at de fleste af dem, der kommer lidt til vejrs, straks begynder kun at tænke på sig selv. De sataner. Ham dernede er nu standset lidt overfor det sted, hvor hans båd ligger fortøjet. Han står ikke engang ud af bilen, men vender den og kører tilbage. Hvem mon har betalt for hans benzin?

Jeg er rasende på ham. Nu er det rigtig mørkt og før jeg går hen til mit bestemmelsessted, vil jeg gå ned og smadre hans bil. Jeg har hørt at hvis man hælder sukker i benzintanken, vil motoren blive ødelagt. Karburatoren og cylindrene vil brænde totalt sammen. Jeg kunne også punktere hans dæk med min dolk. Men det vil han jo først opdage i morgen, hvis vejret er godt, og han vil køre ned til sin båd for at sejle sig en tur. Nå, skidt med det, jeg lader være. Det kan jo være lige meget, når jeg ikke kan overvære, hvor ubehjælpeligt latterlig han ser ud, når han ikke kan bruge sin bil. Det er ærgerligt, at jeg ikke har fået den ide lidt før, så havde jeg gjort det. Nu er det ligegyldigt. Jeg sidder bare her uden at foretage mig noget og mærker, at jeg er begyndt at fryse, selv om det er sommer. Østhimlen lysner mere og mere, så jeg må nok hellere begive mig hen til mit bestemmelsessted.

Stedet, hvor det skal foregå, har jeg for længst valgt. Det passer fuldstændig til formålet. Vores by er faktisk delt i to, ovre mod vest ligger den gamle by, hvor folk boede, dengang de ikke var så mange, og der endnu ikke var planer om udvidelse. De store bygninger fra kolonitiden ligger der stadig. De er fredede og smukt vedligeholdte og udlejede til danske håndværksmestre. I kolonitiden var det den danske kolonibestyrer, der regerede fra disse bygninger, nu er det de nye herrer, de selvstændige danske håndværksmestre, der er rykket ind, og som deres forgængere har de mange grønlandske ansatte. Rundt om disse bygninger lå grønlændernes små tørvehuse, men de er allesammen blevet fjernet. Man har vel fundet dem for usle og skammet sig over dem. Jeg har aldrig set sådan et hus, har aldrig set, hvordan mine forfædre boede. Til gengæld kan jeg se de huse, mine forfædres herrer byggede.

Et stykke øst for den gamle by ligger den nye by, som blev bygget i halvtredserne. Jeg er født og opvokset i den bydel og har kun betragtet den gamle by som et sted, hvor man kunne tage hen og gå rundt som tilskuer. Den nye by har alt: Butikker, skole, sygehus, elværk og mange boligblokke, ja, alt. Og imellem disse to helt forskellige byer ligger store klippeblokke og stenruser, som også er fredede. Da man i halvtredserne og tresserne begyndte at sprænge ud til nybyggeriet, havde man ikke rørt dem. Det er dejligt at være der mellem store klippeblokke og stenruser, og når man sætter sig ned, får

man den fornemmelse af at være langt, langt borte. Der er ikke noget at sige til, at det er et yndet udflugtsmål, når vejret er godt. Når solen om eftermiddagen rigtigt varmer, kan man se folk komme gående med deres bæreposer og papkartoner og forventningens smil på læberne. Derfor ligger der også mange tomme øldåser og flasker mellem klipperne.

I går nat, da jeg ikke kunne sove, stod jeg op og klædte mig på. Så pakkede jeg salonriffelen, som jeg har arvet efter min fætter, ind i en sort plasticsæk og bar den derud og gemte den mellem stene. Den er så godt gemt, at man skal vide, hvor den er, for at finde den. Jeg vidste allerede på det tidspunkt, hvorfor og hvordan den skulle bruges. Jeg havde taget min beslutning. Den skal jeg nu fuldbyrde uden at blive forstyrret af andre. Klippeområdet ligger så tilpas langt væk fra de nærmeste huse, at ingen sovende vil kunne høre, at der bliver affyret en salonriffel. Hvis nogen skulle høre det, vil de ikke tage sig af det, for der er mange lyde i natten.

Inden jeg går nedframin klippekold, mærker jeg lige efter, om de to patroner, jeg har gemt i lommen ved siden af cigaretterne, stadig er der. Jo, de er der. Nå, jeg vil ikke trække tiden ud, jeg vil se at få det overstået hurtigt. Jeg småløber, selv om benene er noget stive af at sidde så længe, og imens går det op for mig, hvor godt det føles at være på vej hen for at fuldbyrde noget, man har besluttet, og som man gerne vil. Småløbende når jeg stedet, hvor jeg har gemt salonriffelen. Der er ingen, der har fundet den, heldigvis. Jeg er ikke bange. Hvad skulle jeg være bange for? Jeg kommer jo ikke til at mærke noget. Da jeg skal til at tage riffelen ud af plasticsækken, opdager jeg, at mine hænder er våde af sved, selv om det er halvkoldt i vejret. Jeg vil finde mig et rigtig godt sted at sidde. Åh, nej, de, der har været her i eftermiddags, har smidt deres øldåser overalt, så der er ikke andet at gøre end at slå sig ned mellem tomme øldåser og finde en patron frem. Nå, jeg må nu alligevel være lidt nervøs, for nu tabte jeg den. Heldigvis har jeg en i reserve. Den stopper jeg nu ind i kammeret og retter så løbet på den utrolig gode riffel, som virker hver gang, mod mit hoved.

Mens solen er ved at stå op i øst, lyder der et riffelskud lidt vest for byen. Ikke et menneske hører det.

Morgenen kommer med det skønneste solskinsvejr. De mest ivrige er taget af sted tidligt, nogle er sejlet mod vest, andre er på vej ind i fjorden, mens de glæder sig over, at sommeren er kommet. Der er dog nogle, som stadig sover, og andre, som er ved at stå op, tunge i hovedet og tørre i munden. Flere vågner og opdager, at de ikke har sovet i deres egen seng, men på behageligste måde har overtrådt det sjette bud, uden at de derfor på nogen måde fylder sig som syndere. Andre igen sidder stille og roligt og drikker morgenkaffe og har bestemt sig til at have en rigtig dovedag. Og en del er ved at gøre sig klar til at gå i kirke.

Ved halvti-tiden kommer der en kortvarig sludbyge. Der er ikke rigtig nogen, der tager sig af det. Men de, der kikker op mod himlen, ser den lille sorte sky, der bragte sne med sig. Det får dog ingen til at tænke på det gamle mundheld fra vore forfædres tid, der siger, at hvis der kommer en snebyge, mens solen skinner, er det tegn på, at et menneske har taget sit eget liv.

Immikkut suliaasaq 1 (ekstra opgave 1)

Hans Egede pillugu nalunngisatit allattukkit

Immikkut suliassaq 2 (ekstra opgave 2)

Assimi takusinnaasatit oqaluttuarikkitt.

Oqaluttuaq pillugu misissuigit, naatsumillu oqaluttuaralugu

Immikkut suliassaq 3 (ekstra opgave 3)

Assimi takusinnaasatit oqaluttuarikkitt

Immikkut suliassaq 4 (ekstra opgave 4)

By _____ De går _____ Biler _____
Huse _____ Tårn _____ Mennesker _____
Gader _____ Træer _____ Det er sommer _____
Solen skinner _____ Det er varmt _____ Det er ferie _____
Mange _____

Immikkut suliassaq 5 (ekstra opgave 5)

Kalaallisut qanoq ateqarpat:

Hue _____ Æg _____ Barn _____
Handsker _____ Jakke _____ Overtræksbukser _____
Blå _____ Græs _____ Klippe _____

Immikkut suliassaq 6 (ekstra opgave 6)

Assimi takusinnaasatit oqaluttuarikkitt

Immikkut suliassaq 7 (ekstra opgave 7)

Kalaallisut qanoq ateqarpat?

Himmel _____ fjeld _____ sne _____
lyng _____ klippe _____ grøn _____
hvid _____ grå _____ blå _____

Immikkut suliassaq 8 (ekstra opgave 8)

Kalaallisut qanoq taasarpaat?

Lejligheder _____ vej _____ grøn _____
hav _____ tag _____ ø _____
sne _____ vindue _____ ens _____

Immikkut suliassaq 9 (ekstra opgave 9)

Kalaallisut qanoq ateqarpat?

Kirke _____ skyfrit _____ blå _____
kirketårn _____ ur _____ hvid _____
trappe _____ indgang _____ vindue _____

Oqaluffimmi susoqartarpa?

Immikkut suliasaq 10 (ekstra opgave 10)

Kalaallisut qanoq ateqarpat?

Telt _____ græs _____ børn _____
voksne _____ tøj _____ våbenskjold _____

Vikinget pillugit nalunngisatit kalaallisut oqaluttuarikkit

Immikkut suliassaq 11 (ekstra opgave 11)

Assimi susoqarnersoq oqaluttuariuk

Asseq aallaavigalugu oqaluttuaaraliorit

Atuakkat atornerqartut:

Tupaarnaq Rosing Olsen: Kaassassuk, Atuakkiorfik 1994
Anna Lisa Krutzmann: Kristiaat, Ilinniusiorfik 2006

Oqaluttualiat allaaserisallu atornerqartut:

Isak Heilmann: Erik Aappalaartoq, Kalaallisut Ilinniutit 3, Ministeriet for Grønland 1976
Isak Heilmann: Leifip Vinlandiliarnera, Kalaallisut Ilinniutit 3, Ministeriet for Grønland 1976
Hans L. Frederiksen: Joorut. Aasami atuangiffik, Atuakkiorfik, 1997
Poul Nielsen: Asanninneq naasutut sikkersoq. Asanninneq, Atuakkiorfik 1991
Karl Kruse: Arsaattarfiup eqqaani, Pissanganartut, Atuakkiorfik 1992
Karl Kruse: Unnuami nipi. Eeq, Atuakkiorfik 1990
Ole Korneliussen: Seqinnersumi apisoq, Atuakkiorfik, 1987 og Det andet dyr, 1998
AG: Tirsdag 5. marts 2002 Qatanngutini annaakkai
Anna Lisa Kreutzmann: Kristiaat, Ilinniusiorfik, 2006

Taallaq

Ole Kristiansen: Nutaraq Kaassassumut. Pop Uummataaruffimmi ULO 1991

Assilissat assillu atukkat nalunaarsorneri:

Qupp.: 123, 125, 132, 158, 159 kiisalu saqqaanik assiliisoq: Pia Rosing Heilmann
Qupp.: 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163 aamma 164 Eva Møller Thomassen

Kalaallisut attavigiissa

tassaapput atuakkat pingasut tullerit
ilinniarnertuunngorniartinnit kalaallisut
ilitsoqqussarinagu oqaasilinnut
atuartitsissutissiat – oqaluttualiat
pioreersut suliaartalersukkat.

Kalaallisut attavigiissa

er tre efterfølgende undervisningsmaterialer
til grønlandsk sprog og kultur på de
gymnasielle uddannelser – grønlandske
tekster med tilhørende arbejdsopgaver

ISBN: 978-87-585-1150-4